

**Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті
Ғылыми кітапхана**

**Министерство образования и науки РК
Западно-Казахстанский государственный университет им М. Утемисова
Научная библиотека**

**ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙІТҰЛЫ
РЫСБЕКОВ**

Орал - Уральск, 2017

ББК 91.9:63
Р 95
УДК 016:929

Рысбеков Тұяқбай Зейітұлы: биобиблиографиялық көрсеткіш. -
Орал: М. Өтемісов ат. БҚМУ РБО, 2017. - 121 б.

Ұсынылып отырған биобиблиографиялық көрсеткіш – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан жоғары мектептері академиясының Академігі, ҚР әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар академиясының, Балтық педагогикалық академиясының, Халықаралық жоғары мектеп ғылым академиясының академигі (Мәскеу), Академияның Батыс Қазақстан бөлімшесінің төрағасы және академик хатшысы, халықаралық Еуразия қозғалысы Жоғары Кеңесінің мүшесі Тұяқбай Зейітұлы Рысбековке арналады.

Библиографияға ғалымның өмірі мен шығармашылық қызметін сипаттайтын мәліметтер, оның еңбектері мен ол туралы жазылған дүниелер б қыркүйек 2017 жылғы көрсеткіш материалдарында хронологиялық әріптермен енгізілген.

Көрсеткіш ғаламдарға, ізденушілерге, студенттерге, оқытушыларға, көзі қырақты көпшілік оқырман қауымға арналады.

Рысбеков Туякбай Зеитович: биобиблиографический указатель. -
Уральск: РИЦ ЗКГУ им. М.Утемисова, 2017.- 121 с.

Предлагаемый биобиблиографический указатель посвящен доктору исторических наук, профессору, академику Академии гуманитарных и социальных наук РК, Балтийской педагогической академии (СПб), Международной академии науки Высшей школы (Москва), академику-секретарю и председателю Западно-Казахстанского отделения академии, члену Высшего Совета международного Евразийского движения Туякбаю Зеитовичу Рысбекову.

В указатель включены материалы, характеризующие жизнь и творческую деятельность ученого, перечень его публикаций и материалы о нем, охваченные по 6 сентября 2017 года. Материалы расположены в хронологическом порядке.

Указатель предназначен для студентов, преподавателей, научных работников и широкого круга читателей.

ББК 91.9:63

Тұңғық тарихтың тамыршысы

Ғалым Тұяқбай Рысбеков туралы толғаным

Ата-бабалар қалыптастырған қасиетті әдет-ғұрыптармен, салт-дәстүрлермен өмір сүрген өнегелі отбасыларды халқымыз текті әулеттер қатарында бағалаған. Бұл орайда, 1947 жылдың 25 шілдесі күні дүниеге келген перзентіне Тұяқбай деп ат қойған Зейіт пен Дәнеқыз ананың осы сөзге лайық болмағы даусыз. Жамбыл облысы, Талас ауданының Ақжол ауылындағы және сол өңірдегі ағайындарға кеңінен танымал Рысбек әулетінің өнегелі отбасында жалғыз перзент Тұяқбайдың жастайынан дүниеге келген - адамгершілік-имандылық қасиеттермен қалыптасып өсуіне ықпал еткені хақ.

Оның балалық, жасөспірімдік шағы - киелі Әулиеата атырабының тарихи өңірі - Талас ауданы Ақкөл ауылының көркем табиғаты аясында өтті. Арындап ағатын Талас өзенінің кейде таситындығы, кейде шымырлап ағатыны бала Тұяқбайдың жандүниесіне айрықша әсер беретінді. Сонымен бірге, бірде Қаратаудың басын бұлт тұмшаласа, бірде көкпен ұштасқан шыңдарын ақ қар, көк мұз көмкерген көгілдір нұрға оранған келбетімен балалық қиялын өрістететін. Тұяқбайдың балалық, бозбалалық шағы өткен Қарт Қаратаудың қия беткейлері, жоталары да, Таластың арынды ағысы да болашақ әлемге шақыратын.

АЛҒАШҚЫ ҚАДАМ

Жалпы адамзат, оның ішінде қазақ халқын орны толмас қайғыға, қасіретке, шығынға ұшыратқан соғыстан кейінгі жаңа буын ұрпақ өртеннен өркендеген өскіндер- дей тұрмыстың барлық салаларында қарқынды екпінмен еңбек етті. Сондай өрендердің бірі - Тұяқбай білім алу сапарының алғашқы кезеңінде орталау мектепті үздік бітіріп, одан кейін Жамбыл (қазіргі Тараз) қаласындағы Абай атындағы педагогикалық училищеде арнаулы орта білім алды.

Тараз қаласында білім алған жылдарында жасөспірім Тұяқбайдың туған халқының көпғасырлық тарихын жан-жақты тануға, зерттеуге-зерделеуге деген құштарлығы қалыптаса бастады. Осы жердегі Тектұрмас әулие-баба, Қарахан баба, Айша Бибі, Бабаджа-Хатунның және т.б. ондаған қасиетті тарихи кесенелердің ұлағатын сезіне түсті. Педагогикалық училищеде оқып жүрген жылдарында оқу орнындағы «Мұғалім» атты қабырға газетінің редакторы болып, әралуан тақырыптарға мақалалар жазуға машықтанды. Оған курс жетекшісі Майра Ыбыраева ұстазының ықпалы мол болды. Кейін сол ұлағатты ұстазы көрнекті жазушы Әзілхан Нұршайықовтың «Махаббат, қызық мол жылдар» романындағы әдеби кейіпкердің түптұлғасы (прототипі) екенін білді. Педагогикалық училищеде білім алған жылдары ұлағатты ұстаздарының ұйымдастыруымен қазақтың көрнекті ғалымдарымен ғылымтанымдық мәні зор дидарласулар жиі өткізілетін. Ізденіске құштар Тұяқбай сынды жастардың болашаққа бағдар түзеуінде аталған оқу орнына келген көрнекті тұлға Төлеген Тәжібаевтың дәрістері айтарлықтай әсер етті. Соны-

мен бірге, қазақ тіл біліміндегі көрнекті ғалымдардың бірі Мәулен Балақаевтың да арнайы өткізген сұхбат-дәрістері жас Тұяқбайға зор әсерін тигізді.

Тұяқбай Зейітұлының тағдырында С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік (қазіргі Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық) университетінің тарих факультетінде (1966-1970 жж.) оқыған жылдары елеулі орын алады.

Танымал ғалым-ұстаздар, профессорлар (С.М. Кенжебаев, Х.А. Арғынбаев, С.Ж. Жантуаров, Н.Н. Дауылбаев, т.б.) оқыған дәрістерден, семинар сабақтарынан мол тағылым алды. Ғалым - ұстаздардың жетекшілігімен студенттердің дәстүрлі конференцияларында баяндамалар жасап, ғылыми-зерттеу ізденістеріне бағдар түзеді, еңбектері ғылыми басылымдарда, баспасөзде жариялана бастады.

Әсіресе студенттердің «Жеті муза» қоғамы ұйымдастырған шығармашылық кездесулерге, студенттердің өздері ұйымдастырған «Аққу» ансамблі, оқу орнындағы театр студиясының шығармашылық іс-шараларына белсене араласты. Бір ғажабы, драматургтер Қ. Байсейітов пен Қ. Шанғытбаевтың «Беу, қыздар-ай!» пьесасының М.О. Әуезов атындағы академиялық драма театры сахнасында қойылуында студент Тұяқбайдың доцент Қасен бейнесін сахналауы да жастық шағындағы үлкен істерді игеруге ұмтылған өршіл ойының көрсеткіші еді.

1971 жылы кәсіби тарихшы мамандығы бойынша университетті үздік дипломмен бітірген жоғары білімді жас маман Тұяқбай өзімен бірге оқыған Баян Ғаббасқызымен көңілдері жарасып, оқу-ағарту министрлігінің жолдамасымен Орал қаласындағы педагогикалық институтта еңбек жылдарын бастады. Жоғары білімді жас мамандарды жылы шыраймен қарсы алған жоғары оқу орны ұжымының ыстық ықыласы да бұларды еңбек етуге құлшындыра түсті.

Тұяқбай 1973 жылы түлеп ұшқан университетіне қайта оралды, 1974 жылы тарихшы- ғалым Д. Дулатованың ғылыми жетекшілігі мен тарих мамандығы бойынша кандидаттық диссертациясын қорғады.

Көрнекті ұстаз-ғалымдар М.Қозыбаев, Н.Нұрпейісов, М.Асылбековті тәлімгерлік - тәрбиешілік, кеңесшілік ықпалымен сенімді еңбек қағидасын қалыптастырды. Тәуелсіз Қазақстан тарихының жаңа кезеңінде Тұяқбайдың жарық көрген 600-дей мақаласы, 6 көлемді монографиясы - отандық тарих ғылымының қорына мол үлес болып қосылды. 1977 жылы өзі еңбек жолын бастаған жоғары оқу орнына қайта оралып, доцент атағын иеленген оған институт басшылығы «Кеңес Одағы тарихы» кафедрасына басшылық етуді тапсырды. Сол кезеңдегі саяси-идеологиялық, мемлекеттік басқару жүйесі мен жоғары білім беру ғылыми-зерттеу жұмыстарының ықпалды, өзекті арнасы болып саналатын осы кафедраға 10 жыл абыроймен жетекшілік етті.

ОРАЛҒА ОРАЛУ

Орал педагогикалық институты ұжымының жалпы жиналысында тікелей ашық сайлау нәтижесімен Тұяқбай Зейітұлы осы байырғы жоғары оқу орнының ректоры болып сайланды (1991). Педагогикалық еңбек жолын бастаған және одан кейінгі қызметтерін де атқарып келе жатқан осы жоғары

оқу орнының ректоры болған 18 жылдың ішінде ол жас ұрпақты оқытудың, тәрбиелеудің, ғылыми ізденістер жолына баулудың, көмектесудің үздік өнегесін таныта білді.

Жоғары оқу орындарының басшысы қызметтерін абыроймен атқара жүріп Тұяқбай Зейітұлы кәсіби тарихшы маман тұрғысындағы ғылыми еңбектер жазуын ешқашан тоқтатқан емес.

Орал пединститутында қызмет еткен жылдарында (1971-1996), кейін гуманитарлық университеттің (1996-2000), содан кейін М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің (2003-2011) ректоры қызметтеріндегі жылдарында Т.З.Рысбеков танымал педагог - ғалым болып қалыптасты.

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздік алған алғашқы жылдары Түркі халықтары мен мемлекеттерінің достастығы, туысқандығы және ынтымақтастығының I және II конгресіне арнайы шақыртумен қатысып, (Түркия: Измир, 1993; Анкара, 1994), мазмұнды баяндамалар, пікір алысулар жасады.

ҒАЛЫМ ЖӘНЕ ӘЛЕМДІК МӘСЕЛЕЛЕР

Әлем халықтарының тарихына, өзара байланыстарына арналған өзекті мәселелердің талқылануы аясында ұлтаралық қатынастар мәдениетін қалыптастыруда өзінің ғылыми үлесін қосып келеді.

Жоғары оқу орнының көпжылдар бойы басшысы және білікті ғалым - ұстазы болған Тұяқбай Зейітұлы алыс, жақын шетелдердегі жоғарғы білім беру жүйесін зерттеп үйрену мақсатында бірнеше шет мемлекеттерге арнайы іссапармен барды. Мысалы, АҚШ (Монтана), Ұлыбритания, Түркия (Измир, Анкара), Финляндия (Хельсинки), Алмания (Ганновер, Дюссельдорф), Моңғолия (Ұлан-Батор), Чехия (Прага), Италия (Болонья) елдерінде болды. Әлемдегі танымал университеттердің білім беру жүйесіндегі пайдалы тәжірибелердің отандық оқу орындарында үйлесімді қолданылуының инновациялық технологиялары туралы да өзіндік ұсыныстарын оқу үдерісінде жүзеге асырды.

Атап айтқанда, үйренген тәжірибесі негізінде балаларға арнаулы білім беру мәселесін шешу мақсатында түлектері жаңа сауалнама (тест) сынынан жақсы нәтижеге жетіп, 100 пайыздық деңгейде жоғарғы оқу орындарына қабылданған дарынды балаларға арналған лицей - мектепті Батыс Қазақстан гуманитарлық университеті жанынан ашуды жүзеге асырды (1992 ж.). Сол лицей - мектептің негізінде қазір БҚО әкімінің шешімімен Ломоносов атындағы Мәскеу университеті мен БҚМУ бірігіп, дарынды балаларға арналған физика-математика бағытындағы мектеп болып қайта құрылғаны да жаңашылдықтың жарқын үлесі екендігі анық.

2005 жылдан бастап ғалым - ұстаз басқаратын университет бакалавриаттың 50, магистратураның 24, PhD докторантураның 4 мамандығы бойынша дайындықты жүзеге асыра бастады, оның тиімділігі сапалы нәтижелерімен байқалып отыр. Сонымен бірге, 2008-2011 жылдар аралығында университеттің стратегиялық жоспарларына сәйкес 25 монография, 500-ге жуық мақалалар жарық көрді. Тарих, педагогика, филология, философия

ғылымдарынан 36 кандидаттық және докторлық диссертация қорғалды, теориялық жаңалықтардың тәжірибелік тұрғыдағы қолданыстары да оқу-үдерісінде пайдалы ықпалын байқатып отыр.

Өзі басшылық еткен Махамбет Өтемісұлы атындағы БҚМУ рейтингтік зерттеулерге тұрақты қатысады. 2004 жылы көпсалалы университеттер арасында - 3, 2006 жылы - 4, 2007 жылы - 7, 2008-2011 жылдары 11 орындарға ие болды.

ҚАЙРАТКЕРЛІК ҚАСИЕТ

Өмір бойы жоғары оқу орнындағы ұстаздық және басшылық қызметтерін қатар атқарып келе жатқан Тұяқбай Зейітұлы Рысбеков сонымен бірге, республикамыздағы және Батыс Қазақстан облысы көлеміндегі қоғамдық істерге үлес қосушы қайраткерлік қызметімен де мәлім. Ол бірнеше рет Орал қалалық және БҚО Мәслихат депутаты болып сайланды (1994 жыл- дан 2016 жыл аралығында).

Ұстаз-ғалым Тұяқбай Зейітұлы - өнегелі отбасының отағасы, байтақ Отанының беделді, үлгілі азаматы. Жары - Баян Шынтемірова - тарих ғылымының докторы, саясаттану кафедрасының профессоры. Тәуелсіз Қазақстан Республикасының жаңа тарихындағы қайраткер-азаматтарымыздың қатарындағы Тұяқбай Зейітұлы Рысбеков - туған жерінен түлеп ұшып, бұл күндері байтақ Отанымызға және алыс, жақын шетелдерге танымал болып отырған ғалым - ұстаз азамат, қазақ ұлтының жаңа буын ұрпақтарына өзіндік ұлағатымен өнегелі тұлға.

Тәуелсіз Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласындағы «Ұлттық бірегейлікті сақтау» бөлімінде жаңа тарихымызда өмір сүріп отырған замандастарымызға ортақ ұлттық-отаншылдық басты ұстанымды атап көрсетті: «Әрине, туған жердің тарихын білген және оны мақтан еткен дұрыс. Бірақ одан да маңыздырақ мәселені - өзіңнің біртұтас ұлы ұлттың перзенті екенінді есте ұмытуға болмайды.

Біз әркім жеке басының қандай да бір іске қосқан үлесі мен кәсіби біліктілігіне қарап бағаланатын меритократиялық қоғам құрып жатырмыз».

Қазақ ұлты да ұлағатты перзенттерін ардақтай білу арқылы жаңа биіктерге көтерілетініне күмән келтірмейміз.

ҒАБИТ КЕНЖЕБАЕВ,
Абай атындағы ҚазҰПУ проректоры

ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ ӨМІРІ МЕН ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ БЕЛЕСТЕРІ

Рысбеков Тұяқбай Зейітұлы 1947 жылдың 25 шілдеде Жамбыл облысының Талас ауданы Ақкөл ауылында дүниеге келген.

- 1961- 1965 жж.** Абай атындағы Жамбыл педагогикалық училищесінде білім алған
- 1965-1966 жж.** Үш-Арал ОМ бастауыш сыныбының мұғалімі
- 1966-1971 жж.** Еңбек Қызыл ту орденді С.М. Киров атындағы мемлекеттік университетінің студенті
- 1971-1973 жж.** А.С. Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының тарих кафедрасының оқытушысы
- 1973-1974 жж.** А.С. Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының жалпы тарих кафедрасының аға оқытушысы
- 1974-1978 жж.** Еңбек Қызыл ту орденді С.М. Киров атындағы мемлекеттік университеттің тарих кафедрасының аспиранты
- 1977 ж.** «Деятельность местных Советов Казахстана по руководству культурно - просветительной работой в ауле и селе (1933 - 40 гг.)» тақырыбында кандидаттық диссертация қорғады
- 1978 ж.** Тарих ғылымдарының кандидаты атағы берілді
- 1977-1979 жж.** А.С. Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының СССР тарихы кафедрасының аға оқытушысы
- 1979 ж.** СССР тарихы кафедрасының доценты
- 1979-1987 жж.** СССР тарихы кафедрасының меңгерушісі, доцент
- 1982 ж.** Қазақ ССР Ағарту Министрлігінің Құрмет Грамотасы
- 1987 ж.** «Еңбек ардагері» медалі берілді
- 1987-1990 жж.** СССР және жалпы тарихы кафедрасының меңгерушісі, доцент
- 1988-1991 жж.** Тарих және педогогика факультетінің деканы

- 1990 ж. «Советы Казахстана в период упрочения и развития Социализма (1938-1960 гг.)» тақырыбында докторлық диссертация қорғады.
- 1991 ж. Тарих ғылымдарының докторы атағы берілді
- 1991-1996 ж. А.С. Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтының ректоры, профессор
- 1991 ж. «Қазақстан жоғары мектебі» журналының редакция алқасының мүшесі
- 1992 ж. «Ы. Алтынсарин» медалімен марапатталды
- 1994-2016 жж. Орал қалалық және БҚО маслихат депутаты
- 1995 ж. «Гуманитарлық ғылымдар академиясының» Академигі болып сайланды
- 1995 ж. «ҚР білім үздігі» төсбелгісі
- 1996 ж. «Қазақстан Республикасы әлеуметтік ғылымдар академиясының» Академигі
- 1996 ж. «Қазақстан жоғары мектебі» журналының жеңімпазы
- 1996 ж. «Қазақстан Республикасына еңбек сіңірген қайраткері» атағы берілді
- 1996 ж. Балтика педагогикалық академиясының Академигі (Санкт-Петербург)
- 1996-2000 жж. Батыс Қазақстан гуманитарлық университетінің ректоры
- 1996-2000 жж. Университет жанында 07.00.02 – Отандық тарих (ҚР тарихы) мамандығы бойынша тарих ғылымының кандидат (кейін докторлық) ғылым дәрежесін беретін диссертация қорғалалатын К.14.44.04 Диссертациялық Кеңестің Төрағасы
- 1997 ж. «Қазақстан Білім-Ағарту Министрлігінің Құрмет Грамотасы»
- 1997 ж. «Әлеуметтік және педагогикалық ғылымдары академиясының» Академигі (Мәскеу)
- 1997 ж. Халықаралық жоғары мектеп ғылым академиясының Академигі (Мәскеу)

- 1997ж «Ақиқат» журналының лауреаты
- 1998 ж. Орал қаласының Құрметті Азаматы
- 1999 ж. Халықаралық ақпараттандыру Академиясының академигі (Мәскеу)
- 2000-2002 жж. Батыс Қазақстан гуманитарлық университеттің бірінші проректоры, ҚР тарихы кафедрасының меңгерушісі
- 2001 ж. «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігіне 10 жыл» медалі
- 2002 ж. Қазақстанның Жоғары мектеп Академиясының академигі
- 2002-2003 жж. Батыс Қазақстан облыстық маслихатының хатшысы
- 2003 ж. Петровский академиясының корреспондент мүшесі
- 2003–2011 жж. М. Өтемісов атындағы БҚМУ ректоры
- 2004 ж. «ҚР ғылымының дамуына қосқан үлесі үшін» медалі
- 2004 ж. Халықаралық Еуразия қозғалысы саяси советінің мүшесі
- 2004 ж. ЖОО Ассоциациясының «Үздік автор» атағы берілді
- 2004 ж. Петр Академиясының мүше-корреспонденті (Санкт-Петербург)
- 2004 ж. «А. Байтұрсынов» медалі (күміс)
- 2005 ж. «SPI алтын медалі» Халықаралық өнеркәсіпке ықпал жасау Ассоциациясы (Париж)
- 2005 ж. ҚР Білім және ғылым министрлігі ректорлары советінің мүшесі
- 2005 ж. «Ақпараттық қоғамды дамытудағы қосқан үлесі үшін» жоғары халықаралық орден иегері (Мәскеу)
- 2006 ж. «Қазақ тарихы» журналының редакциялық алқасының мүшесі
- 2006 ж. «Европалық интеграцияның дамуына қосқан жеке үлесі үшін» Халықаралық марапаты (Оксфорд, Ұлыбритания)

- 2006 ж. «Еуропа жоғарғы оқу орындары ректорлары клубының» мүшесі
- 2006 ж. «Біріккен Еуропа» (Оксфорд) халықаралық наградасымен марапатталды
- 2006 ж. «Ұлттық экономика көшбасшысы -2006» (Мәскеу) құрмет белгісі берілді
- 2006 ж. «Нұр Отан» саяси партиясының бюро және совет мүшесі
- 2006 ж. «Парасат» ордені
- 2006-2009 жж. ҚР БЖҒМ жанындағы диссертациялық жұмыстарды бекіту бойынша Президиум мүшесі
- 2007 ж. ҚР спортының құрметті қызметкері
- 2007 ж. «ҚР Білім және ғылым қызметкерлерінің кәсіподағына сіңірген еңбегі үшін» медалі
- 2007 ж. «Білім беру ісінің құрметті қызметкері»
- 2007 ж. «International Professional» медалі, Интернационалдық библиографиялық орталығы (Кембридж, Ұлыбритания)
- 2007 ж. «А. Байтұрсынов» медалі (алтын)
- 2007 ж. «Жоғары мектептің Халықаралық Ғылым Академиясы» (МАН ВШ) Құрмет грамотасы (Мәскеу)
- 2007 ж. «Невада-Семипалатинск» Халықаралық антиядорлық қозғалысының Құрмет Грамотасы (Мәскеу)
- 2007 ж. Халықаралық Евразия экономикалық Академиясының Академигі
- 2008 ж. «Ғылыми зерттеу жұмысындағы ерекше еңбегі үшін» Вильгельм Лейбниц медалі (Ганновер, Германия)
- 2008 ж. «Астананың 10 жылдығы» медалі
- 2009-2010 жж. Университет жанында 07.00.02 – Отандық тарих (ҚР тарихы) мамандығы бойынша тарих ғылымының кандидат (кейін докторлық) ғылым дәрежесін беретін диссертация

корғалалатын К.14.44.04 Диссертациялық Кеңестің Төрағасы

- 2010 ж.** «Ерекше еңбегі және ғылыми зерттеулері» ордені (Ганновер, Германия)
- 2010 ж.** Европалық Жаратылыстану ғылымының Академиясының Академигі
- 2010 ж.** Европа жоғары оқу орындарының ректорлар клубының мүшесі
- 2011 ж.** «ҚР тәуелсіздігіне 20 жыл» медалі берілді
- 2011 жылдан бастап** М. Өтемісов ат. БҚМУ ректорының кеңесшісі
- 2013 ж.** «Наполеон» медалі (Франция, Париж)
- 2013 ж.** «Таңдаулы ғалым» Номинациясы жеңімпазы сертификаты (Оксфорд, Ұлыбритания)
- 2014 ж.** «ЖОО таңдаулы оқытушы – 2013» Грантының жеңімпазы куәлігі мен медалі
- 2014 ж.** «ҚР маслихаттарына 20 жыл» медалі
- 2014 ж.** «Grand prix European De La Qualite» медалі (Женева, Швейцария)
- 2015 ж.** «Қазақ хандығының 550 жылдығы» юбилей медалі
- 2015 ж.** Қазақстан ардагерлер қауымдастығының Бауыржан Момышұлының «Батыр шапағаты» медалі
- 2016 ж.** ҚР Ұлттық Ғылым Академиясының құрметті мүшесі (академигі)
- 2016 ж.** «Мемлекет қайраткері М.Б.Ықсановтың 80 жылдығы» юбилей медалі

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА

**Рысбеков Туякбай Зейтович родился 25 июля 1947г. в с. Акколь
Таласского района Жамбылской области.**

- 1961- 1965 гг. Учащийся Джамбульского педагогического училища им. Абая
- 1965-1966 гг. Учитель начальных классов Уш-Аральской СШ
- 1966-1971 гг. Студент Казахского ордена Трудового Красного Знамени государственного университета им. С.М. Кирова
- 1971-1973 гг. Преподаватель кафедры истории Уральского педагогического института им. А.С. Пушкина
- 1973-1974 гг. Старший преподаватель кафедры Всеобщей истории Уральского педагогического института им. А.С. Пушкина.
- 1974-1977 гг. Аспирант кафедры истории КазССР Каз. ордена Трудового знамени госуниверситета им. С.М. Кирова
- 1977г. Защита кандидатской диссертации на тему: «Деятельность местных Советов Казахстана по руководству культурно - просветительной работой в ауле и селе (1933-40 гг.)»
- 1978 г. Присвоено ученое звание кандидата исторических наук
- 1977-1979 гг. Старший преподаватель кафедры истории СССР Уральского педагогического института
- 1979г. Доцент кафедры истории СССР
- 1979-1987 гг. Зав. кафедрой истории СССР, доцент
- 1982 г. «Почетная грамота Министерства Просвещения КазССР»
- 1987-1990 гг. Зав. кафедрой истории СССР и всеобщей истории, доцент
- 1987 г. Награжден медалью «Ветеран труда»
- 1988-1991 гг. Декан факультета истории и педагогики
- 1990 г. Защита докторской диссертации на тему: «Советы Казахстана в период упрочения и развития социализма

(1938-1960 гг.)»

- 1991 г. Присвоенное ученое звание доктора исторических наук
- 1991-1996гг. Ректор Уральского пединститута им А.С. Пушкина - присвоено почетное звание Профессора
- 1991 г. Член редакционной коллегии журнала «Высшая школа Казахстана»
- 1992 г. Медаль «Ы. Алтынсарина»
- 1994-2016 гг. Депутат Уральского городского и Западно-Казахстанского областного маслихатов
- 1995 г. Избран академиком Академии гуманитарных наук РК
- 1995 г. «Отличник образования РК» нагрудной знак
- 1996 г. Избран академиком Академии социальных наук РК
- 1996 г. Победитель журнала «Высшая школа Казахстан»
- 1996г. Присвоено звание «Заслуженный работник РК»
- 1996 г. Академик Балтийской педагогической академии
- 1996-2000 гг. Ректор Западно-Казахстанского гуманитарного университета
- 1997 г. Лауреат журнала «Ақиқат»
- 1997 г. Избран академиком Академии социальных и педагогических наук (Москва)
- 1997 г. «Почетная грамота Министерства Просвещения образования Казахстана»
- 1997 г. Академик Международной Академии наук Высшей школы (Москва)
- 1998 г. Почетный гражданин города Уральска
- 1996-2000 гг. Ректор Западно-Казахстанского гуманитарного университета
- 1996-2000 гг. Председатель диссовета К.14.44.04 – 07.00.02 – Отечественная история (история РК) при Западно-

Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова

- 1999 г. Академик Международной Академии информатизации (Москва)
- 2000-2002 гг. Первый проректор Западно-Казахстанского гуманитарного университета, зав. кафедрой истории РК
- 2001 г. Награжден медалью «10 лет Независимости РК» юбилейная медаль
- 2002 г. Академик Академии наук Высшей школы Казахстана
- 2002-2003 гг. Секретарь Западно-Казахстанского областного маслихата
- 2003-2011 гг. Ректор Западно-Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова
- 2004 г. Член-корреспондент Петровской академии (Санкт-Петербург)
- 2004 г. Награжден медалью «За заслуги в развитии науки в РК»
- 2004 г. Член политсовета Международного Евразийского движения
- 2004 г. Ассоциация ВУЗов РК присвоила звание «Үздік автор»
- 2004 г. Награжден медалью имени «А.Байтурсынова» (серебрянный)
- 2005 г. Награжден международным орденом «За заслуги в развитии информационного общества»
- 2005 г. Награжден «Золотой медалью SPI» Международная ассоциация содействия в промышленности (Париж)
- 2005 г. Член совета ректоров МОН РК
- 2006 г. «За личный вклад в развитие европейской интеграции» Международная награда (Оксфорд, Великобритания)
- 2006 г. Член редакционной коллегии журнала «Қазақстан тарихы»
- 2006 г. Член «Клуба ректоров Европейских вузов»
- 2006 г. Награжден международной наградой «Объединенная

Европа»

- 2006г.** Член политбюро и политсовета партии «Нұр Отан»
- 2006 г.** Награжден почетным знаком «Лидер национальной экономики-2006» (Москва)
- 2006 г.** Награжден орденом «Парасат»
- 2006-2009 гг.** Член Президиума по утверждению диссертационных работ при МОН РК
- 2007 г.** Академик Международной Евразийской экономической Академии Наук
- 2007 г.** «Почетный деятель спорта РК»
- 2007 г.** «За заслуги профсоюзу работников образования и науки» медаль
- 2007 г.** «Почетный работник образования РК»
- 2007 г.** «International Professional» медаль, Интернациональный библиографический центр (Кембридж, Великобритания)
- 2007 г.** Награжден медалью имени «А. Байтурсынова» (золотой)
- 2007 г.** «Международной Академии Наук Высшей школы» (МАН ВШ) Почетная грамота (Москва)
- 2007 г.** «Невада – Семипалатинск» Почетная грамота Международного антиядерного движения
- 2008 г.** «За особые заслуги и научные исследования» медаль Вильгельма Лейбница (Германия)
- 2008 г.** «10 лет Астаны» юбилейная медаль
- 2009-2010 гг.** Председатель диссовета К.14.44.04 – 07.00.02 – Отечественная история (история РК) при Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова
- 2010 г.** «За особые заслуги и научные исследования» орден (Ганновер, Германия)

- 2010 г. Академик Европейской Академии Естествознания
- 2010 г. Член клуба ректоров вузов Европы
- 2011 г. Советник ректора ЗКГУ им. М. Утемисова
- 2011г. «ҚР тәуелсіздігіне 20 жыл» юбилейная медаль
- 2011-2016 гг. Зав. кафедрой истории РК ЗКГУ им. М. Утемисова
- 2013 г. «Наполеон» медаль (Париж, Франция)
- 2013 г. «Лучший ученый» сертификат победителя номинации (Оксфорд, Великобритания)
- 2014 г. «Лучший преподаватель вуза – 2013» медаль и свидетельство победителя гранта
- 2014 г. «20 лет маслихатам Республики Казахстан» медаль
- 2014 г. «Grand prix European De La Qualite» медаль (Женева, Швейцария)
- 2015 г. «550-летия казахского ханства» юбилейная медаль
- 2015 г. Бауыржан Момышулы «Батыр шапағаты» медаль Ассоциации Ветеранов
- 2016 г. Почетный член (академик) Национальной Академии Наук РК
- 2016 г. «80-летия государственного деятеля М.Б.Иксанова» юбилейная медаль

**ПРОФЕССОР ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ
ЕҢБЕКТЕРІНІҢ БИБЛИОГРАФИЯСЫ**

**БИБЛИОГРАФИЯ ТРУДОВ
ПРОФЕССОРА РЫСБЕКОВА ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА**

1. Деятельность местных Советов Казахстана по руководству культурно – просветительной работой в ауле и селе (1933-40 гг.): дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - Алматы: Казгосуниверситет им. С.М.Кирова, 1977. – 177 с.
2. Советы Казахстана (1938-1986гг): монография /АН КазССР, институт истории, археологии и этнографии им. Ч. Валиханова. - А-А., 1988. – 151 с.
3. Методика использования краеведческого материала на уроках истории Казахской ССР: метод. указание. – Уральск, 1989. - С. 24.
4. Методика использования краеведческого материала на уроках истории Казахской ССР: метод. указание. – Уральск, 1989. - С. 24. (на каз.яз.).
5. Методические указания по выполнению курсовой работы по истории СССР: метод, указания для студентов – заочников. - Уральск, 1989. - С.32-38.
6. Советы Казахстана в период упрочения и развития социализма (1938-1960 гг.): дисс. на соиск. уч. степ. д.и.н. - Алматы: АН КазССР, институт истории, археологии и этнографии им. Ч. Валиханова, 1990. – 341 с.
7. Қазақстан тарихы [Текст]: әдістемелік оқу құралы / Сост.: Т. З. Рысбеков, Г. Е. Карабалин. - Орал, 1996. – 100 б.
8. Қазақ ССР тарихы сабақтарында өлкетану материалдарын пайдалану тәсілдері. - Орал, 1996. – 122 б.
9. Өскен өлке тарихы: монография. - Орал, 1997. – 180 б.
10. Бөкей Орда тарихы [Текст] / Жауап. құраст. Т. З. Рысбеков . - Орал : Дастан, 2001. – 196 б.
11. Менің Қазақстаным [Текст]: монография / Т. З. Рысбеков. - Орал, 2002. – 162 б.
12. Этюды истории родного края [Текст]: учебное пособие / Т. З. Рысбеков. - Уральск: Дастан, 2002. – 190 с.

13. Батыс Қазақстан облысы тарихы [Текст] / Т. З. Рысбеков // Орал, 2003. – 236 б.
14. История Западно - Казахстанской области [Текст] : учебное пособие для учащихся школ, гимназий, лицеев и колледжей / Т. З. Рысбеков, З. К. Мухлисова, В. А. Иночкин; Под общ. ред. Т. З. Рысбекова. - Уральск, 2003. – 236 с.
15. Диалог с историей [Текст]: монография / Т. З. Рысбеков. - Уральск: ЗКГУ, 2004. – 122 с.
16. Бұл біздің тағдырымыз, паракта да, терең үніл / Ред. басқ. Т.З. Рысбеков. - Орал, 2005. – 211 б.
17. Психология и этика делового общения [Текст]: учеб. пособ. / Т. З. Рысбеков, И. Ломоносов. - Уральск, 2005. - 365 с.
18. История Западно-Казахстанской области [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск: ЗКГУ, 2006.
19. Диалог с историей [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2007. - 95 с.
20. Көзқарас [Текст]: мақалалар жинағы / Т. З. Рысбеков. - Орал: РБО БҚМУ, 2007. – 240 б.
21. Менің Қазақстаным [Текст]: монография / Т. З. Рысбеков. - Орал: БАК, 2007. – 160 б.
22. Этюды истории родного края [Текст]: учебное пособие / Т. З. Рысбеков. - 2-е изд., перераб. - Уральск: РИЦ ЗКГУ, 2007. – 196 с.
23. Қажым Басымов [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2008. – 152 б.
24. Өзін-өзі басқару жүйесінің теориялық және әдіснамалық негіздері [Текст]: оқу-әдістемелік құрал / Т.З. Рысбеков, Т.М. Даришева, Г.А. Ергалиева. - Орал: М. Өтемісов ат. БҚМУ РБО, 2008. – 60 б.
25. Психология и этика делового общения [Текст]: учеб. пособ. / Т. З. Рысбеков, И. Ломоносов. - Уральск, 2011. – 366 с.
26. Оқу процесін жетілдіру және тәрбиелеу мәселелері [Текст]: ғылыми жинақ / Т. З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2012. – 110 б. - (М. Өтемісов ат. БҚМУ ғылымдарының ғылыми еңбектері. Педагогика).

27. Проблемы совершенствования учебного процесса и воспитания [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск: РИЦ ЗКГУ им. М. Утемисова, 2012. - 294 с. - (Научные труды ученых ЗКГУ им. М. Утемисова. Педагогика).
28. Тарих сабағында инновациялық әдістерді пайдалану [Текст]: оқу - әдістемелік құрал / Т. З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2012. - 48 б. - (М.Өтемісов ат. БҚМУ ғылымдарының ғылыми еңбектері. Педагогика).
29. Тарихи таным және ақиқат [Текст]: монография / Т. З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2012. – 364 б. - (М.Өтемісов ат. БҚМУ ғылымдарының ғылыми еңбектері. Тарих).
30. Тарихи тұлғалар: уақыт және өмір жолдары. – Алматы, 2014. – 528 б.
31. Батыс Қазақстан облысының тарихы: оқу құралы. – Орал, 2015 / Жалпы ред. және кіріспе I, IV, X, XII тараулары авторы проф. Т.З.Рысбеков. – 291 б.
32. История ЗКО: учеб. пособие / Под общ. ред. проф. Т. З. Рысбекова: предисл. I, III, VI, VII, VIII, X, XII; заключения, илл. – 315 с.

ЭЛЕКТРОНДЫ ОҚУЛЫҚТАР ЭЛЕКТРОННЫЕ УЧЕБНИКИ

1. Рысбеков, Т. З. Өскен өлке тарихы [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. - Орал, 1997.
2. Рысбеков, Т. З. Бокейорда тарихы [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. – Орал: М. Өтемісов ат. БҚМУ, 2001.
3. Рысбеков, Т. З. Менің Қазақстаным [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. - Орал, 2002.
4. Рысбеков, Т. З. Диалог с историей [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2004.
5. Рысбеков, Т. З. История Западно-Казахстанской области [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков, З.К. Мухлисова, Ж.Т. Ерназаров. – Уральск: ЗКГУ им. М. Утемисова, 2006.
6. Рысбеков, Т. З. Психология и этика делового общения [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков, И. М. Ломоносов. - Уральск: ЗКГУ им. М. Утемисова, 2009.
7. Рысбеков, Т. З. Батыс Қазақстан облысының тарихы [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. - Орал: М. Өтемісов ат. БҚМУ, 2013. – (Халық тарих толқынында).
8. Рысбеков, Т. З. История Западно-Казахстанской области [Электронный ресурс] / Т. З. Рысбеков. - Уральск: ЗКГУ им. М. Утемисова, 2013. - (Халық тарих толқынында).

**ТАРИХ ҒЫЛЫМДАРЫНЫҢ ДОКТОРЫ, ПРОФЕССОР,
АКДЕМИК ТҮЯҚБАЙ ЗЕЙІТҮЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ, РЕСПУБЛИКАЛЫҚ КОНГРЕСС,
КОНФЕРЕНЦИЯЛАРДА ЖАСАЛҒАН БАЯНДАМАЛАРЫ,
ҒЫЛЫМИ ХАБАРЛАРЫ ЖӘНЕ ҚАТЫСЫ.**

**ДОКЛАДЫ, НАУЧНЫЕ СООБЩЕНИЯ И УЧАСТИЕ ДОКТОРА
ИСТОРИЧЕСКИХ НАУК, ПРОФЕССОРА, АКАДЕМИКА ТУЯКБАЯ
ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА НА МЕЖДУНАРОДНЫХ,
ВСЕСОЮЗНЫХ, РЕСПУБЛИКАНСКИХ КОНГРЕССАХ,
СИМПОЗИУМАХ, КОНФЕРЕНЦИЯХ.**

1982

1. Вопросы интернационального воспитания в курсах истории СССР в педагогических вузах // Сб. материалов Всесоюз. науч.-практич. конф.- Алматы, 1982.
2. Изучение дружбы народов как фактора интернационального воспитания в курсе истории Казахской ССР // Всесоюз. научная конф. - Алматы, 1982.

1983

3. Подготовка учителей истории к преподаванию основ советского государства и права и правовому воспитанию школьников // Всесоюзная науч. – практич. конф. - Ташкент, 1983.

1987

4. Воспитание молодежи и студентов на примере жизни и деятельности В.И.Ленина // Всесоюзная научная конф. - Казань, 1987.
5. Курс истории XXVII съезда КПСС – продолжение дела Великого Октября // Всесоюзная научная конф. - Ленинград, 1987.
6. Повышение руководящей роли КПСС в развитии социалистической демократии // Сборник «Деятельность партийных организаций Казахстана по дальнейшей демократизации общества и углублению социалистического самоуправления». - А., 1987. - С. 4-7.
7. 150 летие национально-освободительного восстания под предводительством И.Тайманова и М.Утемисова // Всесоюзная научная конф. - Уральск, 1987.

1988

8. Из истории восстания казахов Младшего жуза под руководством И.Тайманова и М.Утемисова // Материалы региональной науч. - краеведческой конф. «Уральску - 375 лет». - Уральск, 1988. –С. 31-34.

9. Советы Казахстана и шефская помощь в годы Великой Отечественной войны (1941-1945 гг.) / Сб.: «Социально-экономические отношения в городе и деревне Казахстана». - А., 1988.- С. 99-106.

1989

10. О методах перестройки работы по интернациональному и патриотическому воспитанию молодежи // Респ. науч. –практич. конф. - Шымкент, 1989.
11. Проблема национального и интернационального в социалистическом преобразовании Казахстана // Темат. сб.: «Вопросы истории и историографии дружбы народов СССР». – А., 1989. – С. 56-63.
12. Роль трудовых, революционных и боевых традиций советского народа в патриотическом и интернациональном воспитании студенческой молодежи // Тезисы I респ. науч. – практич. конф. – Шымкент, 1989.

1990

13. В.И. Ленин и формирование советской системы государственной власти // Материалы межвуз. – науч. конф.: «Ленинская концепция социализма и современность». - Уральск, 1990. - С. 51-53.
14. Краеведение - это массовое научно - культурное движение [Текст] / Т. З. Рысбеков // Вузовский сборник науч. – методич. работ «Совершенствование подготовки специалистов в педагогическом вузе». - 1990. - С. 97-98.

1991

15. Дальнейшее совершенствование работы Советов и повышение их роли в сельском хозяйстве в послевоенный период (на материалах Актюбинской, Гурьевской и Уральской областей) // Материалы тезисов межрегиональной науч.-теоретич. конф. «Проблемные вопросы истории Западного Казахстана». - Гурьев, 1991. - С. 94-96.
16. Об основных этапах восстания казахских крестьян в Букеевской Орде под предводительством И. Тайманова // Межвузовский сб. «Проблемы истории и источниковедения классовой борьбы в Казахстане (XVIII - нач. XX вв.)». - А., 1991. - С. 43-54.
17. Республиканская научно-теоретическая конференция, посвященная 200-летию И.Тайманова. - А., 1991.
18. Совершенствование учебно-методической деятельности ФППК организаторов народного образования // Республиканская конф. - Уральск, 1991.

19. Формирование понятий и раскрытие закономерностей общественного развития в курсах истории // Сб. «Современные проблемы преподавания истории в средней школе». - Уральск, 1991. - С. 40-46.

1993

20. Воспитательная преемственность истории и искусства // Материалы науч.-практич. конф. «Народная педагогика и современная практика воспитания». - Уральск, 1993. - С. 41-42.
21. История Западно-Казахстанской области // Первый конгресс дружбы, братства и сотрудничества тюркоязычных государств и народов. - Анкара, 1993.

1994

22. Основные направления образования в РК // Второй конгресс дружбы, братства и сотрудничества тюркоязычных государств и народов. - Измир, 1994.
23. О состоянии экологической работы в Уральском пединституте // Сб. тезисов «Краеведческие проблемы экологии Западного Казахстана». – Уральск, 1994. - С. 3-5.
24. Пути преодоления межнациональных напряженности и сохранения стабильности // Сб. тезисов: «Укрепление взаимосвязей народов Урала и Поволжья и проблемы национальной региональной политики». – Оренбург, 1994.
25. Укрепление взаимосвязей народов Урала и Поволжья и проблемы национальной и региональной // Межрегиональная науч.-практич. конф. – Оренбург, 1994.

1995

26. Основные направления образования в Республике Казахстан // Тезисы выступлений на II конф. дружбы, братства и тюркоязычных государств. – Измир, 1995. (на каз. яз).

1996

27. Деятельность университета по развитию научных исследований проблем экологической и краеведческой подготовки и воспитания кадров // Тезисы междунар. науч.-практич. конф. по проблемам экологии и туризма. – А., 1996.

1997

28. К истокам Евразийского искусства // Межрегиональная науч.-практич. конф. - Уральск, 1997.

29. Некоторые проблемы повышения качества подготовки специалистов // Сборник «Вузовский комплекс профессионализма в системе культуры и образования». - Уральск, 1997. - Ч.1. - С. 13-14.
30. Некоторые актуальные проблемы национальной истории // Сб. «Социально-гуманитарное пространство: проблемы и суждения». - Уральск, 1997. - С. 7-14.
31. Современные проблемы Казахстана: становление казахской государственности и развитие нации // Респ. науч.- практич. конф. - Уральск, 1997.

1998

32. Казахстан-Россия: политика, экономика и культура XIX – XX вв. // Междунар. конф. - Семипалатинск, 1998.
33. Казахская философия в канун XIX века // Респ. науч.- практич. конф. - Алматы, 1998.
34. Проблемы демократического воспитания молодежи // Сборник «Казахская философия в канун XXI в.». - А., 1998. - С. 151-153.
35. Проблемы Древней и Средневековой истории Казахстана // Международные чтения по творчеству М. Хайдара Дулати. - Тараз, 1998.
36. Россия - Казахстан: подготовка кадров культпросветучреждений // Тезисы междунар. конф. - Семипалатинск, 1998. – С. 27-31.

1999

37. Казахстан в потоке истории: от прошлого к будущему // Респ. науч. – практич. конф.- Алматы, 1999.

2000

38. Методические проблемы формирования основ «Здорового образа жизни» в общеобразовательной школе // Тезисы докладов II науч.- практич. конф. «Здоровье человека и система П.Иванова «Детка»». - А., 2000. - С. 9-10.
39. Научная конференция Межпарламентской Ассамблеи государств – участников СНГ и МАН ВШ и Евразийской ассоциации университетов.- СПб., 2000.
40. О некоторых проблемах подготовки специалистов для малокомплектных школ Западно-Казахстанской области // Сборник «Современные технологии в подготовке учителей для малокомплектных школ». - Кызылорда. - 2000. - С. 150-154.

41. Республиканская конференция, посвященная 80-летию со дня рождения Ж. Молдагалиева. - Уральск, 2000.

2001

42. Ақжайық ескерткіштерінің зерттелу жағдайы // Междунар. науч.-практич. конф., посвященная 10-летию независимости РК. - Кокшетау, 2001.

43. Ақжайық өңірі ескерткіштерінің зерттелу жағдайы // Материалы IV Международных чтения по творчеству М.Х. Дулати, посвященные 10-летию Независимости РК. – Т.2. - Тараз, 2001. – С. 86-90.

44. Глобальные изменения: решения и споры // Интернациональная конференция. – Нью -Дели, 2001.

45. Государственная независимость и перспективы развития РК: вопросы теории и практики // Междунар. науч.- практич. конф. - Алматы, 2001.

46. Диалог с историей [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Казахстан на пути к Государственной независимости: история и современность». - Семипалатинск, 2001. - Ч. 2. - С. 336-337.

47. Еуразия жүйесіндегі Қазақстан [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстан тәуелсіздігіне 10 жыл: өткеніміз, бүгінгіміз және болашағымыз»: халықар. ғыл.- практич. конф. материалдары. - 1 бөлім. – Ақтөбе, 2001. – Б. 25-29.

48. Информационное обеспечение в ЗКГУ: проблемы и решения // Всеросс. науч.-практич. конф. - Новосибирск, 2001.

49. Казахстан и Центральная Азия: история, современность и перспективы будущего развития // IV Междунар. Дулатовские чтения. - Тараз, 2001.

50. Казахстан на пути к государственной независимости: история и современность // Междунар. науч. – практич. конф.- Семипалатинск, 2001.

51. Қазақстанның ұлттық қауіпсіздігі және білім беру мәселесі // Материалы респ. науч.-практич. конф. - Алматы, 2001. – Б. 115-117.

52. Мұстафа Шоқай және автономия мәселесі // Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 10 жылдығына арн. «М. Шоқай еңбектеріндегі тәуелсіздік идеясы» // РҒТК Материалдар жинағы. - Кызылорда, 2001. – С. 44-46.

53. Открытое и дистанционное образование: организация, технология, качество // Всеросс. науч.- методич. конф. - Новосибирск, 2001.

54. Подготовка учителей в условиях многоуровневого образования в ЗКГУ: проблемы и решения // Материалы междунар. науч. – практич. конф.- Шымкент, 2001. - С. 131-133.
55. Приоритетные направления развития системы образования и воспитания в 21 веке // Международная конференция. - Чимкент, 2001.
56. Рухани мәдениет және исламның өнегелік ұстанымдары [Текст] / Т. З. Рысбеков // Халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары «Қазақстан тәуелсіздігіне 10 жыл: өткеніміз, бүгінгіміз және болашағымыз». - 1 бөлім. - Ақтөбе. - 2001. – Б. 222-225.
57. Суверенный Казахстан как политическая реальность // Междунар. науч. – практич. конф. - Алматы, 2001.
58. Тәуелсіз Қазақстанның көне және ортағасырлық тарихының жетістіктері және проблемалары // Международные Маргулановские чтения.- Кызылорда, 2001.

2002

59. IX съезд Ассоциации Евразийских университетов. - Киев, 2002.
60. Жоғары оқу орнын ақпаратпен қамтамасыз ету: проблемалар мен шешімдер // «XXI ғ. жоғарғы білім технологиясы: проблемалар мен даму бағыттары» ХҒПҚ материалдары. – Ақтөбе, 2002. - Б. 6-8.
61. Реформа высшего образования в Казахстане и становление евразийского образовательного пространства // Материалы науч. - практич. конф. «Образование и наука в современных условиях развития Казахстана: опыт, проблемы и перспективы», посвященная 70-летию ЗКГУ. - Уральск, 2002. - С. 7-10.
62. Социокультурное пространство современного образования и противоречивые реалии постсоветского мира: взгляд из Казахстана // «Творчество, Тукая в контексте евразийской культуры». - Казань, 2002. - С. 12-19.
63. Тараз: тарихы мен мәдениеті // Материалы междунар. науч. – практич. конф. - Тараз, 2002. – Б. 75-77.
64. Формирование информационной культуры студентов // «Открытое и дистанционное образование: анализ опыта и перспективы развития»: материалы междунар. науч. – практич. конф. - Барнаул, 2002. - С. 197-199.

2003

65. VIII заседание Совета по взаимному признанию и эквивалентности документов об образовании, ученых степенях и званиях при интеграционном комитете ЕврАзЭС. - Оренбург, 2003.
66. Выражая волю населения // Сб. статей междунар. науч. – практич. конф. «Социально-философские, культурно-исторические, экономико-правовые проблемы развития казахстанского общества». - Алматы: АГУ, 2003. – С. 335-337.
67. Информатизация университетского образования как одно из направлений информатизации общества: тезисы докладов и выступлений // Материалы II-ой междунар. науч. – практич. конф. «Университет и общество. Сотрудничество университетов в XXI веке», посвященная 250-летию МГУ. – М., 2003. – 757-761.
68. Махамбет – қоғамдық-саяси қайраткер // Сб. «Махамбет және ұлттық мұра». – Орал, 2003. – Б. 1-6.
69. Межрегиональное и приграничное сотрудничество в Евразийском экономическом сообществе: состояние и перспективы // Межпарламентские слушания. - М., 2003.
70. Некоторые проблемы развития высшего образования в Казахстане в XXI в. // Сб. статей междунар. науч. – практич. конф. «Развитие народного хозяйства в Западном Казахстане: потенциал, проблемы и перспективы». – Уральск: ЗКАТУ, 2003. – С. 76-78.
71. Оқыту технологиясының тиімділігі // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Подготовка учительских и научно - педагогических кадров в условиях негосударственного образования». - Астана, 2003. - 22-23 апреля. - С. 150-152.
72. Подготовка педагогических кадров в условиях многоуровневого университетского образования: Тезисы докладов и выступлений // Материалы II-ой междунар. науч. – практич. конф. «Университет и общество. Сотрудничество университетов в XXI веке», посвященной 250-летию МГУ. – М., 2003. – С. 391-395.
73. Психология в системе функционирования госслужбы // Сборник «Эффективное государственное управление в современных условиях». - Астана, 2003. - С. 195-198.
74. Развитие народного хозяйства в Западном Казахстане: потенциал, проблемы и перспективы // Междунар. науч. – практич. конф. - Уральск, 2003.

75. Региональная безопасность в контексте казахстанско-российских отношений // Сб. материалов Междунар. науч. – практич. конф. «Интеграционный союз Казахстана и России и вызовы глобализации». – Уральск, 2003. – С. 24-27.

76. Совершенствование государственного управления и система международных отношений в РК // Парламентские слушания. – Астана, 2003.

2004

77. Бөкей хандығының ХІХ ғ. әлеуметтік–экономикалық өмірі // Междунар. науч.-практич. конф. «Валихановские чтения - 9». - Кокшетау, 2004.

78. Бөкей хандығының ХІХ ғ. әлеуметтік–экономикалық өмірі // Междунар. науч.-практич. конф. «Дулатовские чтения». - Тараз, 2004. - Б. 131-137.

79. Евразийство и наследие Л.Н.Гумилева [Текст] / Т.З. Рысбеков // Материалы междунар. науч.- практич. конф. «Шалкарский форум». - 2004. – 23-24 июня. - Б. 18-22.

80. М. Өтемісұлы ат. БҚМУ ұлтаралық қатынастарды нығайту жұмыстары // Междунар. науч. – практич. конф. «Казахстан и Россия: сотрудничество в области культуры, науки и образования». – Орал, 2004. – Б. 69-71.

81. Мониторинг - как методический центр оценки эффективности подготовки специалистов в вузе // Межрегиональная науч. - практич. конф. «Актуальные проблемы педагогической диагностики и мониторинга система образования». – Таганрог: Таганрогский госпединститут, 2004. - 26-27 ноября. - С. 8-11.

82. Мониторинг качества подготовки специалистов в вузе // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Проблема и перспектива применения стандартов ИСО серии 9000 в системе менеджмента качества организаций образования». - ПГУ, 2004.- 18-19 ноября.

83. Мониторинг образовательного процесса как условие повышения его качества // «Автоматизированные системы мониторинга и управления качеством образования»: междунар. науч.- практич. конф. - Петропавловск, 2004. - С. 105-109.

84. Национально-освободительное антиколониальное восстания в Младшем Жузе (под предводительством С. Датова султанов Арынгазы и Каратай, батыра Жоламан Тленшиұлы) // «Преподавание отечественной истории, проблемы и инновации»: междунар. науч.- практич. конф. – Алматы: КазГУ, 2004. - 21-22 октября. – С. 115-128.

85. Новые подходы к оценке качества педагогического образования // «Качество педагогического образования: проблемы и перспективы

развития»: междунар. науч.- практич. конф. - Алматы, 2004. - С. 484-489. (В.Л. Мельниковпен бірге).

86. О жизни и научном творчестве академика А.Д. Тайманова [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Таймановские чтения». – Уральск, 2004. - С. 6-11.
87. Основные направления повышения качества образования в высшей школе // Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Оценка качества высшего образования: опыт, проблемы, перспективы». - СГУ им. Шакарима, 2004. - 20-21 ноября. - С. 38-42. (В.Л. Мельниковпен бірге).
88. Основные направления повышения качества образования в высшей школе // «Проблема и перспектива применения стандартов ИСО серии 9000 в системе менеджмента качества организаций образования»: междунар. науч.- практич. конф. - Павлодар: ПГУ, 2004. - 18-19 ноября.
89. Особенности внедрения СМК в высшем учебном заведении [Текст] / Т.З. Рысбеков // Материалы сборника 65-й науч. - практич. конф. ППС ЗКГУ им. М. Утемисова, посвященной Дню независимости РК. - Орал, 2004. – С. 3-9.
90. Оценка качества образования: опыт, проблемы, перспективы // «Гармонизация систем оценки качества высшего образования в странах СНГ и Балтии»: междунар. науч. – практич. конф. - Алматы: КазНПУ, 2004. - 28-29 октября. - С. 94-100. (В.Л. Мельниковпен бірге).
91. Өлке тарихы: ерлік һәм батырлық дәстүр // Материалы обл. конф. по вопросам краеведения. - Орал, 2004. - 30 желтоқсан. – Б. 7-13.
92. Пути реализации концепции развития образования в РК до 2015 г. в системе высшего и послевузовского образования // Респ. семинар - совещание. - Алматы, 2004.
93. Ресейдің қазақ жерлерін жаулаудағы кейбір мәселелері // «Взаимодействие Казахстана с сопредельными странами в XVIII –начало XX вв. современный взгляд на проблему»: междунар. науч. - практич. конф. – Актобе: АГУ им. К. Жубанова, 2004. - 11-12 декабря. – С. 75-77.
94. Творчество Л.Н. Гумилева в становлении евразийского научно-образовательного пространства // «Идеи евразийства в научном наследии Л.Н. Гумилева»: междунар. науч. - практич. конф. - Казань, 2004. - 30 июня. – С. 23-27.
95. Управления качеством образования в вузах на основе новых технологии // «Современные тенденции совершенствования учебников в системе

непрерывного образования»: междунар. науч. - практич. конф. - Алматы, 2004. - С. 65-67.

2005

96. Counterpoint: science as a social enterprise // Proceedings of the seminar of the Magna Charta Observatory is September. – Bononia University Press, 2005. – p. 211-219. (на англ.яз.).
97. Батыс Қазақстан облысының Ұлы Жеңіске қосқан үлесі // «Қазақстанның Ұлы Жеңіске қосқан үлесі» атты респ. конф. материалдары. – Атырау, 2005. – Б. 17-20.
98. Билік пен кәсіпке Абай көзқарасы // «Абай әлемі: рухани мұра мәселелері және қазіргі кезең» атты ҒПҚ материалдары. – Ақтөбе, 2005. – Б. 254-255.
99. Болон процесі және білім берудің ұлттық - аймақтық компоненттерін іске асыру // «Проблемы вхождения Казахстана в мировое образовательное пространство»: междунар. науч. - практич. конф. - Тараз: Казахстанско-Российский институт, 2005. - 27-28 января. – Б. 27-31.
100. Болонский процесс и осуществление национально-региональных компонентов образования // VIII Междунар. науч. - практич. конф. «Наука и образования ведущий фактор стратегии Казахстан - 2030». – Караганда: КарГТУ, 2005. – 28-29 июня.
101. Военно-хозяйственная деятельность Советов Казахстана // Материалы РНТК, посвященной 60-летию Великой Победы. – Астана, 2005. – С. 8-15.
102. Главная цель вуза – качественная подготовка специалиста // Сб. материалов междунар. науч. - практич. конф. «Байконурские чтения V»: «Реализация Госпрограммы развития образования - приоритетная задача высшей школы». – Жезказган: ЖезГУ, 2005. - 27-28 мая. – С. 77-81.
103. Евразийство как историческое явление // Материалы МНК «К истокам евразийской культуры. Осмысление. Проблемы». – Казань, 2005. – С. 3-7.
104. Жеке бас бостандығын қамтамасыз етудің кейбір мәселелері туралы // «Актуальные вопросы обеспечения конституционных основ безопасности личности, общества и государства»: междунар. науч. - практич. конф. - 28-29 июня. - Костанай: КостГУ, 2005.
105. Жоғарғы оқу орнында сапа менеджменті жүйесін енгізудің ерекшеліктері // «Применение новых технологий в образовании. Проблемы и пути их решения»: респ. науч. - практич. конф. - 26-28 февраля. - Актау, 2005.

106. Жоғарғы оқу орнында сапа менеджменті жүйесін енгізудің ерекшеліктері // «Инновационные технологии в образовании: современные тенденции и перспективы»: респ. науч. – практич. конф. - Караганда: КарГУ. - 2005. – Б.18-27.
107. Западно-Казахстанская область - ближний тыл Сталинградской битвы // Междунар. науч. – практич. конф. «Современное историческое исследование: горизонты новых возможностей», посвященная 60-летию ВОВ. - 28-29 апреля.– Актобе: АкГПИ, 2005.
108. Западный Казахстан в годы Великой Отечественной войны // «Проблемы войны и мира в контексте мировой истории»: междунар. науч. – практич. конф. - Уральск, 2005. – С.13.
109. Мемлекеттік бағдарламаның басты мақсаты - өмірге қажетті білім беру // «Инновациялық педагогикалық технологиялар: қолдану және дамыту перспективалары»: междунар. науч. – практич. конф. - 2005. - 5-8 октября.
110. Мұғалімдер дайындаудағы кейбір педагогикалық инновациялар // Материалы респ. науч. – практич. конф. – Тараз: ТарГУ, 2005. - 7-8 сәуір.
111. Наука как социальное предприятие // Сборник по работе семинара Обсерватории Магна Хартии. – Италия - Болонья, 2005 (на англ. языке)
112. Организация объединенных наций, гражданское общество и гловальное управление // Материалы Центрально-Азиатской Академии информатизации, 2005.
113. Основные факторы развития высшего и послевузовского образования // «Проблемы вхождения Казахстана в мировое образовательное пространство»: междунар. науч. – практич. конф. - 27-28 января. – Тараз: Казахстанско-Российский институт, 2005. – 27-28 января. – С. 15-17.
114. Памяти ученого и учителя с большой буквы [Текст] / Т.З. Рысбеков // «Экологические проблемы и биоразнообразие Северного Прикаспия»: материалы междунар. науч. – практич. конф., посвященной 100-летию со дня рождения проф. В.В. Иванова. - 27-30 сентября. – Уральск, 2005.
115. Педагогические традиции в этногенезе // Сб. Материалов МНПК «Білім беру жүйесіндегі этнопедагогика: тәжірибесі, мәселелері мен болашағы». – Атырау, 2005. – С. 35-38.
116. Повышения квалификации преподавателей в системе менеджмента качества вуза // Сборник «Повышение квалификации как одно из условий профессионализма деятельности работников образования». - Өскемен, 2005. – С. 73-79 (И.М. Ломоносовпен бірге)

117. Потенциал Конституции Республики Казахстан в реализации права на образование [Текст] / Т.З. Рысбеков // «Конституция Республики Казахстан - основа межнационального и межконфессионального согласия в РК»: материалы респ. науч. - практ. конф. – Уральск, 2005. - 29 июня. - С.14-18.
118. Проблемы и перспективы внедрения кредитной технологии в ЗКГУ // Материалы межвузовской НМК. – Актобе, 2005. – С. 55-58.
119. Проблемы формирования экономических знаний // Материалы XI Академических чтений «Образование и наука: актуальные проблемы и перспективы развития». – Москва - Улан-Батыр, 2005. – С. 58-63.
120. Пути активизации инновационной деятельности в контексте создания вуза инновационного типа // Материалы XI Академических чтений «Образования и наука: актуальные проблемы и перспективы развития». - Улан-Батыр, 2005.
121. Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Батыс Қазақстан // Әлемдік тарих шеңберіндегі соғыс және бейбітшілік мәселелері ХҒТК материалдары. – Орал, 2005. – Б. 9- 20.
122. Ұлттық тәрбиедегі өлке танудың ролі // Респ. науч. – практич. конф. «Моя Родина - Казахстан». – Жезказган: ЖезГУ, 2005. - 7-8 апреля. – Б. 33-39.

2006

123. Болонский процесс и реализация национально-региональных компонентов образования // Междунар. конф. «XII Академические чтения. Образование и наука: актуальные проблемы и перспективы университетского образования в Евразийском регионе». - Астана, 2006.
124. Евразийская идея: теоретическое и практическое осуществление // Материалы Международной науч.-практич. конф. «Евразийство-консолидирующая основа в культурном и научном общении между народами». - Самара, 2006. – С. 154-158.
125. Жібек жолы және оның ислам өркениетке дамуындағы ролі // МН симпозиум «Центрально-Азиатский регион: прошлое и настоящее». - Алматы, 2006.
126. Жоғары оқу жүйесіндегі оқыту үлгілері // «Ұлттық мәдени мұра және оның қазіргі заманғы мәселелері» атты халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары. – Орал: БҚМУ, 2006. – Б. 29-31.
127. Из истории Букеевского ханства // Материалы VIII Всероссийской НПК. – М., 2006. – С. 449-458.

128. Компетентность – как мера оценки качества подготовки специалистов с высшим образованием // Междунар. науч. - практич. конф. «Педагогические измерения: состояние и перспективы развития». - Астана, 2006. – С. 130-136.
129. Концепция Конституции РК в реализации прав на образование // Междунар. науч. – практич. конф. «Проблема совершенствования и развития парламентаризма в условиях модернизации казахстанского общества». – Алматы: АЮАазГЮУ, 2006.
130. Кредитная система обучения в Западно-Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова [Текст] / Т.З. Рысбеков, Ж.Т. Ерназаров // Материалы респ. науч. – практич. конф. «Инновационные технологии обучения и интерактивные методы в высших учебных заведениях». - Уральск, 2006. - 27 марта.- С. 3-11.
131. Қазіргі мектептегі басқарудың инновациялық технологиялары // Материалы МНПК «Психолого-педагогическое образование на современном этапе: реалии и перспективы». – Ч.1. – Актюбинск, 2006. – С. 20-22.
132. М. Өтемісов атындағы БҚМУ-да оқытудың кредиттік жүйесі: оның енгізу тәжірибесі және даму перспективалары // «XXI ғ. ЖОО: жаңа экономикалық жағдайда өркендеу» ХПК материалдары. – Ақтөбе, 2006. – Б. 5-8.
133. Мектеп басқаруда әлемдік менеджмент тәжірибесін пайдаланудың тиімділігі // XXI ғ. қазақ мектебі: даму болашағы» атты РҒП материалдары. – Алматы, 2006. – Б. 615-622.
134. Наука как социальное предприятие. – Италия - Болонья, 2006.
135. Национально-освободительное восстание 1916 г. В Западном Казахстане // Материалы РНПК посвященная 90-летию национально-освободительного восстания 1916 года. – Талдыкорган, 2006. – С. 291-294.
136. Национально-освободительные движения в Казахстане [Текст]: теория, история, уроки: материалы респ. науч. - практич. конф. посвящ. 90- летию национально – освободительного восстания 1916 года / Гл. ред. Т. З. Рысбеков. - Уральск: ЗКГУ, 2006. – 148 с.
137. Некоторые особенности интернационализации образования в Казахстане // Междунар. науч. - практич. конф. – М., 2006.

138. Оқушыларға экологиялық білім беру мәселелері // МНПК «Актуальные проблемы экологии и природопользования в Казахстане и сопредельных территориях». - Павлодар, 2006.
139. Приветственное слово [Текст] / Т.З. Рысбеков // «Наследие и современные проблемы национальной культуры»: междунар. науч. - практич. конф. - Орал, 2006. - 21-23 апреля. – С. 9.
140. Приветственное слово [Текст] / Т.З. Рысбеков // «А.С.Пушкин в культурном пространстве Запада и Востока»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Уральск, 2006.- 19-20 октября. - С. 3.
141. Проблемы и перспективы высшего образования в Казахстане // «Новые образовательные технологии в вузе: теория и практика»: междунар. науч.-практич. конф. – М., 2006. – С. 181-187.
142. Проблемы и перспективы интеграции высшего образования в Казахстане // Сб. материалов I междунар. дистанционной науч.-практич. конф. МКТУ им. А. Яссави. – Туркестан, 2006. – С. 6-9.
143. Реализация молодежной политики в ЗКГУ // Материалы МНПК «Молодежь и актуальные проблемы современного мира». – Караганда, 2006. – С.7-11.
144. Создание единого образовательного пространства России и Европейского Союза // Материалы I-ой междунар. науч. - практич. конф. – Финляндия-Хельсинки. - 2006. - апрель. – С. 171.
145. Шығармашық - қазіргі мұғалімнің кәсіби мәдениетінің маңызды бөлігі і // «XXI қазақ мектебі: даму болашағы» атты РҒП материалдары. - Алматы, 2006. - Б. 511-516.
146. Экологиялық білім берудің кейбір мәселелері // «Қазақстанда және шекаралас аймақтарда экологияны қорғаудың және пайдаланудың өзекті мәселелері» ХҒПК материалдары. – Павлодар, 2006. – Б.258-260.

2007

147. Алаш белсенділерінің алғашқы айыпталуы // «Алаш ұлттық идеясы және мемлекеттік тәуелсіздігінің ұраны» атты РҒПК материалдары. – Павлодар, 2007. – Б. 222-226.
148. Ана тілі - рухани мұра [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Мемлекеттік тілді меңгерту-мәртебелі міндетіміз» атты обл. ғыл.-тәжіребелік конф. жинағы. – Орал, 2007. - Б. 3-7.

149. Вопросы развития исторической науки и образования в Западном Казахстане: поиск и проблемы: материалы респ. науч. - практич. конф. посвящ. 60-летию д. и. н., академика Т.З. Рысбекова 20 сентября 2007 г. [Текст]. - Ч.1. - Орал: ЗКГУ, 2007. – 232 с.
150. Вопросы развития исторической науки и образования в Западном Казахстане: поиск и проблемы: материалы респ. науч. - практич. конф. посвящ. 60-летию д. и. н., академика Т.З. Рысбекова 20 сентября 2007 г. [Текст]. - Ч.2. - Орал: ЗКГУ, 2007. – 232 с.
151. Вступительное слово «75-летие ЗКГУ и задачи высшей школы в свете Послания Президента РК Н.А. Назарбаева народу Казахстана».
152. Вступительное слово на респ.науч.-практич.конф. «Вопросы развития исторической науки и образования в Западном Казахстане: поиски и проблемы», посвященной 60-летию д.и.н., профессора Рысбекова Т.З. – Уральск, 2007. – С. 3.
153. Вступительное слово на междунар. науч. - практич. конф. «Экономические проблемы вхождения Казахстана в число 50-ти наиболее конкурентоспособных стран мира», посвященной 75-летию ЗКГУ им. М. Утемисова. - Уральск, 2007. – 22-23 мая. – С. 3-4.
154. Евразийство как образовательная идея Казахстана // Кыргызско-казахские отношения: вчера, сегодня, завтра. – Бишкек, 2007. – С. 71-74.
155. Инновационные подходы в оценке качества образовательных услуг в высших учебных заведениях // Материалы Международного форума «Пятое пространство». – Берлин, 2007. – 17-20 декабря. – С. 17-19.
156. Қазақстан Республикасындағы Еуразиялықтың мәдени-тарихи алғышарттары // Междунар. науч. - практич. конф. «Проблемы формирования евразийского мышления (паритетного евразийства)». - Уральск, 2007. - С. 3.
157. Нестареющий лик «Альма матер» [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Послание Президента Н.А.Назарбаева народу Казахстана и задачи высшей школы»: материалы междунар. науч. - практич. конф., посвящ.75-летию ЗКГУ им. М. Утемисова. - Ч.1. – Уральск, 2007. - С. 5-9.
158. Қазақстан Республикасындағы еуразиялықтың мәдени-тарихи алғышарттары // Сб. междунар. науч.-практич. конф. «Проблемы формирования евразийского мышления (паритетного евразийства)». – Уральск, 2007. – С. 3.

159. Образование и наука: актуальные проблемы и перспективы развития.- Монголия - Улан-Батор, 2007.
160. Президенттік басқару нысаны: Әлемдік және отандық тәжірибе // Материалы МНПК «Роль личности в истории». – Астана, 2007. – С.71-74.
161. Приветственное слово на междунар. науч.- практич. конф. «Актуальные проблемы развития педагогического образования в условиях реализации компетентностного подхода», посвященной 75-летию ЗКГУ им. М. Утемисова [Текст] / Т. З. Рысбеков. – Уральск, 2007.- 19-20 марта. – С. 3.
162. Приветственное слово на респ. науч.-практич. конф., посвященной 90-летию со дня рождения канд. ф.м.н., доцента, зав. кафедрой высшей математики П.И.Токарева [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск: ЗКГУ, 2007. – С. 3-4.
163. Приветственное слово на междунар. науч.- практич. конф. «Таймановские чтения», посвященной 90-летию со дня рождения А.Д.Тайманова и 75-летию ЗКГУ им. М.Утемисова [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2007. - 17-18 апреля. – С. 3.
164. Приветственное слово на региональной науч.- практич. конф. «Экологические проблемы и биоразнообразие Западного Казахстана» [Текст] / Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2007. - 27-28 апреля. – С. 3.
165. Проблемы подготовки преподавателя высшей школы // МатериалыМНПК «Социально-гуманитарное направление в парадигме современного образования». – Павлодар, 2007. – 19-20 октября. – С. 30-34.
166. Создание единого образовательного пространства России и Европейского Союза // Материалы II-ой междунар. науч. – практич. конф. – Финляндия - Хельсинки. - 2007. - апрель.

2008

167. Жоламан Тіленшіұлы – ұлт азаттық қозғалыс кәсемі // Отан тарихының келелі мәселелері» атты РҒТК материалдар жинағы. – Атырау, 2008. – Б. 211-214.
168. Культурно-исторические предпосылки евразийства в РК // Материалы МНПК «Проблемы формирования евразийского мышления (паритетного евразийства). – Уральск, 2008. – С. 9-15.
169. Наука как социальное мероприятие [Текст] / Т. З. Рысбеков // Италия. - Болонья. – 2008.

170. Образование и наука: актуальные проблемы и перспективы развития [Текст] / Т. З. Рысбеков // Монголия. - Улан-Батор.- 2008.
171. Современный ВУЗ – в условиях модернизации и глобализации // Сб. материалов «III Рыскуловские чтения». – А., 2008. – С. 547-553.
172. Экологическое воспитание студентов вуза. – Ганновер, 2008. – С. 97. (на нем.яз.).

2009

173. Ақжайық әнінің тұнығы (Батыстың ән-жанартауы, ән саңлағы Ғ.Құрманғалиевтің музыкалық-педагогикалық мұрасының табиғаты) [Текст] / Т. З. Рысбеков // Ғарифолла Құрманғалиевтің туғанына 100 жыл толуына арналған «Ғарифолла Құрманғалиевтің музыкалық-педагогикалық мұрасы» атты халықар. ғыл.-тәжірибелік конф. материалдары . - Орал, 2009. - С. 4-9.
174. Батыс Қазақстанда ауыл шаруашылығын ұжымдастыру зардаптары. Жаңақала көтерілісі // «қазақстандағы тарих ғылымының өзекті мәселелері» ХҒПК материалдары. – Алматы, 2009. – Б. 84-89.
175. Білім беруді жаңарту және оның адами ресурстардың жаңа сапасын қалыптастырудағы рөлі [Текст] / Т. З. Рысбеков, Ә. М. Мұханбетжанова, С. М. Бахишева // «Ұлттық білім беру жүйесін жаңарту және адам ресурстарының жаңа сапасын қалыптастырудағы оның рөлі»: халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары. – Орал, 2009. - Б. 23-28.
176. Білім беру жүйесіндегі педагогикалық технологиялар // «Шығармашылық іс әрекетті дамыту арқылы бәсекеге қабылетті жеке тұлғаны қалыптастыру мәселелері» атты ХҒПК материалдары. – Шымкент – Москва, 2009. – Б. 195-200.
177. Болашақ ұстаздарды кәсіби сараман көзінде тәрбиелеу // РНПК. – Актюбе, 2009. – Б. 37-39.
178. Высшее образование в условиях глобализации [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы III междунар. науч. – практич. конф. «Роль вузов в формировании инновационной в экономики». – Усть-Каменогорск, 2009. – Т.1. - С. 49-53.
179. Какие задачи ставятся перед вузами сегодня? [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы науч. - практич. конф. «Пути, средства, возможности модернизации образовательной системы». - 2009. - С. 197-200.
180. Механизм и пути воспитание обучающихся в системе непрерывного образования в Республики Казахстан [Текст] / Т. З. Рысбеков //

«Инклюзивное образование: опыт и перспективы»: материалы междунар. науч. – практич. конф. – Саратов, 2009. - С. 75-90.

181. Новая школа и новое качество педагогического образования // МНПК «Пути, средства, возможности модернизации образовательной системы». – Ч.1. - М., 2009. – С. 197-202.
182. Об исторических аспектах формирования толерантного общества в Казахстане [Текст] / Т. З. Рысбеков // Сборник материалов науч. – практич. конф. «Конституционные инициативы президента страны - фактор дальнейшего развития демократии». - 2009. - С. 161-166.
183. Социокультурные аспекты интеграции казахстанских вузов в Болонский процесс [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Социально-педагогические возможности и перспективы развития современного образования». - Уральск, 2009. – Ч. I.- 4 декабря. - С. 8-11.
184. Студенттерді көп деңгейлі білім беру жағдайында патриоттыққа тәрбиелеу [Текст] / Т. З. Рысбеков // МНПК «Проблемы формирования конкурентноспособности личности через развитие творческой деятельности». – Түркістан: МКТУ, 2009. – Б. 95-97.
185. Студенттерді көп деңгейлі білім беру жағдайында патриоттыққа тәрбиелеу [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Шығармашылық іс-әрекетті дамыту арқылы бәсекеге қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыру мәселелері» атты халықар. ғыл.- практикалық конф. материалдары. – Т. III. – Шымкент - М., 2009. - Б. 356-360.
186. Ұлттық білім беру жүйесін жаңарту және адам ресурстарының жаңа сапасын қалыптастырудағы оның рөлі //Халықаралық ғыл.-практикалық конф. материалдары. – Орал, 2009. – 18-19 мамыр. – Б. 23-28.

2010

187. Environmental monitoring of abnormal ecosystems of the West Kazakhstan Oblast [Текст] / Т. З. Рысбеков // International Kongress Fachmesse. - 2010. - P.100-101. (на нем.яз.).
188. La mission des conservations et des propagandas dee`heritage cultural dans des etablissements d`enseignement superiuez (Миссия высших учебных заведений в сфере культуры и искусства в сохранении и пропаганде культурного наследия) // Сборник статей международного симпозиума «Вузы культуры и искусства в мировом образовательном пространстве: культурное разнообразие во имя диалога и развития». – Париж-Москва, 2010. – С. 326-331. (на французском языке).

189. Батыс Қазақстандықтардың майданға аттануы және соғыстың алғашқы кезеңінде кездескен қиындықтар [Текст] / Т. З. Рысбеков // Ұлы Отан Соғысы жылдарындағы Қазақстан: тарих және тағылым. - 2010. - Б. 5-7.
190. Вклад Казахстана в победу СССР над фашистской Германией (1941-1945г.г.) [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Уроки истории. Великая Отечественная война, история России и мира XX-XXI веков» МНПК. – СПб., 2010. - С. 261-264.
191. Восток-Запад: приоритеты этнической культуры в концепции Л. Н. Гумилева [Текст] / Т. З. Рысбеков // Сборник материалов III заочной междунар. науч. - практич. конф. «Актуальные проблемы науки, практики и вероисповеданий на современном этапе». – Красноярск, 2010. - С. 121-127.
192. XIX ғасырдың бірінші жартысындағы Батыс Қазақстандағы сұлтандар мен батырлар бастаған көтерілістер [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстандық «Еуропаға жол»: экономика, білім және ғылым» атты халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары. - 2010. - №2. - Б. 236-241.
193. Институционально - образовательный и социально-психологический аспекты формирования инновационной личности: взгляд из Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков, П. А. Добряев // Личность как субъект инновации: сборник научных трудов. – Чебоксары, 2010. - С. 180-191. (А.П. Добряевпен бірге).
194. Қазақстанда толерантты қоғам қалыптастырудың тарихи аспектілері туралы // «Қазақстан Республикасы және әлемдік тарихи процесс» ХҒПК материалдары. – Алматы, 2010. – Б. 3-5.
195. Коллективизация советского хозяйства и ее последствия // Сб. докладов МНПК, посвященной 60-летнему юбилею вуза. – Т.1. - Атырау, 2010. – С. 14-19.
196. Молодежная политика ВУЗА: подходы к развитию интеллектуального потенциала студентов [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Научные проблемы развития образования в XXI веке: методология, теория, эксперимент, практика»: материалы I междунар. науч.- практич. конф. - Карачаевск, 2010. - С. 258-263.
197. К. Нұрпейіс және қазақ тарихы ғылымы [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Дүниежүзі тарихы: зерттеу және оқыту мәселелері» атты «Нұрпейісов оқулары» шеңберіндегі ҚР ҰҒА академигі Нұрпейіс Кеңес Нұрпейісұлының 75-жылдығына арн. халықар. ғыл.- практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2010. - Б. 11-13.

198. XIX ғ. бірінші жартысындағы Батыс Қазақстандағы сұлтандар мен батырлар бастаған көтерілістер // Қазақстандық «Еуропаға жол»: экономика, білім және ғылым» ЖМУ. – Талдықорған, 2010. – қазан. – Б. 236-241.
199. Подготовка кадров для экономики знаний [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Наука будущего» материалы междунар. науч. - образовательного конгресса. – Алматы, 2010. - С. 229-231.
200. Приоритетные направления развития инновационной деятельности Западно - Казахстанского Государственного Университета [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Развитие системы образования: инновации и технологии»: междунар. науч.- практич. конф. – Актөбе-Алматы, 2010. - С. 139-142.
201. Роль лидера в условиях модернизации многосоставного сообщества: казахстанский феномен // «Казахстанский путь: от стабильности к процветанию» МНПК. – Астана, 2010. – 25-26 июня.
202. Тайманов оқулары - Қазақстанда математика ғылымының дамуының кепілі [Текст] / Т. З. Рысбеков // Физика-математика ғылымдарының докторы, академик А.Д. Таймановты еске алуға арналған «Тайманов оқулары – 2010» атты халықар. ғыл. - тәжірибелік конф. материалдары. – Орал, 2010. - Б. 3-6.
203. Таймановские чтения - залог развития математической науки Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Таймановские чтения - 2010», посвященной памяти доктора физ. –матем. наук, акад. А.Д.Тайманова. - Уральск, 2010. - С. 3-6.
204. Ұлы Отан соғысындағы жеңісінің 65 жылдығына арналған «Ұлы Отан соғысы жылдарындағы Қазақстан: тарих және тағылым» атты Респ.ғыл.- тәж. конф. Ашылуындағы сөйлеген сөзі // РҒТК материалдары. – Орал, 2010. – Б. 3-4.
205. Формирование здорового образа жизни студента: педагогическое обеспечение и программно-целевая деятельность [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Формирование здорового образа жизни - актуальная проблема современного общества»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Шымкент - М., 2010. - С. 18-23.
206. Формирование культуры речи как нравственное воспитание студентов [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы науч. – практич. конф. «Культура речи и проблемы нравственного воспитания молодежи» / «Известия академии педагогических и социальных наук» 16-17 апреля. – XIV. - М., 2010. - С. 301-309.

207. Языковая политика ЗКГУ им. М. Утемисова: реальность и перспектива [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Лингвистическая подготовка студентов нефилологических специальностей высших учебных заведений в контексте Болонского процесса и общеевропейских рекомендаций по изучению, преподаванию и оцениванию языков»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Одесса, 2010. - С. 66-71.

2011

208. Einige probleme der ökologischen bildung [Текст] / Т. Rysbekov, S. Rysbekova // Archiv ECO EURO. - 2011. - №1. - P. 83-84.

209. Академик Кеңес Нұрпейіс және қазақ тарихы [Текст] / Т. З. Рысбеков // ҚР Тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған «Нұрпейіс оқулары» аясындағы «Тарих ғылымының өзекті мәселелері мен келешегі»: халықар. ғыл.- практикалық конф. материалдары. – Алматы, 2011. - Б. 31-32.

210. Батыс Қазақстан өңірінің мәдени мұралары [Текст] / Т. З. Рысбеков // ҚР Егемендік күнінің 20 жылдығына арналған «Жуасов оқулары – 15» атты респ. ғыл. - практикалық конф. материалдары. – Қарағанды, 2011. - Б. 208-211.

211. Бөкей Ордасындағы ұлт-азаттық қозғалыс және оның қазақ тарихындағы орны [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Батырлар институты: қалыптасуы, тарихы, маңызы»: респ. ғыл.-тәж. конф. материалдары. – Астана, 2011. - Б. 4-7.

212. Гуманитарлық ғылымдардың ұлттық тұлға қалыптастырудағы рөлі // МНК «Роль социально-гуманитарных наук в формировании интеллектуальной нации». – Уральск, 2011. – Б. 12-15.

213. Жоғары білімнің даму болашағы жайында // «ҚР білім және ғылым интеграциясы: проблемалары мен болашағы» атты РҒПК материалдары. – Тараз, 2011. – 15 желтоқсан. – Б. 339-341.

214. Жоғары мектепте педагогикалық инновацияларды енгізу мәселелері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Ғылымның инновациялық дамуы: басым бағыттары, ресурстары және болашағы» халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары. - Семей, 2011. - Б. 30-32.

215. Жоғары тарих білімінің даму болашағы жайында [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // «Қазақстан Республикасындағы білім мен ғылым интеграциясы: проблемалары мен болашағы» атты респ. ғыл. - практикалық конф. еңбектері. - Тараз, 2011. - 15 желтоқсан. - Б. 339-341.

216. Интеграционные связи стран СНГ по вопросам безопасности [Текст] / Т. З. Рысбеков // Сборник статей V междунар. науч. - практич. конф. «Фундаментальные и прикладные проблемы геополитики, геоэкономики и международных отношений, продвижение НАТО и Евросоюза на восток -

проблемы безопасности стран СНГ, Европы и Азии», «Геополитика, международные отношения, государственная безопасность. Фундаментальные и прикладные исследования». – СПб., 2011. - 23-24 марта. - С. 248-251.

217. Н.Ф.Катанов және Қазақстан тарихы мәселелері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Профессор Н. Ф. Катанов және түркітану мәселелері»: халықар. ғыл.-теориялық конф. материалдары = «Профессор Н. Ф. Катанов и проблемы тюркологии». - 2011. - №2. - Б. 5-9.

218. Компетентносто - ориентированная модель подготовки педагогических кадров [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Компетентности и компетенции персонала отраслевых организации: структура и содержание, технологии развития»: сборник научных статей II междунар. науч. - практич. конф. – Екатеринбург, 2011. - С. 35-38.

219. Конституция Независимого Казахстана - символ нации и основа управления [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Становление гражданского общества и правового государства за годы независимости Республики Казахстан»: материалы науч. - практич. конф., посвященной 20-летию Независимости Республики Казахстан. – Тараз, 2011. - С. 140-141.

220. Қазақстанда толерантты қоғам қалыптастырудың тарихи аспектілері туралы [Текст] / Т. З. Рысбеков // Қазақстанның ЕҚЫҰ арналған «Қазақстан Республикасы және әлемдік тарихи процесс» атты халықар. ғыл. –практ. конф. материалдары 10 желтоқсан 2010 жыл. – Алматы, 2011. - Б. 3-5.

221. Международное сотрудничество вузов и развитие совместных образовательных программ // Материалы МНПК «Академическая мобильность в вузах РК: опыт и перспективы». – Орал, 2011. – С. 21-23.

222. Независимый Казахстан и мировое сообщество [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Казахская государственность: исторический перелом и устремленность в будущее (1991-2011гг.)»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Уральск, 2011. - С. 12-15.

223. Объективность, систематичность, наглядность - как основные принципы контроля обучения в Западно-Казахстанском Государственном Университете им. М. Утемисова [Текст] / Т. З. Рысбеков, О. В. Юров // «Методология кредитной технологии обучения: практика, проблемы и перспектива развития»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Тараз, 2011. - С. 171-174.

224. Особенности казахстанской модели высшего образования в ракурсе стратегии 2030 [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Перспективы развития

современного научного знания»: сборник научных трудов. – Чебоксары, 2011. - С. 245-248.

225. Роль казахстанской интеллигенции в становлении образования [Текст] / Т. З. Рысбеков // «XX ғасыр басындағы қазақ зиялыларының тәуелсіздік контекстіндегі қызметі»: респ. ғыл.-теор. конф. еңбектері. – Ақтау, 2011. - С. 38-41.
226. Толерантность казахстанского общества как важная предпосылка к выполнению им миротворческих миссий [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Суверенный Казахстан: достижения и приоритеты стратегического развития»: материалы междунар. науч. - практич. конф. – Алматы, 2011. - С. 99-101.
227. Человеческий капитал как фактор развития образования и науки [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Инновационное развитие науки: приоритеты, ресурсы и перспективы». - Семей, 2011. - С. 160-162.
228. Человеческий капитал как фактор развития образования и науки [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Развитие системы образования - основа обеспечения безопасности страны»: материалы круглого стола междунар. конф. - 2011. - С. 67-68.
229. Экологиялық білім берудің кейбір мәселелері // МНП Симпозиум «Экологические, инженерно-экологические и правовые аспекты системы жизнеобеспечения» . –Германия, Ганновер, 2011. – Б. 83-84. (неміс тілінде).

2012

230. Qkologische bildung und erziehung der gesunden lebenskultur [Текст] / Т. Rysbekov // Euro hannover. - Hannover, 2012. - 29-30 November. - P. 100-102.
231. Бөкей хандығының құрылу туралы [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Аманжолов оқулары-2012» халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. – Өскемен, 2012. - 1 бөлім. - Б. 192-195.
232. Гуманитарлық жоғарғы оқу орындарында информация мамандарын дайындаудағы педагогикалық инновациялар мен білімнің рөлі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Байтұрсынов оқулары» халықар. ғыл. - практикалық конф. материалдары. – Костанай, 2012. - №2. - Б. 55-57.
233. Жастар тәрбиесі - өзекті мәселе [Текст] / Т. З. Рысбеков // «ҚР 2011-2020 жылдарға арналған білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасын жүзеге асыру барысындағы жоғары педагогикалық білім беру» атты респ. семинарының еңбектері = Труды респ. семинара «Высшее педагогическое

образование в условиях реализации государственной программы развития образования в РК на 2011-2020 годы». - 2012. - 30 мамыр. - Б. 158-159.

234. Инклюзивті білім беру мәселелері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Психолого-педагогические проблемы образования в условиях инновационного развития»: материалы II междунар. науч. конф. – Алматы, 2012. - Б. 224-228.

235. Качественное образование-необходимое условие вхождения в мировое образовательное пространство и национальной безопасности страны [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Материалы междунар. науч. – практич. конф. «Совершенствование системы образования как фактор обеспечения безопасности и развития страны». – М., 2012. - 20-21 апреля. - С. 295-299.

236. Компетентностно - ориентированная модель подготовки педагогических кадров [Текст] / Т. З. Рысбеков // Сборник материалов междунар. науч. - практич. конф. «Модернизация социально-экономической сферы общества и проблемы современного образования». - Электросталь, 2012. - Часть 1. Проблемы подготовки современного специалиста. - С. 88-97.

237. Контроль и гарантии качества в вузах Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы III междунар. фестиваля методических идей «Инновационный подход к обучению и воспитанию». - Чебоксары, 2012. - 24 декабря. - С. 721-723.

238. Культура тюркской государственности - важное национальное наследие [Текст] / Т.З. Рысбеков // «Сравнительно-сопоставительное изучение тюркских языков»: Тезисы междунар. науч. – практич. междисциплинарной конф., посвященной памяти тюрколога, к.ф.н., доцента Ю.И. Васильева-Дьаргыстай. - Якутск, 2012. - 29-30 ноября. - С. 90-91.

239. Қазақ тарихы - әлемдік тарихтың құрамдас бөлігі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «VII Дулати оқулары» халықар. ғыл. - практич. конф. материалдары. – Тараз, 2012. - Б. 69-71.

240. Қайта жаңғырту және жаһандану жағдайында ұлттық ұқсастықты сақтау жөнінде [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Назарбаевтың G-Global идеясы және жаңа әлемдік тәртіп мәселелері» ҚР Тұңғыш Президент күніне арналған халықар. ғыл. - теор. конф. материалдары. – Алматы, 2012. - Б. 250-253.

241. Д. А. Қонаев және Батыс Қазақстан облысы [Текст] / Т. З. Рысбеков // Д.А.Қонаевтың 100 жылдығына арналған «Д.А. Қонаев және Қазақстан дамуының тарихи кезеңдері» атты респ. ғыл. - практич. конф. материалдары. – Павлодар, 2012. - 1 том. - Б. 121-124.

242. Махамбет - халқы үшін күрескен хас батыр [Текст] / Т. З. Рысбеков // М. Өтемісов ат. Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 80 жылдығына арналған «Жоғары оқу орнындағы білім, ғылым және инновация: кешегісі, бүгінгі және келешегі» атты халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - 2012. - Б. 221-224.
243. Махамбет толғаулары [Текст] / И. Н. Кенжалиев, Т. З. Рысбеков // М. Өтемісов ат. Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің 80 жылдығына арналған «Жоғары оқу орнындағы білім, ғылым және инновация: кешегісі, бүгінгі және келешегі» атты халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. – Орал, 2012. - Б. 224-227.
244. Некоторые актуальные проблемы национальной истории [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Материалы II междунар. науч. - практич. конф. «Проблемы сохранения и изучения культурного и природного наследия Прииртышья». - Павлодар, 2012. - С. 141-146.
245. Новые образовательные результаты: взаимодействие школы и вуза [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Проблемы и перспективы интеграции науки и образования в евразийском пространстве»: материалы междунар. науч. – практич. конф. – Талдықорған, 2012. – Ч.1. - С. 329-332.
246. Периодизация изучения научного наследия Н. Ф. Катанова [Текст] / Т. З. Рысбеков // Профессор Н. Ф. Катанов және түркітану мәселелері = Сборник статей междунар. науч. - теоретич. конф. 30-31 мая 2012 г. «Профессор Н. Ф. Катанов и проблемы тюркологии». – Уральск, 2012. - С. 26-29.
247. Развитие коммуникативной компетентности студентов экономических специальностей - будущих управленцев [Текст] / Т. З. Рысбеков // Всеросс. фестиваль методич. идей «Принципы и подходы к обучению и воспитанию в условиях модернизации образования». – Чебоксары, 2012. - С. 788-792.
248. Развитие педагогического потенциала как фактор обновления качества образования [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Материалы II междунар. заочной науч. – практич. конф. «Теоретические и прикладные аспекты развития современного образования». - Чебоксары, 2012. - 13 февраля. - С. 60-63.
249. Развитие профессиональной компетентности преподавателя вуза [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Теория и практика реализации компетентностного подхода в общем и профессиональном образовании»: сборник научных статей. - Екатеринбург: Уральский гос. пед. ун-т, 2012. – Ч. 2. - С. 90-95.
250. Ұлы Отан соғысы тарихын зерттеудің кейбір мәселелері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Х. Доспанова - қазақтың тұңғыш ұшқыш қызы» атты респ. ғыл.- тәж. конф. материалдары. – Орал, 2012. - 4 мамыр. - Б. 59-63.

251. Хан Абулхаир и его внешняя политика [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы III междунар. науч. - практич. интернет – конф. «Проблемы и перспективы развития науки в начале третьего тысячелетия в странах СНГ»: сборник научных трудов. - Переяслав-Хмельницкий, 2012. - 29-31 липня. - С. 65-68.
252. Экономическое и культурное сотрудничество Западно-Казахстанской области с приграничными регионами РФ [Текст] / Т. З. Рысбеков // ЖОО-ның құрылғанына 75 жыл толуына арналған «Кедендік одақ: шексіз ғылым және білім» атты халықар. ғыл.-тәж. симпозиумның материалдары = Материалы междунар. науч. - практич. симпозиума «Таможенный союз: наука и образование без границ», посвященного 75-летию со дня образования СКГУ им. М.Козыбаева. - Петропавловск, 2012. - 12-13 октября. - С. 155-158.

2013

253. Die bewahrung der umwelt - die grundlage des lebensqualitat [Текст] / Т. Rysbekov // Euro-eco hannover. - Hannover, 2013. - 28-29 November. - P. 110-111.
254. Interactive technologies and teaching methods in the educational process of the higher educational institution [Текст] / Т. Rysbekov, S. Rysbekova // Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Университет ШОС - новые горизонты дистанционного образования: опыт, практика, перспективы развития». - Караганда, 2013. - С. 70-71.
255. Ақпараттандыру және құзіреттілік тәсілдері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Байтұрсынов оқулары» халықар. ғыл.- практикалық конф. материалдары. –Қостанай, 2013. - №2. - Б. 246-247.
256. Ахмет Байтұрсынов - ұлттық намыс пен сезімді ұлттық санаға айналдырушы [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Ахмет Байтұрсынұлы және заманауи білім беру мәселелері» халықар. ғыл.-теор. конф. материалдары. – Орал, 2013. - Б. 5-8.
257. Батыс аймақтағы экологиялық хал-ахуал [Текст] / Т. З. Рысбеков, Л. С. Серикова // «Экология и нефтегазовый комплекс» сборник научных трудов междунар. науч. - практич. конф. - Атырау, 2013. - Б. 290-295. (Л.С. Сериковамен бірге).
258. Батыс Алаш Орда тарихы. Жаһанша Досмұхамедұлы [Текст] / Т. Рысбеков // Наукові конференції: матеріали VIII междунар. науч. - практич. интернет - конф. «Проблемы и перспективы развития науки в начале третьего тысячелетия в странах СНГ». - Переяслав-Хмельницкий, 2013. - 26-28 февраля.
259. Батыс Қазақстан облысындағы туристік-өлкетану қызметінің дамуы [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстан Республикасындағы туризм және

география дамуының қазіргі мәселелері: бүгіні және болашағы» атты респ. ғыл. - практ. конф. материалдары. – ПМУ, 2013. - Б. 359-363.

260. Білім ортасын жастардың экстремизмін жеңу құралы ретінде пайдалану [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстандық білім беруді жаһандандыру жағдайында студент жастарды ортада әлеуметтендіру және кәсіби орнықтыру» атты халықар. ғыл. - практ. конф. материалдары. – Қостанай, 2013. - Б. 312-314.
261. Болон процесі және дуальдық оқыту жүйесі // ХҒПК «Білім-Ғылым-Қоғам: өзара ықпалдастық мәселелері мен перспективалары». – Талдықорған, 2013. – Б. 382-384.
262. Бөкей хандығының тарихтағы орны [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстан білім қоғамы жолында: Білім жүйесін жаңғырту - білім қоғамының басты бағыты» атты респ. ғыл.-практикалық конф. материалдары. - Жетісай, 2013. - 19-20 қазан. – Б. 192-196.
263. Воспитание национального достоинства [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Сборник материалов междунар. науч. - практич. конф. «Один народ - одна страна - одна судьба». - Қостанай, 2013. - С. 253-257.
264. Древние памятники и реликвии тюркского государства - важное духовное наследие [Текст] / Т. З. Рысбеков // Респ. ғыл. конф. «Жаһандандыру үдерісіндегі казактардың материалдық емес мәдени мұралары». - Ақтау, 2013. - 2 наурыз. - С. 317-322.
265. Жоғары оқу орындарының инновациялық даму бағыттары жөнінде [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Заманауи әлемдегі ғылым мен білім»: халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - 6 том. – Қарағанды, 2013. - Б. 244-245.
266. Из истории строительства железной дороги Уральск-Илецк (февраль-декабрь 1936 г.) [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // «Наука и образование транспорту»: материалы VI Междунар. науч. - практич. конф., посвященной 40-летию Самарского государственного университета путей сообщения. - Самара, 2013. - 5-7 ноября. - С. 409-412.
267. Интеллектуальное развитие молодежи как приоритетное направление молодежной политики вуза [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Сборник материалов III междунар. заочной науч. - практич. конф. «Актуальные проблемы технологического образования». – Стерлитамак, 2013. - С. 34-37.
268. Исатай-Махамбет басқарған ұлт-азаттық көтерілістің кезендері мен тарихи маңызы [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Исатай-Махамбет: ізденістер, зерттеулер, көзқарастар»: халықар. ғыл. - теор. конф. материалдары. – Орал, 2013. - 27 мамыр. - Б. 30-35.

269. Коллективизация советского хозяйства в Западном Казахстане и ее последствия [Текст] / Т. З. Рысбеков // Материалы междунар. науч. конф. молодых ученых, магистрантов, студентов и школьников «XIII Сатпаевские чтения». – Павлодар, 2013. - Том XIII. - С. 85-87.
270. Қосымша кәсіби білім беру - жоғары оқу орындарының инновациялық дамуының негізі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Шоқан тағылымы – 17» халықар. ғыл. – практ. конф. материалдары. – Көкшетау, 2013. – Т.2. - Б. 211-214.
271. Махамбет – батыр, ақын, күйші, һәм қоғамдық-саяси қайраткер [Текст] / Т. З. Рысбеков // «V Махамбет оқулары»: Махамбет Өтемісұлының 210 жылдығына арналған дәстүрлі респ. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - 2013. - Б. 14-18. - Библиогр.: б.18.
272. Некоторые актуальные проблемы истории Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Наука в XXI веке»: материалы III Междунар. науч. - практич. конф. - Краснодар, 2013. - С. 24-30.
273. О содержании и технологии качества подготовки в вузах Казахстана в XXI веке [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Образование взрослых в современном образовательном пространстве: сб. науч. ст. - Екатеринбург, 2013. - С. 147-152.
274. Отан тарихын жаңаша дәуірлеудің кейбір мәселелері [Текст] / С. Т. Рысбекова, Т. З. Рысбеков // «Өзгермелі әлем: Қазіргі қазақстандық қоғамның трансформиясы және әлеуметтік транзитология мәселелері»: халықар. ғыл.-практ. конф. материалдары. – Семей, 2013. - 4-6 сәуір. - Б. 203-206.
275. Отандық тарихтың әдіснамасы жөнінде [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Жаңа ғасырдағы Қазақстан тарихының өзекті мәселелері» атты халықар. ғыл. - тәж. конф. = Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Актуальные проблемы истории Казахстана в новом веке». – Уральск, 2013. - Б. 39-42.
276. Роль экономического образования в подготовке будущих управленцев [Текст] / Т. З. Рысбеков // Сборник трудов участников междунар. науч. конф. «Роль образования в формировании политической и правовой культуры», 23-24 октября. – СПб.: СПбУ управления и экономики, 2013. - С. 384-387.
277. Создание сельскохозяйственной кооперации в Казахстане в первой половине 20-х годов XX века [Текст] / Т. З. Рысбеков // «В мире научных исследований»: материалы II науч. - практич. конф. – Краснодар, 2013. - С. 145-149.

278. Ұлттық тарихтың кейбір өзекті мәселелері жөнінде [Текст] / Т. З. Рысбеков // Ұлттық тарихты зерделеу туралы «Тарих ғылымының ХХІ ғасырдағы жаңа белесі» 2013 жылдың 5 маусымы және 25 қыркүйегінде өткізілген ұлттық тарихты зерделеуге арналған Ведомствоаралық жұмыс тобының кеңейтілген отырыстарының материалдары және белгілі қоғам қайраткерлерінің пікірлері. – Алматы, 2013. - Б. 235-239.
279. Экономическое сотрудничество Казахстана с КНР (1990-2005 гг.) [Текст] / Т. Рысбеков // Наукові конференції: матеріали VIII Междунар. науч. – практич. интернет – конф. «Проблемы и перспективы развития науки в начале третьего тысячелетия в странах СНГ». – Переяслав-Хмельницкий, 2013. - 26-28 февраля.
280. Энергоресурсы как фактор экономической интеграции // Сборник научных трудов МНПК «Экология и нефтегазовый комплекс». – Атырау, 2013. – С. 731-734. (Б.Ғ. Шынтемировамен бірге).

2014

91. National Liberation uprising in western Kazakhstan (XVIII-XIX) // Bulletin Almanach science Association France-Kazakhstan-2014. – p.29-37.
281. Абзал аға, көрнекті этнограф-ғалым // ХҒТК «Профессор Х. Арғынбаев және қазақ этнологиясының мәселелері». – Алматы, 2014. – 31 қазан. – Б. 8-9.
282. Білім сапасы – заман талабы // РНПК «Сапалы білім, озық ғылым, жасыл экономика – ғаламшар болашағы». – ҚМҚПУ 70 жылдығына арналған. – Алматы, 2014. – Б. 136-139.
283. Военно-хозяйственная деятельность советов Казахстана в начальном этапе Великой Отечественной войны [Текст] / Т. З. Рысбеков // Труды Междунар. науч. - практич. конф. «Ауэзовские чтения-12»: «Роль регионального университета в развитии инновационных направлений науки, образования и культуры». - Шымкент, 2014. - С. 103-106.
284. Ғалым У.Х. Шәлекенов бағындырған биік асулар [Текст] / Т. З. Рысбеков // Уахит Шәлекенов: Өнегелі өмір. – Алматы, 2014. - Б. 296-301.
285. Гуманитарлық бағыттың білім жүйесіндегі орны // ЦКА, МНПК «Наука и образование – важнейший фактор развития современного общества». – Караганды, 2014. – Б. 231-233.
286. Жұмысшы кадрларының тарихын зерттеудің кемеңгері [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстандық тарих ғылымының өзекті мәселелері мен даму болашағы» атты ҚР ҰҒА академигі, тарих ғылымдарының докторы,

профессор М.-А.Х. Асылбектің 85 жылдық мерейтойына арналған халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - Алматы, 2014. - Б. 41-44.

287. Использование IT в учебном процессе // МНПК «Қазақстан-2050: экономикалық және әлеуметтік гуманитарлық даму үрдісі». – Уральск: ЗКГА, 2014. – С. 5-14.

288. История должна быть правдивой // МЗНПК «овременные тенденции в науке и образовании». – М., 2014. – С. 34-35.

289. К вопросу о религии и об экстремизме среди молодежи в Казахстане [Текст] / Т. З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Материалы междунар. науч. - практич. конф. «Молодежный экстремизм: истоки, предупреждение, профилактика». - 2014. - Ч.I. - С. 171-181.

290. О соотношении Алаш Орды с белоказачьим Правительством // Областная НПК. – Уральск, 2014. – С. 21-30. (соавт.: С.Т.Рысбекова).

291. Оқу жүйесіндегі инновациялық басқаруды дамытудың алғышарттары мен ерекшеліктері // IV МНПК «Психолого-педагогические проблемы образования в условиях инновационного развития». – Алматы, 2014. – Б. 108-114.

292. Основные направления в воспитании студентов вуза. //«Воспитание в современном культурно-образовательном пространстве» III Всероссийская НПК, РАО, Поволжско-Кавказское отделение РАО, Поволжская госуд. Соц-гумант, академия НОУ ВПО «Моск.псих-социальный университет», ФГНУ «Институт социализации и образования» РАО. - 29 октября. – Самара, 2014. – С. 244-251.

293. Основные периоды изучения памятников Приуралья [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстан археологиясы мен этнология ғылымының өзекті мәселелері мен даму болашағы» атты әл-Фараби ат. ҚазҰУ-дың 80 жылдығы аясында ҚР ҰҒА академигі У.Х. Шәлекеновтың 90 жылдығына арн. алықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - Алматы, 2014. - 16 мамыр. - С. 70-73.

294. Өлке тарихы Отандық тарихтың құрамдас бөлігі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақстан тарихшыларының екінші конгресі»: ғылыми мақалалар жинағы. – Астана, 2014. - Б. 385-389.

295. Проблемы внедрения педагогических инновации в вузе // Материалы МНПК. – Жетисай, 2014. – 12 ноябрь. - С. 427-431. (соавт.: С.Т.Рысбекова).

296. Проблемы демократического воспитания молодежи // VI МНК МУ «Қазақстан в международном образовательном пространстве» - каф. рус. фил. для иностр. ИФ и полияз. образов. - Алматы, 2014. – С. 238-240.

297. Развитие высшего образования РК в поликультурном пространстве // МНРК «Образование взрослых в современной России». – Екатеринбург: Уральский Госпед. Университет, 2014. – 31 октября. – С. 267-271.
298. Социально-экономическая политика государства в отношении сельхозкооперации в Казахстане (20-е годы XX в.) [Текст] / С. Т. Рысбекова, Т. З. Рысбеков // «В мире научных исследований»: материалы VI Междунар. науч. - практич. конф. - Краснодар, 2014. - С. 31-36.
299. Тарих сабағында оқушылардың ойлау белсенділігін арттыру // РНПК «Махамбетские чтения – 6». – Орал, 2014. – Б. 117-118.
300. Тарих сабағында патриотизмге тәрбиелеу [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Шоқан оқулары-18»: халықар. ғыл. - практич. конф. материалдары. - 1 том. - Көкшетау, 2014. - Б. 180-185. (Б.Ф. Шынтемировамен бірге).
301. Тарих толқынындағы тарихи зерттеулердің негізгі бағыттары [Текст] / Т. З. Рысбеков // М.Х. Дулатидың 515 жылдығына арн. «М.Х. Дулати - тарихи танымы және қазіргі кезең» тақырыбындағы «VIII Дулати оқулары»: халықар. ғыл. - практич. конф. материалдары. - Тараз, 2014. - 25-26 сәуір. - Б. 278-281.
302. Туристік-өлкетану қызметін дамытудың кейбір ғылыми-практикалық аспектілерінің мәселесі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Туризм, өлкетану және экологияның географиялық проблемалары» атты халықар. конф. материалдары. - Алматы, 2014. - 12-13 мамыр. - Б. 318-319.
303. Экотуризм и перспективы его развития в Казахстане // МНП Симп.- Ганновер, 2014 – 27-28 ноябрь. – С. 142-143. (соавт.: С.Т.Рысбекова) (на англ.яз.).
304. Экологический туризм и перспективы его развития в Казахстане [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Перспективы развития науки и образования»: сборник научных трудов по материалам Междунар. науч.-практич. конф. - 1 июля. - В 5 ч. – М., 2014. - Ч. III. - С. 93-95.

2015

305. Some aspects of the implementation innovative education in university [Текст] / Т. Rysbekov // Materials of IX International conference «Efficient use of resources and environmental protection - key issues of mining and metallurgical complex development» and XII International science conference «Advanced technologies, equipment and analytical systems for materials and nano-materials», May 20-23. - Uskemen, 2015. - P. 281-285.
306. Гуманизация и гуманитаризация образования - основа устойчивого развития общества и формирования миропонимания молодежи [Текст] / Т.

3. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Междунар. науч. конф. «Гуманизация образовательного пространства». - Саратов: Перо, 2015. - С. 161-167.
307. Деятельность местных советов Казахстана по восстановлению и дальнейшему развитию животноводства (1941-1945гг.) [Текст] / Т. З. Рысбеков // Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының хабаршысы = Вестник Западно-Казахстанской гуманитарной академии. - Уральск, 2015. - №1. - С. 7-14.
308. Деятельность Советов Сем. обл. в годы войны (1941-1945 гг.) // МНПК «Великая Победа: история и современность». – СемГУ, 2015. – 20 апреля. – С. 73-76. (соавт.: С.Т.Рысбекова).
309. Ж.Досмухамедов и его время // Великая Отечественная война 1941-1945 гг.: подвиг и триумф советского народа. Материалы XVII Всероссийской научной конференции. – М.: РУДН, 2015. – С. 144-154. (соавт.: С.Т.Рысбекова).
310. ЖОО білім беру жүйесін жанарту мәселелері // «Академик Е.А. Бөкетовтың ғылыми және шығармашылық мұрасы» ХҒПК. – Қарағанды, 2015. – 27-28 наурыз. – Б. 261-265.
311. Инклюзивное образование в Казахстане [Текст] / Т.З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Сборник научных статей «Образование взрослых в современном образовательном пространстве: проблемы и перспективы». - Екатеринбург, 2015. - Ч 2. - С. 164-172.
312. Инновационные технологии управления в современной школе [Текст] / Т. З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // IX Междунар. заочная конф. «Развитие науки в XXI веке» 30.12.2015. – СПб.: НИЦ «Знание», 2015. - С. 87-90.
313. Қазақ хандығының тарихы туралы негізгі деректер [Текст] / Т. З. Рысбеков // Қазақ хандығының тарихындағы Түркістанның орны: халықар. ғыл. - теор. конф. - Түркістан, 2015. - 2-3 сәуір. - Б. 76-82.
314. Қазақтың дәстүрлі - құқықтық жүйесіндегі билер сотының орны мен рөлі [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Қазақ хандығының 550-жылдығына арналған «Қазақ хандығы-Қазақстан Республикасы: Мемлекетіліктің қалыптасуы, сабақтастық және даму мәселелері» атты халықар. ғыл. - теор. конф. материалдары. - Павлодар, 2015. - Б. 290-298. (Б.Ғ. Шынтемировамен бірге).
315. Қазақстан тарихы әлеміндегі қайталанбас тұлға // «Академик К. Нұрпейіс: өмірі, қызметі, ғылыми мұрасы» РҒТК. – ТжЭИ, 2015. – 12 наурыз.

316. Қазақстан – ұлтаралық және дінаралық келісім мен ынтымақтастық елі // МНПК «Ауэзовские чтения-13»: «Нұрлы жол – стратегический шаг на пути индустриально-инновационного и социально-экономического развития страны». – Шымкент: ЮКГУ, 2015. – 16-17 апреля. – Б. 317-319.
317. Мұхаммед Хайдар Дулати және Қадырғали Жалайри еңбектері - Қазақ хандығының тарихы жөніндегі алғашқы зерттеулер [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Қазақ хандығы: құрылуы, қалыптасуы және дамуы»: Қазақ хандығының құрылуының 550 жылдығына арн. халықар. ғыл. - тәж. конф. материалдары. - 25 мамыр. - 2015. - Б. 37-42.
318. Основные источники истории Казахского ханства [Текст] / Т. З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Междунар. науч. - практич. конф. «От тюркского эля к Казахскому ханству». – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, 2015. - С.89-90.
319. Оценка качества знания [Текст] / Т. З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Междунар. науч. конф. «Проблемы измерения, оценивания качества образования». - Ереван: Армянский гос. пед. ун-т им. Х. Абовяна, 2015. – 16-17 ноября. - С. 326-331.
320. Сарайшық - Қазақ хандығының Астанасы [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // «Қазақ хандығы мыңжылдықтар тоғысында: тарихи сабақтастық және қазіргі кезең» тақырыбындағы Халықар. ғыл.-практ. конф. материалдары. - Тараз, 2015. – Б. 273-277.
321. Социально-культурная деятельность Советов Казахстана в годы войны (1941-1945 гг.) // ИИ им. Ш. Марджани АН РТ – МНК «ВОВ 1941-1945 гг. в судьбах народов и регионов», посв. 70 летию Великой Победы. – Казань, 2015. - 9-10 апреля. – С. 331-340. (соавт.: С.Т.Рысбекова).
322. Тарих ғылымындағы шоқтығы биік тұлға // Академик К. Нұрпейсовтың 80 ж. Арналған ХҒПК. – Алматы, 2015. – 13 наурыз. – Б. 50-54. (Б.Ғ. Шынтемировамен бірге).
323. Туризмнің мемориалдық-ғибадатханалық ескерткіштерді зерттеудегі алатын орны [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // «Түркістанды түркі дүниесінің рухани орталығы ретінде қалыптастыру мәселелері»: халықар. конф. материалдары. - Түркістан, 2015. - Б. 148-153.
324. Туристік-өлкетану қызметін дамытудың кейбір ғылыми-практикалық аспектілерінің мәселесі [Текст] / Т. З. Рысбеков // «Түркістанды түркі дүниесінің рухани орталығы ретінде қалыптастыру мәселелері»: халықар. конф. материалдары. - Түркістан, 2015. - Б. 148-153.

325. Тұлға және оның қалыптасуы // РФТК «М.Шоқай – тұлға және саясаткер». – Алматы, 2015. – 29 қазан.

326. Тұлға және оның тарихтағы рөлі [Текст] / Т. Рысбеков, С. Рысбекова // «Конституциялық құрылыс мәселелері және елбасының рөлі» Қазақстан тарихшыларының III конгресі: ғылыми мақалалар жинағы. - Астана, 2015. - Б. 371-375.

2016

327. Актуальные проблемы истории края // XVМНПК «Россия и Европа: связь культуры и экономики». – Прага, 2016. – 17 июня. – С. 6-10. (С.Т.Рысбековамен бірге).

328. Білім беру кеңістігін гуманитаризациялау – қоғамның тұрақты дамуының негізі // «Байтурсыновские чтения – 2016» на тему: «Наука, производство, бизнес: современное состояние и пути инновационного развития страны». – Костанай: КостГУ, 2016. - 15 апреля. – Б. 153-156.

329. Болонский процесс и применение национально-регионального компонента в системе образования Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Сборник научных статей «Актуальные проблемы подготовки бакалавров и магистров в условиях становления уровневого образования». - Курган: Курганский гос. ун-т, 2016. - С.56-61.

330. Болонский процесс и создание евразийского образовательного пространства // XIV МНПК «Россия и Европа: связь культуры и экономики». – Прага, 2016. – 29 февраля. – С. 296-301.

331. Гуманизация и гуманитаризация образования - основа устойчивого развития общества и формирования миропонимания молодежи [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова, Б. Г. Шинтимирова // Междунар. науч. конф. «Гуманизация образовательного пространства». - Саратов: Перо, 2016. - С. 161-167.

332. Жоғары кәсіби білім сапасы: рөлі және өзекті мәселелері // «Жаңа формацияда кәсіптік білім берудің өзекті мәселелері» атты ХҒТК. – Түркістан, 2016. – 31 сәуір. – Б. 221-225.

333. Жоғары оқу орындарында жастарға тәрбие берудің негізгі мақсаттары мен құрылымдары // «Жастар, ғылым және инновация» атты ХҒПК. – Ақтөбе: Қ. Жұбанов ат. Ақтөбе өңірлік МУ, 2016. – 8 сәуір. – Б. 506-509.

334. Из истории забастовок на Эмбе и Доссоре (1913 г.). [Текст] / Рысбеков Т.З. // «Жаңа ғасырдағы білім мен ғылым» атты магистранттардың ғылыми мақалалар жинағы. - 2016. - С. 110-113.

335. Основные цели и механизмы воспитания молодежи в Казахстане // МНПК: «Теория и практика воспитания: педагогика и психология». – РАО. – М., 2016. – 26 мая. – С. 534-539.
336. Процесс формирования миропонимания молодежи посредством гуманитарного образования // XII МНПК «Образование: традиции и инновации». – Прага, 2016. – 6 октября. - С. 275-278. (С.Т. Рысбековамен бірге).
337. Сұлулық пен парасаттың, елдік пен ерліктің арулары // МНК «Интеграция образования, науки и производства». – Ақтөбе: Университет им. С. Байшева, 2016. – 27-28 маусым. – Б. 163-168.
338. Тәуелсіздік – қасиетті құндылық // МНПК «25 лет единства и созидания». – Астана: Фонд Первого Президента – Лидера Нации, Институт истории Государства Комитета Науки МОН РК, 2016. – С. 136-139.
339. Торгово-экономические связи ЗКО с приграничными областями РФ // V Манякинские чтения, посвященный 55 – летию Института и 300 летию Омска. – МНПК «Опыт, достижения, перспективы торговли и экономики». – Омск, 2016. – 4-5 апреля. – С. 121-128.
340. Түркі өркениеті – тарихи мұра // Гуманитарлық ғылымдар форумы. – Халықаралық Түркі Академиясы. – Астана, 2016. – 23-25 мамыр. - (С. Т. Рысбековамен бірге).
341. Университет ортасы – тәрбие берудің қозғаушы күші // IV сырттай ХҒПК «Актуальные проблемы права, экономики и образования на современном этапе: теория и практика». – Институт истории и права КазНПУ им.Абая, 2016. – 17-18 наурыз. – Б. 79-81.
342. Электронды оқыту сапасы және оны оқу процесіне енгізу мәселелері // «Бектаев оқулары-2: Білім, ғылым және өндірісті интеграциялау концепциясы» атты ХҒМК. – Шымкент, 2016. – 24 ақпан. – Б. 594-598.

2017

343. Алаш Орда үкіметінің ақ казактармен ұлттық әскери жасақтар құру жолындағы жүргізген шаралары // «Алаш Орда қозғалысы: казак мемлекеттілігі идеясының дамуына ықпалы» атты ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. – Орал, 2017. – 31 мамыр. – Б. 5-8. (С.Т. Рысбекова, Б.Ф. Шынтеміровамен бірге).
344. Батыс Қазақстандықтардың Ұлы Жеңіске қосқан үлесі // «Отты жылдар қаһармандары»: мақалалар жинағы. - Орал: Гуманитарлық Академия, 2017. – Б. 9-37. (С.Т. Рысбековамен бірге).

345. Ғылыми - зерттеу жұмысы ұйымдастырудың кейбір мәселелері. // «Академиялық адалдық және университетті басқару» тақырыбындағы «Академиялық адалдық - 2» дәстүрлі конференциясы. – Астана: ҚазГЮУ, «Назарбаев университеті», 2017. - 19-20 мамыр. – Б. 85-89 (С.Т.Рысбековамен бірге).
346. Қазақ хандығының құрылу тарихынан // «Ұлы дала өркениеті» атты халықаралық конгресс. – Тараз: Тараз инновациялық-гуманитарлық университеті, 2017. - 19-21 мамыр. – Б. 70-73. (С.Т.Рысбековамен бірге).
347. Некоторые вопросы управления научно-исследовательской работой в вузе // Всероссийская МК «Образование в современном мире: стратегические инициативы». – Самара: Самарский Национальный исследовательский Университет им. академика С.П. Королева, 2017. - 14 апреля. – С. 368-375. (С.Т.Рысбековамен бірге).
348. Образовательная среда – эффективное средство социального воздействия экстремистскому воздействию молодежи // Материалы XIV Международной научно-практической конференции «Образование: традиции и инновации». – Прага, 2017. – Б. 215-218.
349. Түркі мемлекетінің көне ескерткіштері мен реликвиялары - маңызды рухани байлық // Түркі әлемі зерттеулері – IV халықаралық симпозиум. – Түркия – Нийде: Өмир Хашедемир университеті, 2017. - 26-28 сәуір. – Б. 947-953 -(С.Т.Рысбековамен бірге).
350. Түркі мемлекетінің көне жазбалары – тарихи дерек // «Байырғы түркі құндылықтары-2017» ХҒТПК – Астана: Л. Гумилев ат. ЕҰУ, 2017. – 18 мамыр. – Б. 73-82. (С.Т. Рысбековамен бірге).
351. Университетская среда – ведущая сила воспитания // МНПК «Социализация человека в современном мире в интересах устойчивого развития общества: междисциплинарный подход». – Калуга, 2017. – 18-20 мая. – Б. 682-689.

**ПРОФЕССОР ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙІТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ ҒЫЛЫМИ
ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН ЖАЗЫЛҒАН ДОКТОРЛЫҚ
ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**ДОКТОРСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ ПОД НАУЧНЫМ РУКОВОДСТВОМ
ПРОФЕССОРА ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА**

1. Тасмагамбетов А.С. «История конфессии Казахстана в конце XVIII - начале XX вв.: распространение, организационное развитие и миссионерство (по материалам ислама и православия)». – Уральск, 2009.
2. Бердіғожин Л. Б. «Қазақстанның мұнай-газ өндірісі саласындағы жұмысшы, инженер-техникалық кадрларының қалыптасуы және өсуі (1890-1990 жылдар)». – Қызылорда, 2010.

**ПРОФЕССОР ТҮЯҚБАЙ ЗЕЙІТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ ҒЫЛЫМИ
ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН ҚОРҒАЛҒАН
КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**КАНДИДАТСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ, ВЫПОЛНЕННЫЕ
ПОД НАУЧНЫМ РУКОВОДСТВОМ ПРОФЕССОРА
ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА**

1. Кривобокова С. С «История дискуссий по кооперативному движению и развитие сельскохозяйственной кооперации в Казахстане в 1921-1929 гг». – Алматы, 1996.
2. Тасмагамбетов А.С. «Политика Советской власти в Казахстане в отношении ислама в 1917-1940 гг.». - Алматы, 1998 .
3. Курманалин С.Б «1847-1858 жж. Есет Көтібарұлы бастаған ұлт-азаттық көтеріліс ». - Орал, 1998.
4. Сулейменова Г.Б. «Культурная жизнь Западного Казахстана: опыт и проблемы (1946-1985гг)». - Уральск, 2000.
5. Ерназаров Ж.Т. «Этнознаковые функции семейной обрядности казахов» (этнолого – культурологические аспекты). - Уральск, 2001.
6. Карабалин Г.Е. «Крестьянское хозяйство казахов Бокей Орды в XIX веке».- Уральск, 2002.
7. Жаксығалиев Ж.Ж. «Әбілқайыр ханның саяси – мәмлегерлік қызметі». – Орал, 2003.
8. Мажитов Р.С. «Общественно-политическая деятельность Жаханши Досмухамедова». - Уральск, 2005
9. Серикова Л.С. «Қазақстанның мұнай-газ кешендерінің даму тарихы (1985 – 2000 жж.) (Батыс Қазақстан өңірінің материалдар негізінде)». - Орал, 2006
10. Журасова А.Ш. «Орал қаласының тарихы: әлеуметтік - экономикалық және мәдени даму аспектілері (1946-2000 жж.)». - Орал, 2007.
11. Балыкова А.М. «Батыс Қазақстанның қала халқы: әлеуметтік-

демографиялық аспектісі (1926 – 1989жж.)». – Орал, 2007.

12. Исмурзин Ж.А. «Батырұлы Қайып хан және оның әлеуметтік тарихы (1745-1860 жж.)». – Орал, 2008.
13. Боранбаева Б.С. «Ғұмар Қараштың өмірі мен қоғамдық-саяси қызметі (1845-1921жж.)». – Орал, 2009.
14. Аман Ә.Б. «Батыс Қазақстанның ауыл халқы: тарихи демографиялық аспект (XX ғасырдың 20-80 жылдары)». – Орал, 2009.
15. Мәден А.Т. «Батыс Қазақстанның қала халқы: этнодемографиялық дамуын талдау (1897-1945 жж.)». – Орал, 2010.
16. Гиззатов С.М. «Бөкей Ордасындағы аграрлық саясат (XIX ғасырдың I жартысы). – Орал, 2010.
17. Абдрахманова Р.Л. «История становления и развития народного образования Западного Казахстана (1841-1941 гг.)». – Уральск, 2010.
18. Тастаева Ж.К. «Экономическое и культурное сотрудничество Казахстана с Россией в 1985-2005 годы (на примере западных областей)». – Уральск, 2010.
19. Дюсенгалиева М. Ғ. «Бөкей Ордасындағы сауда-саттық және кәсіпкерлік (XIX ғ.)». – Орал, 2010.
20. Аманбаев А.С. «История экологического движения Казахстана (вторая половина XX - начало XXI вв.) [Текст] /А. С. Аманбаев; Науч.рук. Т.З. Рысбеков. - Уральск, 2010. - 26с.

1.
**ПРОФЕССОР ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ ҒЫЛЫМИ
ЖЕТЕКШІЛІГІМЕН ҚОРҒАЛҒАН МАГИСТРЛІК
ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**МАГИСТРСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ, ВЫПОЛНЕННЫЕ ПОД НАУЧНЫМ
РУКОВОДСТВОМ ПРОФЕССОРА ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА
РЫСБЕКОВА**

1. Танзенов Д.Ж. Есім Нұралыұлының қоғамдық саяси қызметі. – Орал, 2010.
2. Айбекова, Г. Ю. Тәуелсіздік жылдарындағы Қазақстан Республикасының қарулы күштерінің қалыптасу тарихы (мерзімді басылымдар материалдары бойынша, 1992 - 2011жж.) [Текст]: 6N0203 - Тарих мамандығы бойынша гум. ғылым магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. / Ғыл. жетекшісі Т.З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2011. – 89 б.
3. Базарова Б.С. Қазақстанның тәуелсіздік жылдарындағы саяси беделінің қалыптасу тарихынан (1991-2011 жж.). – Орал, 2011. – 58 б.
4. Бердигалиева, Л. А. Батыс Қазақстандағы ұжымдастыру және оның салдары [Текст]: 6M020300 - Тарих мамандығы бойынша гум. ғыл. магистрі акад.дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / Л. А. Бердигалиева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал : БҚМУ, 2012. – 86 б.
5. Тәжіғалиева, Ж. Т. Бірұлтты және этносаралық отбасылар тарихы мен этномәдени аспектілері (1985 – 2010 жж. Батыс Қазақстан облысы мысалында) [Текст]: 6M020300 - Тарих мамандығы бойынша гум. ғыл. магистрі акад.дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / Ж. Т. Тәжіғалиева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал: БҚМУ, 2012. – 101 б.
6. Жалекенова, Г. Т. Становление и развитие телевидения в Западном Казахстане в 60-90 годы XX века [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ. магистра гум. знаний по спец. 6M020300 - История / Г. Т. Жалекенова; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2013. – 84 с.
7. Ержигитов, А. Ж. Высшее техническое образование в Казахстане: исторический опыт [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ.

- магистра гум. знаний по спец. 6М020300 - История / А. Ж. Ержигитов; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2013. – 91 с.
8. Ибраева, Д. Е. Становление и развитие архивного дела в Западном Казахстане [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ. магистра гум. знаний по спец. 6М020300 - История / Д. Е. Ибраева; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2013. – 74 с.
 9. Ахметов, А. К. Досалы Сұлтан және оның әулеті [Текст]: 6М020300 – Тарих мамандығы бойынша гум. ғылым магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / А. К. Ахметов; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2014. – 100 б.
 10. Исмагулова Орал өңіріндегі кітапхана ісінің қалыптасу және даму тарихы. – Орал, 2013.
 11. Сақауова, С. Н. XX ғасырдың 20-90-шы жылдардағы Қазақстанның қоғамдық-саяси өміріндегі әйелдер [Текст]: 6М011400 – Тарих мамандығы бойынша пед. ғылымд. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / С. Н. Сақауова; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2014. – 119 б.
 12. Ныгмет, А. С. Казахстан в годы НЭПА [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ. магистра гум. наук по спец. 6М020300 - История / А. С. Ныгмет; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2014. – 85 с.
 13. Сидрахметов, С. Е. Батыс Қазақстандағы ұлт-азаттық қозғалыстардың тарихнамасы (Сырым Датұлы мен Исатай Тайманұлы көтерілістері бойынша) [Текст]: 6М011400 - Тарих мамандығы бойынша пед. ғыл. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / С. Е. Сидрахметов; Ғыл. жет. Т. З. Рысбеков. - Орал, 2015. – 60 б.
 14. Сисекешова, А. М. Қазақстанда ауыл шаруашылығының дамуы: тарихы және сабақтары (1946 - 1965 жж.) [Текст]: 6М011400- Тарих мамандығы бойынша пед. ғыл. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. / А. М. Сисекешова; Ғыл. жет. Т. З. Рысбеков. - Орал, 2015. – 80 б.
 15. Ткишева, Н. Е. Зарождение и развитие завода «Зенит» история, опыт, уроки (1941-2011 гг.) [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ. магистра пед. наук по спец. 6М011400 - История / Н. Е. Ткишева; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2015. – 81 с.

16. Дусенбаева, Г. Б. Женщины в общественно-политической жизни Казахстана в 20-30-е гг. XX в. [Текст] : магистр. дисс. на соиск. акад. степ. магистра пед. наук по спец. 6M011400 - История / Г. Б. Дусенбаева; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2016. – 81 с.
17. Мырзабаева, Б. М. Академик Р.Б. Сүлейменов шығармашылығындағы Қазақстан мәдениеті тарихы мәселелері [Текст]: 6M020300 - Тарих мамандығы бойынша гум. ғылым магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистерлік дисс. / Б. М. Мырзабаева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2016. – 85 с.
18. Жангужиев М.С. Ералы Әбілқайырұлының өмірі мен қызметі (1721-1794 жж.) [Текст]: 6M011400 – Тарих мамандығы бойынша пед. ғыл. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / А.Д. Дуйсеналиева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2017. – 94 б.
19. Ғарифуллина А.Б. Қазақ қоғамы және 1780-1790 жылдардағы О. А. Игельстромның шекаралық іс-шаралары (Орынбор әкімшілігі мен Кіші Жүздің өзара қарым-қатынасы).– Орал, 2017.
20. Кенесова А.С. Кавалерия генералы Ғ. Жәңгіровтың өмірі мен қызметі [Текст]: 6M020300 - Тарих мамандығы бойынша гум. ғыл. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / Ж. Т. Тәжіғалиева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2017. – 80 б.
21. Дуйсенғалиева А.Д. И. Кенжалиевтың Қазақстан тарихының зерттелуіне қосқан үлесі (XVIII-XX ғғ.) [Текст]: 6M011400 – Тарих мамандығы бойынша пед. ғыл. магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / А.Д. Дуйсеналиева; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2017. – 70 б.
22. Жанасов А.А. История профсоюзов Западного Казахстана (конец XIX – 30-е годы XX вв.) [Текст]: магистер. дисс. на соиск. акад. степ. магистра пед. наук по спец. 6M011400 - История / А.А. Жанасов; Науч. рук. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2017. – 63 с.
23. Кумарова, А.Н. Қазақстанның шағын қалаларының әлеуметтік – экономикалық және мәдени дамуы (БҚО, Ақсай қаласының мысалында) [Текст]: 6M020300 - Тарих мамандығы бойынша білім магистрі акад. дәрежесін алу үшін дайынд. магистрлік дисс. / А.Н. Кумарова; Ғыл. жетекшісі Т. З. Рысбеков. - Орал, 2017. – 90 б.

24. Сагитова А.Д. Қазақстанның қазіргі тарихында Еуразиялық идеяларының даму тарихы мен перспективасы (болашағы).– Орал, 2017.
25. Григоркевич П.А. История и культура еврейского этноса в Казахстане (на примере ЗКО, конец XIX –нач. XXI вв.).– Орал, 2017.

**ПРОФЕССОР ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ
ЕҢБЕКТЕРІНІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШІ**

**ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ ПРОФЕССОРА
ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА**

1970

1. Рысбеков Т.З. Ғұмырлық тұлға // Лениншіл жас. –1970. –11 апрель.

1975

2. Рысбеков Т.З. Культурно-просветительная работа местных Советов Западно-Казахстанской области (1933-1940): сборник статей // Вопросы Истории. Вып.8. - А.: КазГУ, 1975. - №8. - С. 9-18.
3. Рысбеков Т.З. Мәдени революцияның тамаша жеңісі // Орал өңірі. – 1975. – январь.
4. Рысбеков Т.З. Некоторые формы и методы деятельности местных Советов Казахстана по руководству культурно-просветительной работой на селе (1933 -1937 гг.) / Сборник статей // Вопросы Истории. Вып.9. - А.: КазГУ, 1975. - С. 86-94.

1976

5. Рысбеков Т.З. Деятельность местных Советов Южно - Казахстанской области по руководству культурно-просветительной работой на селе (1933-1940 гг.) // Исторические науки. Вып.3. –А.,1976. - С. 63-69.
6. Рысбеков Т.З. Мәуелі мәдениет айнасы // Коммунизм жолы. – 1976. – март.

1977

7. Рысбеков Т.З. Біздің сайлау правомыз // Лениншіл жас. – 1977. – июнь.
8. Рысбеков Т.З. Деятельность местных Советов Казахстана по руководству культурно-просветительной работой в ауле и селе (1933-1940гг.): автореферат. - А., 1977. - С. 25.
9. Рысбеков Т.З. Музеи - центры культурно-массовой работы // Знание и труд. - 1977.- №10. (на каз. яз.)
- 10.Рысбеков Т.З. Советтер – СССР-дің саяси негізі // Орал өңірі. - 1977. – 29 апрель.

1978

- 11.Рысбеков Т.З. Шефство города над колхозным крестьянством в годы второй и третьей пятилетки // Сборник по вопросам истории, археологии и этнографии. - А., 1978. - С. 95-105.

1979

12. Рысбеков Т.З. Бүкіл халықтық үкіметі // Орал өңірі. – 1979. – ақпан.
13. Рысбеков Т.З. За высокую культуру села (рус) // Агитатор Казахстана. - 1979. - №24.
14. Рысбеков Т.З. Кемелденген социализм заңы // Орал өңірі. – 1979. – июль.
15. Рысбеков Т.З. Рецензия // Бримжаров Б.К. Трудящиеся Западного Казахстана в борьбе за развитие сельского хозяйства на современном этапе (1966-1975 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - Алматы, 1979.
16. Рысбеков Т.З. Рецензия // Галиев А.Б. Население Казахстана в конце восстановительного периода: численность, национальный и социально-профессиональный состав: Автореферат. дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. –А. - 1979.

1980

17. Рысбеков Т.З. Ленин и Казахстан. - Уральск: Обл. общ. Знание, 1980. - 15с.
18. Рысбеков Т.З. Ленин и Казахстан // Приуралье. – 1980. – апрель.
19. Рысбеков Т.З. От ликбеза до всеобщего среднего образования // Приуралье. – 1980. – январь.
20. Рысбеков Т.З. Торжество национальной политики Казахстана в области в 30-40 годы. – Уральск: Обл. общ. Знание, 1980. – 15 с.

1981

21. Рысбеков Т.З. Вечно живой образ: О Лениниане Казахстана в области искусства в 30-40 гг. // Жулдыз. - 1981. - № 4. - С. 84-86.
22. Рысбеков Т.З. / Овчинников Р.В. Манифесты и указы Е.И. Пугачева в борьбе за развитие: Автореферат. дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - М. - 1981.
23. Рысбеков Т.З. Прогрессивное значение присоединения Казахстана к России. - Уральск: Обл. общ. Знание, 1981
24. Рысбеков Т.З. Рецензия // Абрасилов А. История г. Жамбыла (Аулие-Ата) в 1919-1940 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А. - 1981.
25. Рысбеков Т.З. Рецензия // Атабаев К. Классовая борьба и ликвидация кулачества и байства как класса в Казахстане в годы коллективизации 1929-1934 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1981.

26. Рысбеков Т.З. Ұлы достық арнасы // Орал өңірі. – 1981. – август.

1982

27. Рысбеков Т.З. Біздің сайлау правомыз // Орал өңірі. – 1982. – май.

28. Рысбеков Т.З. Вечно живой // Школа Казахстана. - 1982. - №4.

29. Рысбеков Т.З. Возможности неограниченные // Учитель Казахстана. - 1982. - апрель.

30. Рысбеков Т.З. Рецензия // Исабенова М. Идеино-политическое воспитание трудящихся масс Киргизии в период строительства социализма: Автореферат дисс. на соиск. уч. степени к.и.н. - А., 1982.

31. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кисляков В.В. Развитие нефтяной промышленности, формирование и подготовка рабочих кадров нефтяников Казахской ССР (1946-1970 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1982.

1984

32. Рысбеков Т.З. Рецензия // Дауирбаева Т.Д. Деятельность местных Советов Казахстана по повышению материального благосостояния сельских труженников целинных областей в 1954-1975 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1984.

33. Рысбеков Т.З. Из истории подготовки кадров для культурно - просветительных учреждений Казахстана в предвоенные годы // Известия АН Каз. ССР. - 1984. - №2. - С. 2 (Серия общественных наук).

34. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сарсенов А.С. Укрепление материально - технической базы сельского хозяйства целинных областей Казахстана в 1965-1975 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1984.

1985

35. Рысбеков Т.З. Вклад Казахстана в победу советского народа в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг. - Уральск: Обл. общество «Знание», 1985. – С.10

36. Рысбеков Т.З. Местные Советы Казахстана в борьбе за подъем культуры села // ИНИОН АН СССР. - № 20031 от 19.03.1985г. В РЖ «Библиографический указатель: Новая советская литература по общественным наукам. Археология. Этнография». - М., 1985. - №8. - С. 188.

37. Рысбеков Т.З. О зарождении и развитии стахановского движения в Казахстане // Известия АН Каз. ССР. - А., 1985. - №5. - С. 39-43. (Серия общественных наук) (на каз.яз.).
38. Рысбеков Т.З. Рецензия // Калнова Г.Б. История строительства и развития Гурьевского нефтеперерабатывающего завода 1943-1980 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1985.
39. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кортановский М.П. Книгоиздательское дело Казахстана в условиях развитого социализма: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1985.
40. Рысбеков Т.З. Рецензия // Машинбаев С.М. Казахско-русские связи в первой половине XIX века: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1985.
41. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сарсенов А.С. Укрепление материально-технической базы сельского хозяйства целинных областей Казахстана в 1965-1975 гг.: Автореферат. дисс. на соиск. уч. степени к.и.н. - А., 1984.

1986

42. Рысбеков Т.З. Революцияға ұласқан дауыл // Орал өңірі. – 1986. – ноябрь.
43. Рысбеков Т.З. Рецензия // Мустафина Р.В. Роль библиотек Казахстана в культурном сближении русского и казахского народов (вт. пол. XIX- нач. XX вв.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1986.
44. Рысбеков Т.З. Рецензия // Муталипов Ж. Деятельность партийных организаций Казахстана по идейно-политическому воспитанию рабочего класса (1921-1929 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1986.

1987

45. Рысбеков Т.З. В.И. Ленин. Великий Октябрь и Казахстан. – Уральск: Обл. общество «Знание», 1987. - С. 12.
46. Рысбеков Т.З. Ведущая сила общества // Приуралье. – 1987. – декабрь.
47. Рысбеков Т.З. Рецензия // Алибекова Т.К. Комсомол Казахстана – боевой помощник коммунистической партии в период строительства социализма (1928-1961 гг.) - историография проблемы: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1987.
48. Рысбеков Т.З. Рецензия // Байгатылов Н.С. Аграрные преобразования на Юге Казахстана (1917-1929 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н.-А., 1987.

49. Рысбеков Т.З. Рецензия // Куанышева Ж.И. Деятельность сельских и аульных Советов КазССР (1966-1975 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степени к.и.н. - А., 1987.

50. Рысбеков Т.З. Советы - власть народная // Агитатор Казахстана, 1987. - №9. - С.12-16

51. Рысбеков Т.З. Советтік демократия іс жүзінде // Орал өңірі. – 1987. – июнь.

1988

52. Рысбеков Т.З. Воспитание учащихся советскому патриотизму и социалистическому интернационализму на уроках «История Казахской ССР»: метод. указание. – Уральск, 1988. - С.12. (на каз.яз.).

53. Рысбеков Т.З. Пламя народного гнева: к 150-летию восстания под руководством И. Тайманова и М. Утемисова [Текст] / Т. З. Рысбеков // Приуралье.– 1988. - 12 июля.

54. Рысбеков Т.З. Полезная публикация // Приуралье.– 1988. – февраль.

55. Рысбеков Т.З. Рецензия // Исин А. Взаимоотношения между казахским ханством и Ногайской ордой в XVI в.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1988.

56. Рысбеков Т.З. Рецензия // Камешев И.К. Формирование и развитие Мангышлакского территориального производственного комплекса (1966-1980 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1988.

57. Рысбеков Т.З. Рецензия // Спичаков В.Ф. Рост индустриальных кадров рабочих Алматы (1966-1980 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1988.

58. Рысбеков Т.З. Рецензия // Чернышов Ф. Участие профсоюзов в формировании художественной интеллигенции впервые десятилетия советской власти: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1988.

59. Рысбеков Т.З. Советы Казахстана: монография. - А.: Наука, 1988.

1989

60. Рысбеков Т.З. Методика использования краеведческого материала на уроках истории Казахской ССР: метод. указание. – Уральск, 1989. - С. 24 (на рус. и каз.яз.).

61. Рысбеков Т.З. Методические указания по выполнению курсовой работы по истории СССР: метод. указания для студентов – заочников. - Уральск, 1989. - С. 32-38.

62. Рысбеков Т.З. Проблема национального и интернационального в социалистическом преобразовании Казахстана // Тематический сб.: Вопросы истории и историографии дружбы народов СССР. - А., 1989. - С. 56-63.
63. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кужабергенова Х.И. Деятельность Компартии Казахстана по дальнейшему повышению материального благосостояния и культурного уровня труженников села между XXIV и XXV съездами КПСС (1971-1975 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - Бишкек, 1989.
64. Рысбеков Т.З. Рецензия // Лозовская Е.Г. Роль и пути развития внутрипредметных связей в процессе изучения историко-экономического материала эпохи феодализма (7 кл.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1989.
65. Рысбеков Т.З. Рецензия // Махашов Ж. Местные Советы Казахстана и культура села на современном этапе (1971-1985): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1989.

1990

66. Рысбеков Т.З. Краеведение - это массовое научно – культурное движение / Вузовский сборник научно-методических работ «Совершенствование подготовки специалистов в педвузе». - Уральск, 1990. - С. 97-99.
67. Рысбеков Т.З. Рецензия // Бейсембаев С. Общественно-политическая жизнь аула и деревни Казахстана в период Октября и гражданской войны (1917-1920 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1990.
68. Рысбеков Т.З. Советы Казахстана в период упрочения и развития социализма (1938-1960 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. д.и.н. - Алматы, 1990.

1991

69. Рысбеков Т.З. Болашаққа сеніммен қараймын // Орал өңірі. – 1991. – шілде.
70. Рысбеков Т.З. Между Волгой и Уралом: к 190-летию Букеевского ханства // Летопись Приуралья. – 1991. – декабрь.
71. Рысбеков Т.З. О проблемах восстания под предводительством И. Тайманова и М. Утемисова (к 200 - летию со дня рождения И. Тайманова): Современный мир «Информационно–методический бюллетень. Вып. 9». – Уральск, 1991. - С. 2-6.

72. Рысбеков Т.З. Рецензия // Игибаев С.К. Промышленные рабочие дореволюционного Казахстана: численность, состав, положение 1861-1917 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1991.

73. Рысбеков Т.З. Рецензия // Каражанов К. Сотрудничество союзных республик в развитии сельского хозяйства Казахстана в 1946-1980 гг. (историко-партийный аспект): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1991.

74. Рысбеков Т.З. Человек из легенды // Летопись Приуралья. – 1991. - декабрь

75. Рысбеков Т.З. Я – оптимист // Учитель Казахстана. – 1991. – апрель.

1992

76. Рысбеков Т.З. Предводитель народа // «Сырым батыр Датұлы». – Уральск, 1992. - С. 3-5.

77. Рысбеков Т.З. Ізденістер мен жетістіктер // Жайық үні. – 1992. – қазан.

78. Рысбеков Т.З. Отзыв // Ақбаев Ж.А. Сырым батыр Датұлы. - Самара, 1992.

79. Рысбеков Т.З. Рецензия // Нурмухамедов С. Индустриализация и рабочий класс Казахстана (1926-1941 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1992.

80. Рысбеков Т.З. Рецензия // Нурпеисов Т. Влияние проникновения капиталистических отношений на социально-экономическую жизнь аула и села Казахстана (1946-1960 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1992.

81. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сагнаева С. Материальная культура Уральского казачества конца XIX - нач. XX вв. (развитие этнических традиций): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1992.

82. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сламбеков З. Общественно-политическая жизнь аула и села Казахстана (1946-1960 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1992.

1993

83. Рысбеков Т.З. Отзыв // Абилев А.К. История дореволюционного Казахстана: учебник. - А., 1993.

84. Рысбеков Т.З. Рецензия // Жусупбекова Д.Ж. Торгово-промышленное предпринимательство в Казахстане во второй половине XIX - нач. XX вв.

(на материалах Уральской и Тургайской областей): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1993.

85. Рысбеков Т.З. Рецензия // Мухтаров А. Развитие Урало-Эмбинского нефтеносного бассейна (1920-1940 гг.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1993.

86. Рысбеков Т.З. Рецензия // Нуртазина Н.Д. Казахстан и Средняя Азия: тенденции развития духовной общности на рубеже XIX - XX вв.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1993.

87. Рысбеков Т.З. Тебе, завтрашний абитуриент // Приуралье. – 1993. – июнь.

88. Рысбеков Т.З. Чему учат уроки истории // Приуралье. – 1993. – февраль.

89. Рысбеков Т.З., Яхно О. Ұстаз болғың келсе... // Орал өңірі. – 1993. – 18 мамыр.

1994

90. Рысбеков Т.З. Злоба скота ярость души // Ақиқат. - 1994. – С. 45-48. (на каз.яз.). (соавт.: Г.Е. Харабалин).

91. Рысбеков Т.З. Мал ашуы жан ашуы // Ақиқат. - 1994. – Б.45-48.

92. Рысбеков Т.З. Оптимальная модель подготовки выпускников педвуза к работе: сборник тезисов. – Кустанай, 1994.

93. Рысбеков Т.З. Ордадағы бір істің тағдыры // Жалын. - 1994. – №3-4.- С. 287-297.

1995

94. Рысбеков Т.З. Батыс Қазақстан облысы. - Томер: Анкара университеті, 1995.

95. Рысбеков Т.З. Батыс Алаш басшысы туралы // Орал өңірі. – 1995. – июнь.

96. Рысбеков Т.З. Жанша туралы қосымша деректер // Ақиқат. – 1995. - №2. - С. 43-46.

97. Рысбеков Т.З. От высшей школы может остаться одна оболочка // Пульс. – 1995. – февраль.

98. Рысбеков Т.З. Үзіліссіз білім беру негізінде көпсатылы оқытуға көшу туралы // Вестник высшей школы. – 1995. - №2.

1996

99. Рысбеков Т.З. Білім – болашақтың кепілі // Қазақстан мұғалімі. – 1996. – июль.
100. Рысбеков Т.З. Жанақала көтерілісіне кімдер қатысты // Орал өңірі. – 1996. – февраль.
101. Рысбеков Т.З. Злоба скота ярость души // Ақ күс. - 1996. - № 1-2.
102. Рысбеков Т.З. История населения Западного Казахстана // Приуралье. – 1996. – февраль.
103. Рысбеков Т.З. Лицей мүмкіндігін толық пайдалана білейік // Вестник высшей школы Казахстана. - 1996. - № 4. - С. 63-66.
104. Рысбеков Т.З. Мал ашуы жан ашуы // Ақ күс. - 1996. - №1-2.
105. Рысбеков Т.З. Отзыв // Акбаев Ж.А. Степные богатыри. - Самара, 1996.
106. Рысбеков Т.З. Подготовка специалистов ЗапКазГУ: проблемы и поиски // Вестник высшей школы Казахстана. - 1996. - № 5. – С. 23-30.
107. Рысбеков Т.З. Рецензия // Аяганов В. Социально-экономическое и общественно политическое развитие Казахстана с 1970 по 1990 годы: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1996.
108. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кривобокова С. История дискуссий по кооперативному движению в Казахстане в 1921-1929 гг.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1996.
109. Рысбеков Т.З. Рецензия // Куттыбаева Р.С. Қазақстандағы ұлтаралық қатынастар: т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. диссерт. - А., 1996.
110. Рысбеков Т.З. Отзыв // Мусағалиев Ш.С. Человек и его становление. – Уральск, 1996.
111. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сдыков М.Н. Изменения национального и социального состава населения (конец 19в.-1989 г.): Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1996.
112. Рысбеков Т.З. Рецензия // Смагулова С.О. Национальная интеллигенция и аграрные проблемы в Казахстане в конце XIX - нач. XX вв.: Автореферат дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. - А., 1996.
113. Рысбеков Т.З. А.В. Чаянов еңбектеріндегі отбасылық еңбекші шаруашылығы теориясы // Ақиқат. - 1996. - №6.

1997

114. Рысбеков Т.З. Библиографический указатель научных трудов ППС ЗКГУ / Предисл., общ. ред. проф. Рысбеков Т.З. - Уральск, 1997.
115. Рысбеков Т.З. Білім таппай мақтанба... // Ақиқат. - 1997. - №7.
116. Рысбеков Т.З. Білімнің көне ордасы [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. – 1997. - 25 қазан.
117. Рысбеков Т.З. Годы становления // Приуралье. - 1997. – 28 октября.
118. Рысбеков Т.З. ЗКГУ-65лет / Отв. ред. проф. Рысбеков Т.З. - Уральск, 1997
119. Рысбеков Т.З. Идеологическое воспитание молодежи // Вестник высшей школы Казахстана. - 1997. - №1. - С. 135-139. (на каз. яз)
120. Рысбеков Т.З. Өскен өлке тарихы. - Уральск, 1997.
121. Рысбеков Т.З. Старейший вуз Казахстана (буклет). - Уральск, 1997.
122. Рысбеков Т.З. Туысқан түрік елінен бір үзік сыр // Заман – Қазақстан. - 1997. - апрель. – 14 б.
123. Рысбеков Т.З. Үздіксіз білім беру жүйесі тиімді // Егемен Қазақстан. - 31 шілде. - 1997.

1998

124. Рысбеков Т.З. Батыс Қазақстандағы алаш зиялылары [Текст] / Т.З. Рысбеков, С.Т. Рысбекова // Ақиқат. - 1998. - №6. – Б. 63-68.
125. Рысбеков Т.З. Куда пойдет молодежь? // Мысль. - 1998. - №8. - С. 29-30.
126. Рысбеков Т.З. К вопросу о методологии отечественной истории [Текст] / Т. З. Рысбеков // Высшая школа Казахстана. - 1998. - №1. - С. 120-124.
127. Рысбеков Т.З. и др. Лицейдің университетінің бірлігі – дарындығы балаларға білім берудегі тиімді жаңа жүйе. - Орал, 1998.
128. Рысбеков Т.З. Оқу орындарын нарық жағдайына бейімдейік // Ұстаз. - 1998. - №1. - С. 15-21.
129. Рысбеков Т.З. / Отв. ред. // Шынтемирова Б. Г., Шайхиев Т. Саясаттану. - Өлке. - 1998.

130. Рысбеков Т.З. Перестроим работу учебных заведений и рыночным отношениям. // Ұстаз.-1998.- № 1.- с.15-21. (на каз.яз.).

131. Рысбеков Т.З. Предисловие к сборнику статей «Социально-гуманитарное пространство: проблемы и суждения». - Уральск, 1998. - С. 4-6.

1999

132. Рысбеков Т. Батыс Қазақстан гуманитарлық университеті // Қазақстан. Ұлттық энциклопедия. - Т.2. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 1999. - Б.191.

133. Рысбеков Т.З. Введение к книге «Экономический словарь». - Орал, 1999. -С. 5-6.

134. Рысбеков Т.З. Дарынды балаларға көмектесу – басты міндет // Орал өңірі. - 1999. – 6 қараша.

135. Рысбеков Т.З. Жазушы тағдыры // Ұстаз. - 1999. - №1. - Б. 65-69.

136. Рысбеков Т.З. По времени сверяя шаг // Приуралье. - 1999. - 22 мая.

137. Рысбеков Т.З. Слово о Пушкине // Таза-пресс. - 1999. - 21 мая.

138. Рысбеков Т.З. Слово о Сатпаеве // Таза - пресс. - 1999. - 23 апреля.

139. Рысбеков Т.З. Сырым Датұлы [Текст] / Т. Рысбеков // Ұлт тағылымы. - 1999. - №2.- Б. 11-17.

140. Рысбеков Т.З. Теке (Орал) қаласының пайда болуы жөніндегі пікір // Проблемы древней и средневековой истории Казахстана. - А., 1999. - С. 248-253.

141. Рысбеков Т.З. Теке (Орал) қаласының тарихы жайлы // Высшая школа Казахстана. - 1999. - №2. - С. 108-111.

142. Рысбеков Т.З. Халық комиссары Ораз Исаевтың туғанына 100 жыл [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 1999. - 15 желтоқсан.

2000

143. Рысбеков Т.З. Білім және тәрбие егіз // Вестник академии гуманитарных наук. - 2000.

144. Рысбеков Т.З. Зеркало высшей школы // Вестник Высшей школы Казахстана. - 2000. - № 1. - С. 97.

145. Рысбеков Т.З. Қазақстан Республикасы (тарих факультеті сырттай оқу бөлімі студенттеріне арналған дәрістердің семинарлардың, бақылау және өзіндік жұмыстардың бағдарламасы). - Орал. - 2000. – 95 б.
146. Рысбеков Т.З. Некоторые проблемы развития высшего образования в Казахстане на пороге XXI столетия // Вестник ГЭИ «Дәуір». - Уральск, 2000. - №1-2. - С. 7-14.
147. Рысбеков Т.З. О некоторых вопросах обеспечения свободы личности [Текст] / Т. З. Рысбеков // Вестник ЗКГУ. - 2000. - №1. - С. 11-15.
148. Рысбеков Т.З. Педагогикадағы мәңгі жаңа - ежелгі проблемалар [Текст] / Т. Рысбеков, Т. Рыскалиев // Қазақстан жоғары мектебі. - 2000. - №6. - Б. 122-126.
149. Рысбеков Т.З. Рецензия // Жылқышыбаева К. Қазақстан жеріндегі жаппай қырып жоятын қаруды сынаудың зияны мен сардарлары (1946-1985 жж.): т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. диссерт. - Астана. - 2000.
150. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кенжалиев И. Батыс Қазақстан қасіретті жылдарда. Бөкей ордасы. - 2 бөлім. - Орал, 2000.
151. Рысбеков Т.З. Рецензия // Мухлисов Н.К. Потребительская кооперация Казахстана: история, опыт, уроки: автореф. дисс. на соиск. уч. степ. д.и.н. - М., 2000.
152. Рысбеков Т.З. Сапалық – дамудың кепілі // Гуманитарлық Ғылымдар Академиясының хабаршысы. – 2000. - №2. – Б. 3-8.
153. Рысбеков Т.З. Социальное пространство образования Известия АПи СН. - Вып.IV. - Москва - Воронеж, 2000. - С. 130-133.
154. Рысбеков Т.З. Стратегия образования страны // Имидж ЗКГУ. - 2000. - №1.

2001

155. Рысбеков Т. З. Батыс Қазақстан облысының тарихы / Отв. ред., автор отдельных глав. - Орал, 2001. – 203 с.
156. Рысбеков Т.З. Бөкейорда тарихы / Отв. ред. Т.З. Рысбеков. – Орал, 2001.
157. Рысбеков Т.З. Жәңгірдің ішкі - сыртқы саясаты [Текст] / Т. З. Рысбеков, Ғ. Қарабалин // Ақиқат. - 2001. - №7. - Б. 56-61.
158. Рысбеков Т.З. Отзыв //Абдуллаев Н.А. Казахстан во всемирной истории: учеб.пособ. - 2001. – 353 с.

159. Рысбеков Т.З. Отзыв //Абдуллаев Н.А. Қазақстан дүние жүзілік тарихта: оқу құралы. - 2001. – 511 б.
160. Рысбеков Т.З. Рецензия // Адильдабекова А.М. Историография кооперации Казахстана: дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. – Алматы, 2001.
161. Рысбеков Т.З. Рецензия // Рахимбекова Б. Проблемы истории Казахстана второй половины XIX - нач. XX вв. в современной историографии (1985-2000 гг.): дисс. на соиск. уч. степ. к.и.н. – Алматы, 2001.
162. Рысбеков Т.З. Рецензия // Сантаева К. Қазақтың дәстүрлі мал шаруашылығының күйреуі және оның ауыр сарлардары (Оңтүстік Қазақстан материалдары негізінде. 1925-1935 жж.): т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. диссерт. – Алматы, 2001.

2002

163. Рысбеков Т.З. Ақиқаттан алшақтамайық [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2002. - 23 сәуір.
164. Рысбеков Т.З. / Жауап. ред. // Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті: қалыптасу және өркендеу тарихы. - Орал, 2002.
165. Рысбеков Т.З. Батыс Қазақстан облысының тарихы: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - А., 2002. - С. 27-46.
166. Рысбеков Т.З. Выражая волю населения // Приуралье. - 2002. - 30 августа.
167. Рысбеков Т.З. Высшая ценность народа [Текст] / Т. Рысбеков // Приуралье. - 2002. - 25 октября.
168. Рысбеков Т.З. Егемендік, саяси тәуелсіздік, мәдениет пен тілдің даму бостандығы ұғымдары биік болсын // Жайық үні. - 2002. - 25 қазан.
169. Рысбеков Т.З. Елім деп ұрандаған ұлы тұлға // Орал өңірі. - 2002. - 23, 25, 28 мамыр.
170. Рысбеков Т.З. Жанақала көтерілісі: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - А., 2002.
171. Рысбеков Т.З. Западно-Казахстанский государственный университет: история становления и развития / Отв. ред. – Уральск, 2002. – 216 с.
172. Рысбеков Т.З. Көктемір: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - Алматы, 2002.

173. Рысбеков Т.З. Кушаев Р. А.: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - Алматы, 2002.
174. Рысбеков Т.З. Қоғамдық қатынастарды реттеу // Егемен Қазақстан.- 2002.- 30 қараша.
175. Рысбеков Т.З. Менің Қазақстаным. - Орал.- 2002. – 163 б.
176. Рысбеков Т.З. Орал - Елек темір жолы: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - Алматы, 2002.
177. Рысбеков Т.З. От становления физической культуры к мастерству и профессии /Под ред.: д.и.н, профессора, академика МАН ВШ и МАИ Т.З. Рысбекова // Войлоков А.М. – Уральск, 2002. – 154 с.
178. Рысбеков Т.З. Рецензия //Ахметбекқызы Гүлжан Қытайдағы қазақтардың саяси жағдайы мен әлеуметтік өмірі (1919-1949 жж.): т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. – Алматы, 2002.
179. Рысбеков Т.З. Рецензия // Ысқақ Сыдығалиқызы Ақмарал Кеңестік Қазақстандағы республикалық басқару органдарының қалыптасуы мен қызметінің тарихы (1920-1936 жж.): т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. – Алматы, 2002.
180. Рысбеков Т.З. // Рустенов А Р.: Батыс Қазақстан облысы энциклопедиясы. - Алматы, 2002.
181. Рысбеков Т.З. Салық өлді дегенше... // Орал өңірі. - 2002. - 13 шілде.
182. Рысбеков Т.З. Этюды истории родного края. - Уральск, 2002. – 189 с.
- 2003**
183. Рысбеков Т.З. Білікті ұстазды дайындау – сапа бастауы // Ұстаз. - 2003. - №3. - Б. 17-23.
184. Рысбеков Т.З. // Жақсығалиев Ж. Әбілқайырханның мәмлегерлік саяси қызметі: т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. - Орал, 2003.
185. Рысбеков Т.З. Жоспар да көп, мүмкіндік те мол // Жайық үні. - 2003. - 11 сәуір.
186. Рысбеков Т.З. История Западно-Казахстанской области. - Уральск, 2003.
187. Рысбеков Т.З. Көрінген таудың қашықтығы жоқ // Егемен Қазақстан. - 2003. - 9 сәуір.

188. Рысбеков Т.З. Махамбет - қоғамдық-саяси қайраткер // «Махамбет және ұлттық мұра». - Орал, 2003. - Б. 1-6.
189. Рысбеков Т.З. Махамбет - қоғамдық - саяси қайраткер [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2003. - 27 қыркүйек.
190. Рысбеков Т.З. Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы жаңа белестерге жетелейді // Жайық үні. - 2003. - 18 сәуір.
191. Рысбеков Т.З. Психология в системе работы госслужбы: материалы Академии госслужбы РК. - Астана, 2003.
192. Рысбеков Т.З. Рецензия // Мұхтар Әбілсейит Қапизұлы Қазақстанның батыс өңіріндегі қоғамдық - саяси өмір (XVII ғ. 2-ші жартысы-XIX ғ. бір ширегі) // т.ғ.д. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. - Алматы, 2003.
193. Рысбеков Т.З. Рецензия // Турдалиев Әділбек Олжабайұлы. Қазақ - қалмақ қатынастары (XIX ғ. -XX ғ. бас кезі): т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дисс. - Алматы, 2003.
194. Рысбеков Т.З. Отзыв // Кенжалиев И. Мақамбет. - Орал, 2003.
195. Рысбеков Т.З. Экономическое и культурное сотрудничество Западно-Казахстанской области с приграничными регионами РФ // Вестник парламента РК. - Астана, 2003. - №8. - С. 22-32.
196. Рысбеков Т.З. Экономическое и культурное сотрудничество Западно - Казахстанской области с приграничными регионами РФ // Вестник ЕврАзЭС.- СПб., 2003.
- 2004**
197. Рысбеков Т.З. Бәрі осылай басталады // Лидер образования Казахстана. - А., 2004. - С. 133-137.
198. Рысбеков Т.З. Будут в Уральске и магистры // Надежда. - 2004. - 22 апреля.
199. Рысбеков Т.З. Дарынды балалармен жұмыс // Жайық ұстазы. - 2004. - 16 маусым.
200. Рысбеков Т.З. Диалог с историей: учеб.пособ. - Уральск, 2004.
201. Рысбеков Т.З. Жаңа концепция - білімділік кепілі // Жайық ұстазы. - 2004.- 22 қаңтар.

202. Рысбеков Т.З. Жаңа концепция – білімділік кепілі // Жайық жастары. - 2004. - 15 қаңтар.
203. Рысбеков Т.З. Жаңа тұжырымдама – білім кепілі // Орал өңірі. - 2004. - 15 қаңтар.
204. Рысбеков Т.З. Жоғары оқу орнын ақпаратпен қамтамасыз ету: проблемалар мен шешімдер // Вестник Актауского госуниверситета им. Ш. Есенова. - 2004. - №1. - С. 63-66.
205. Рысбеков Т.З. Жұдырықтай жұмылдырып отыр // Егемен Қазақстан. - 2004. – 21 сәуір.
206. Рысбеков Т.З. Западно-Казахстанский университет им. М.Утемисова // Лидер образования Казахстана. - А., 2004. - С. 13.
207. Рысбеков Т.З. И знать и умереть // Казахстанская правда. - 2004. - 12 ноябрь.
208. Рысбеков Т.З. И знать и умереть // Приуралье. - 2004. - 21 ноябрь.
209. Рысбеков Т.З. Концепция развития образования РК: взгляд на проблему // Өркен. - 2004. - 15 ақпан
210. Рысбеков Т.З. Қарияларға қамқорлық ар – ұждан алдындағы парыз // Жайық ардагері. - 2004. - 13 мамыр.
211. Рысбеков Т.З. Қызметке адалдық – халыққа адалдық // Орал өңірі. - 2004. - 5 тамыз.
212. Рысбеков Т.З. Қымбатты дос! Уважаемый друг! // «Батыс талапкер»: Лучшие вузы Западного Казахстана. - Ақтөбе, 2004. - С. 26.
213. Рысбеков Т.З. Новейший имидж старейшего вуза // Столичное образование. - 2004. - №11. - С. 58-61.
214. Рысбеков Т.З. Нысана - өмірге қажетті білім беру // Егемен Қазақстан. - 2004. - 20 қаңтар.
215. Рысбеков Т.З. От перемены мест слагаемых сумма меняется // Казахстанская правда. - 2004. - 23 января.
216. Рысбеков Т.З. Охрана географических указаний как вида интеллектуальной собственности: соотношение национального и международного права // Интеллектуальная собственность Казахстана. – Астана, 2004. - №1. - С. 33-38.

217. Рысбеков Т.З. Оценка качества деятельности преподавателей как основа для постоянного совершенствования педагогического труда // Высшая школа Казахстана. - 2004. - №1. - С. 34-40.
218. Рысбеков Т.З. Реформа образования – веление времени // Приуралье. - 2004. - 22 января
219. Рысбеков Т.З. Рецензия // Кабыкенова Б.С. Идеи свободы в истории философии права: дисс.на соиск.докт.философ.наук. - А., 2004.
220. Рысбеков Т.З. Рецензия // Мұстафин Жәнісбек. Сарайшық қаласының тарихи мен тағдыры: т.ғ.к. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. автореф. дисс. – Орал, 2004.
221. Рысбеков Т.З. Рецензия // Рябухи А.С. История Каргалинского горно-металлургического центра: дисс. на соиск.уч.степ. к.и.н. – Оренбург, 2004.
222. Рысбеков Т.З. Роль РЦО в становлении системы местного самоуправления в РК // Социум. - 2004. - №4.
223. Рысбеков Т. З. Срок малый, перемены огромны // Казахстанская правда.- 2004. - 11 июня.
224. Рысбеков Т.З. Тұжырымдама дегеніміз – сапа дегеніміз // Өркен. - 2004. - 5 наурыз.
225. Рысбеков Т.З. Университет аясында дарынды балаларға білім берудің педагогикалық негіздері. - Орал, 2004. (Алғы сөз Б. 4-6).
226. Рысбеков Т.З. ҰБТ: үміт ақталды ма? // Орал өңірі. - 2004. - 3 шілде.
227. Рысбеков Т.З. Ұлттық бәсекеге қабілеттілігі – білім саласында // Орал өңірі. - 2004. – 11 қараша.
228. Рысбеков Т.З. Ұлттың кадр мәселесін қалай шешуге болар еді? // Информбиржа. - 2004. - 2 желтоқсан.
229. Рысбеков Т.З. Формирование билингвизма в РК и его востребованность // Известия АПСН. - М., 2004. - С. 430-434.
230. Рысбеков Т.З. Этнопедагогические традиции в Казахстане // Известия АПСН. - М., 2004. - С. 133-137.

2005

231. Рысбеков Т.З. Адамның жеке бас бостандығын қамтамасыз етудің кейбір мәселелері туралы // «Жас өркен». - Қостанай, 2005. - №3. – Б. 2-4.
232. Рысбеков Т.З. «Алтын» алған университет: интервью // Орал өңірі. - 2005. - 31 мамыр.
233. Рысбеков Т.З. Бақытына жеткен адам: Н. Дәулетов [Текст] / Т. Рысбеков, С. Шарабасов // Орал өңірі. - 2005. - 17 наурыз.
234. Рысбеков Т.З. Білік пен кәсіпке Абай көзқарасы. - Алматы: АГУ, 2005.
235. Рысбеков Т.З. Весомая поддержка государства: Послание Президента - вектор действий // Приуралье. - 2005. – 17 марта.
236. Рысбеков Т.З. Деятельность РЦО по подготовке Акимов сельских округов и лидеров местного сообщества и работе по управлению проектами экономического развития сельских территорий // Учебные программы для развития местного самоуправления в Казахстане. – Алматы, 2005. (фонд Сорос-Казахстан, Московский общественный научный фонд)
237. Рысбеков Т.З. Для блага страны родной [Текст] / Т.З. Рысбеков // Столичное образование. - 2005. -№3-4. – С. 64.
238. Рысбеков Т.З. Евразийская идея: теоретическое и практическое осуществление // НК «Евразийство-консолидирующая основа в культурном и научном общении между народами». - Уральск, 2005.
239. Рысбеков Т.З. Казахстан-страна молодых [Текст] / Т. Рысбеков // Приуралье. - 2005. - 18 октября. - С. 2.
240. Рысбеков Т.З. Мұғалім болам деген адам мамандық таңдаудан // Егемен Қазақстан. - 2005. - 22 қараша.
241. Рысбеков Т.З. Основные проблемы вузов в Госпрограмме развития образования РК на 2005-2010 гг. // Жайық ұстазы. - 2005. - 10 ақпан.
242. Рысбеков Т.З. Өзектен өткен ой өмірінен [Текст] / Т. Рысбеков // Егемен Қазақстан. - 2005. – 30 желтоқсан. - Б. 8.
352. Рысбеков Т.З. По ступеням познания [Текст] / Т. Рысбеков // Приуралье. - 2005. – 1 сентября. – С. 1.
353. Рысбеков Т.З. Повышение квалификации государственных служащих - проблемы и перспективы [Текст] / Т.З. Рысбеков, И.М. Ломоносов // Вестник ЗКГУ. – Уральск, 2005. - №1.-С. 3.

354. Рысбеков Т.З. Повышение квалификации государственных служащих - проблемы и перспективы // Вестник ЗКГУ. - 2005. - №1. - С. 3.
355. Рысбеков Т.З. Проблема управления качеством образования в вузе в контексте создания вуза инновационного типа. - Алматы, 2005.
356. Рысбеков Т.З. Совершенствовать систему управления: Послание Президента - вектор действий // Приуралье. - 2005. - 26 марта. - С. 2.
357. Рысбеков Т.З. Формирование билингвизма в РК и его востребованность. // Известия Академии Педагогических и Социальных наук. - Москва-Воронеж, 2005. - Т. 9. - С. 430-434.
358. Рысбеков Т.З. Этнопедагогические традиции в Казахстане // Известия Академии педагогических и социальных наук. - Т. IX. - Москва-Воронеж, 2005. - С. 133-137.

2006

359. Рысбеков Т.З. Внедрение СМК - важное условие повышения качества образовательных услуг // Мир качества. - 2006. - №9.
360. Рысбеков Т.З. К вопросу о методологии и организации элитной подготовки в вузах Казахстана. - Астана: ЕНЛ им.Гумилева, 2006.
361. Рысбеков Т.З. Қазақ мемлекеттілігі тарихындағы кіші жүз ханы Әбілқайырдың тарихи орны (XVIII ғ. 40 жж. Қазақ-орыс қатынастары мысалында) // Отан тарихы. - 2006.
362. Рысбеков Т.З. Мектеп басқаруда әлемдік менеджмент тәжірибесін пайдаланудың тиімділігі // «XXI қазақ мектебі: даму болашағы» атты РҒП материалдары. - Алматы, 2006.
363. Рысбеков Т.З. Некоторые особенности интернационализации образования в Казахстане // Известия АПСН. - М., 2006. - С. 462 - 465.
364. Рысбеков Т.З. От парадигмы развития к доминанте патриотизма. //Приуралье. - 2006. - 12 декабря. - С. 1-2.
365. Рысбеков Т.З. Педагог мамандардың алтын бесігі: БҚМУ – 75 жыл //Ана тілі. - 2006. - 21 желтоқсан. - Б. 14.
366. Рысбеков Т.З. Педагог мамандардың алтын бесігі: БҚМУ – 75 жыл // Қазақ әдебиеті. - 2006. - 22 желтоқсан. - Б.15.

367. Рысбеков Т.З. Проблемы социального управления в процессе повышения квалификации и переподготовки государственных служащих. - Астана: Академия гос.службы, 2006.

2007

368. Рысбеков Т.З. Біз биік талаптарға сай университетпыз [Текст] / Т. З. Рысбеков // Орал өңірі. - 2007. - 17 ақпан.

369. Рысбеков Т.З. Государственная политика РК в сфере миграции населения // Известия АПСН. – Москва-Воронеж, 2007. – Т. 9. – С. 236-241.

370. Рысбеков Т.З. Инновациялық бағдармен білім беру - заман талабы [Текст] / Т. Рысбеков // Егемен Қазақстан. - 2007. - 11 сәуір. - Б. 2.

371. Рысбеков Т.З. Колыбель педагогических кадров: 75 лет ЗКГУ им. М. Утемисова [Текст] / Т. З. Рысбеков // Мысль. - 2007. - №1.

372. Рысбеков Т.З. Наука как социальное предприятие. - Италия - Болонья, 2007.

373. Рысбеков Т.З. Наши выпускники успешно конкурируют на рынке труда [Текст] / Т. З. Рысбеков // Байтерек. - 2007. - № 6.- С. 40-43.

374. Рысбеков Т.З. Образование и наука: актуальные проблемы и перспективы развития. – Монголия - Улан-Батор, 2007.

375. Рысбеков Т.З. Патриотизм профессионалов - родному Отечеству! [Текст] / Т. З. Рысбеков // Наука и высшая школа Казахстана. - 2007. - №1. - С. 4.

376. Рысбеков Т.З. Педагог мамандардың алтын бесігі: М. Өтемісов атындағы БҚМУ 75 ж. // Ақиқат. - 2007. - №1. - Б. 95-96.

377. Рысбеков Т.З. Педагог мамандардың алтын бесігі: М. Өтемісов атындағы БҚМУ 75 ж. // Жұлдыз. - 2007. - №1. - Б. 207-208.

378. Рысбеков Т.З. «Ради науки я ослушался отца»: беседа О. Катковой [Текст] / Т.З. Рысбеков // Пульс города. - 2007. - 18 января. - С. 5.

379. Рысбеков Т.З. «Я был ведущим актером»: беседа О. Волковой [Текст] / Т. Рысбеков // Надежда. - 2007. - 20 сентября.- С. 4.

2008

380. Рысбеков Т.З. Во имя народа, на благо страны [Текст] / Т.З. Рысбеков // Приуралье. - 2008. – 29 марта.- С. 6.

381. Рысбеков Т.З. Гордость вуза - востребованные выпускники! [Текст] / Т. Рысбеков // Казахстанская правда. - 2008. – 27 мая.- С. 6.
382. Рысбеков Т.З. Демократия и электоральная культура граждан [Текст] / Т. Рысбеков, П. Добряев // Мысль. - 2008. - №7.- С. 29-36.
383. Рысбеков Т.З. Жарнама жетіспей жатыр [Текст] / Т. Рысбеков // Ел. - 2008. - 27 мамыр. - Б. 7.
384. Рысбеков Т.З. К новым высотам [Текст] / Т. Рысбеков // Наука и образование Казахстана. - 2008. - №4. - С. 20-29.
385. Рысбеков Т.З. Кітапханашы даярлау - өзекті мәселе [Текст] / Т. Рысбеков // Егемен Қазақстан. - 2008. - 23 мамыр. - Б. 8.
386. Рысбеков Т.З. Образование без границ [Текст] // Приуралье. - 2008. – 5 января. - С. 3.

2009

387. Рысбеков Т.З. Білім беруді модернизациялау адам капиталын қалыптастырудың негізі болып табылады [Текст] / Т. Рысбеков, А. Муханбетжанова, С. Бахишева // Егемен Қазақстан. - 2009. - 15 мамыр. - Б. 8.
388. Рысбеков Т.З. Жаһандану және түркі әлемі // Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының хабаршысы. – 2009. - №3. – Б. 37-39.
389. Рысбеков Т.З. Западно-Казахстанский государственный университет им. М. Утемисова: Студент в научном поиске [Текст] / Т. З. Рысбеков // Современное образование. - 2009. - №3-4. - С. 36-39.
390. Рысбеков Т.З. Қазақтың Кулмановы [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2009. - 12 қараша.- Б.10.
391. Рысбеков Т.З. Об исторических аспектах формирования толерантности общества в Казахстане // «Институт государства РК». – Астана, 2009. – С. 161-167.
392. Рысбеков Т.З. Өлке тарихының өзекті ұстанымдары [Текст] / Т. Рысбеков // Қазақ тарихы. - 2009. - №5. - Б. 3-8.
393. Рысбеков Т.З. Сегодня - студенчество, завтра – элита / Т. Рысбеков [Текст] / Т. Рысбеков // Приуралье. - 2009. - 8 августа. - С. 6.

394. Рысбеков Т.З. Социально-политическая идентификация современных казахстанских студентов и воспитание ими межэтнических отношений // Мысль. – 2009. - №7. (А.П.Добряевпен бірге).

395. Рысбеков Т.З. Студент в научном поиске // Столичное образование (РК). - 2009. - №3-4. - С. 36-39.

396. Рысбеков Т.З. Формирование казахстанского патриотизма [Текст] : социально-политическая идентификация студентов и восприятие ими межэтнических отношений / Т. З. Рысбеков, П. А. Добряев // Мысль. - 2009. - №7. - С. 24-29.

2010

397. Рысбеков Т.З. Мұхаммед қазы баһадүр Әбілқайыр хан: Сарадр һәм саясаткер [Текст] / Т. З. Рысбеков, Ж. Жаксығалиев // Дарабоз. - 2010. - №4. - Б. 41-46.

398. Рысбеков Т.З. Формирование культуры речи как нравственное воспитание студентов [Текст] / Т. З. Рысбеков // Известия академии педагогических и социальных наук . –XIV. – М., 2010. - С. 301-309.

2011

399. Рысбеков Т.З. Бабажанов – талантливый ученый // Вестник ЗКГУ. - Уральск, 2011. - № 1.

400. Рысбеков Т.З. Гуманитарлық ғылымдардың ұлттық тұлға қалыптастырудағы рөлі [Текст] / Т. З. Рысбеков // Батыс Қазақстан Гуманитарлық Академиясының Хабаршысы. – Орал, 2011. - №1(15). - С. 12-15.

401. Рысбеков Т.З. Қазақ тілінің тұңғыш профессоры [Текст] / Т. З. Рысбеков // Вестник ЗКГУ = БҚМУ Хабаршысы. – Орал, 2011. - №4. - Б. 18-22.

402. Рысбеков, Т. З. М-С. Бабажанов - талантливый ученый [Текст] / Т.З. Рысбеков // Вестник ЗКГУ им.М.Утемисова. - Уральск, 2011. - №1. - С. 3-5.

403. Рысбеков Т.З. Успешный руководитель вуза - это прежде всего эффективный менеджер [Текст] / Т. З. Рысбеков // Ректор вуза. - 2011. - №7. - С. 46-52.

404. Рысбеков Т.З. Ұлттық ерекшелік ономастикадан байқалады [Текст] / Т. Рысбеков // Қазақ әдебиеті. - 2011. - № 46.- 18 қараша. - С. 9.

2012

405. Рысбеков, Т. З. Батыс Қазақстан облысы Ұлы Отан Соғысы жылдарында. [Текст] / Т. З. Рысбеков // БҚМУ Хабаршысы = Вестник ЗКГУ. - 2012. - №1. - Б. 18-22.
406. Рысбеков Т.З. Батыс Қазақстандықтар - Кеңес Одағының батыры [Текст] / Т.З. Рысбеков // М. Өтемісов ат. БҚМУ хабаршысы. – Орал, 2012. - №1. - Б. 22-28.
407. Рысбеков Т.З. Востребованный потенциал. Интервью с С.Аблаевым... // Феномен великой степи. Библиотека рекламно-информационной газеты «Информбиржа». - Уральск, 2012. - С. 142-154.
408. Рысбеков Т.З. Н.Ф.Катанов және Қазақстан тарихы мәселелері. //«Қазақ тарихы». 2012. №5.
409. Рысбеков Т.З. Качественное образование - необходимое условие вхождения в мировое образовательное пространство и национальной безопасности страны [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Известия Российской академии образования. – №2(22). - апрель-июнь. - М., 2012. - С. 295-299.
410. Рысбеков Т.З. Контроль и гарантия качества в вузах Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков // Инновационный подход к обучению и воспитанию. - 2012. - 24 декабря. - С. 714-716.
411. Рысбеков Т.З. Қазақстан тарихы мәселелері және Н.Ф.Катанов [Текст] / Т. Рысбеков, С. Рысбекова // Қазақ тарихы. - 2012. - №5. - Б. 18-20.

2013

412. Рысбеков Т.З. Болашақ ұстаз тұлғасының кәсіби дамуы [Текст] / Т. З. Рысбеков, С. Т. Рысбекова // Қазақ тарихы. - 2013. - №4. - Б. 6-7.
413. Рысбеков Т.З. Великие сыны Великой степи [Текст] / Т. Рысбеков, С. Рысбекова // Приуралье. - 2013. - №60. - С. 7.
414. Рысбеков Т.З. Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлы бастаған көтерілістің тарихынан [Текст] / Т. З. Рысбеков // Ізденіс = Поиск. - 2013. - №1(2). - Б. 97-110.
415. Рысбеков Т.З. Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлы бастаған көтеріліс тарихынан [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2013. - №57. - 16 мамыр. - Б. 10-11.

416. Рысбеков Т.З. Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлы бастаған көтеріліс тарихынан [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2013. - №61. - 23 мамыр. - Б. 14-15.
417. Рысбеков, Т. З. Культура тюркской государственности - важное национальное наследие [Текст] / Т.З. Рысбеков // Вестник Северо - Восточного федерального университета им. М.К. Аммосова. - Якутск, 2013. - Том 107. - №4. - С. 90-94.
418. Рысбеков Т.З. Мандайға біткен тұлға [Текст] / Т. Рысбеков // Орал өңірі. - 2013. - №151-152. - 14 желтоқсан. - Б. 4.
419. Рысбеков Т.З. Некоторые актуальные проблемы национальной истории [Текст] / Т. З. Рысбеков // Приуралье. - 2013. - №87. - 18 июля. - Б. 5.
420. Рысбеков Т.З. Ұлттық тарихтың өзекті мәселелері [Текст] / Т. З. Рысбеков // Жайық үні = Жизнь города. - 2013. - №32. - 8 тамыз. - Б. 11.
421. Рысбеков Т.З. «Халық жауына» айналған Жаһанша Досмухамед туралы бірер сөз [Текст] / Т. З. Рысбеков, Р. С. Мажитов // Дарабоз . - 2013. - №1 (14). - Б. 4-10.

2014

422. Rysbekov, T. History has to be Truthful [Текст] / Т. Rysbekov // Socrates Almanac. - Oxford: Oxford university, 2013-2014. - P. 78.
423. Rysbekov, T. National liberation uprising in Westrn Kazakhstan (XVIII-XIX). [Текст] / Т. Rysbekov // Bulletin almanach science association France - Kazakhstan. - Paris: Editions Association France-Kazakhstan, 2014. - V.2. - P. 29-37.
424. Рысбеков Т.З. Заманауи инновацияларды қабылдай отырып, ұлттық білім беру үлгісін қалыптастыру - басты міндет [Текст] / Т.Рысбеков // Ұлт ұстазы. - 2014. - №4. - Б. 2-7.
425. Рысбеков Т.З. Использование IT в учебном процессе [Текст] / Т. З. Рысбеков // Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының хабаршысы = Вестник Западно-Казакстанской гуманитарной академии. – Уральск, 2014. - №4. - С. 5-14.
426. Рысбеков Т.З. Место и роль духовенства в Букеевской орде [Текст] / Т. З. Рысбеков // Вестник Академии знаний. - 2014. - №2. - С. 20-24.
427. Рысбеков Т.З. Развитие сотрудничества Казахстана с Россией в области образования. //Ист-гуман.исследования. – Краснодар. – 2014, - № 2. – с. 31-35 (С.Т.Рысбековамен бірге)

428. Рысбеков Т.З. Тарихи ескерткіштерді қастерлейік [Текст] / Т. З. Рысбеков // Орал өңірі. - 2014. - №105. - 18 қыркүйек. - Б. 8-9.
429. Рысбеков Т.З. Тарихи тұлғалар: уақыт және өмір жолдары [Текст] / Т. Рысбеков. - Алматы: Абзал-Ай, 2014. – 528 б.
430. Рысбеков Т.З. Тың жерлерді игеру жылдарындағы колхоздардың ауыл шаруашылық нәтижелері мен салдары [Текст] / Т. З. Рысбеков, А. М. Сисекешева // БҚМУ хабаршысы = Вестник ЗКГУ. – Орал, 2014. - №4. - Б. 267-276.
431. Рысбеков Т.З. Укрепляя единство народа и власти [Текст] / Т. Рысбеков // Приуралье. - 2014. - №120. - 23 октября. - С. 5.

2015

432. Рысбеков Т.З. Академик Р.Б. Сүлейменов еңбектеріндегі Қазақстандағы ғылыми-зерттеу жұмыстарының жүргізілу мәселесі [Текст] / Т. З. Рысбеков, Б. М. Мырзабаева // М. Өтемісов атындағы БҚМУ Хабаршысы. - 2015. - №3. - Б. 183-191.
433. Рысбеков Т.З. Гендерная политика Казахстана в 1920-1930-е гг. [Текст] / Т. З. Рысбеков, Г. Б. Дусенбаева // БҚМУ хабаршысы = Вестник ЗКГУ. – Уральск, 2015. - №4. - С. 267-273.
434. Рысбеков Т.З. Пікір жазған // Боранбаева Б.С. Ұлы Отан соғысына қатысқан Батыс Қазақстан облысының қазақ қыздары. / Т.Рысбеков. – Орал, 2015. – 228 б.

2016

435. Рысбеков Т.З. Аяулы ұстазымды сағынышпен еске аламын // ҚазҰУ – Жинақ. – Алматы, 2016.
436. Рысбеков Т.З. Батыс Қазақстан қала халқы: әлеуметтік-демографиялық аспектісі (1926-1989 жж): монография. / А. Балыкова; Жалпы ред. Басқ. Т. З. Рысбеков. - Орал: Полиграфсервис, 2016. - 232 б.
437. Рысбеков Т.З. Бөкей Ордасындағы жер үшін күрес / С. Гиззатов; Жауап. ред. Т.Рысбеков. – Алматы: Арыс. – 2016.
438. Рысбеков Т.З. Генерал Ғ. Жәңгіровтің әскери қызметі [Текст] / Т. З. Рысбеков, А. С. Кенесова // БҚМУ хабаршысы = Вестник ЗКГУ. - 2016. - №2. - Б. 275-281.

439. Рысбеков Т.З. Елдің батысындағы көтерілістер //Дана. KZ. – Орал, 2016. - №1. - Б. 18-20. (Б.Ф. Шынтемировамен бірге).
440. Рысбеков Т.З. Қазақстанды рухани отарлау саясатының тарихы: монография / А.С. Байбулсинова; Пікір жазғандар Т. З. Рысбеков. - Алматы: Арыс, 2016. - 208 б.
441. Рысбеков Т.З. Нұралы ханның билігі кезіндегі кіші жүздегі әлеуметтік-саяси жағдай [Текст] / Рысбеков Т.З., Гарифуллина А.Б. // БҚМУ Хабаршысы = Вестник ЗКГУ. - №4. – 2016. - Б. 285-297.
442. Рысбеков Т.З. Формирование рабочего класса в дооктябрьском Казахстане [Текст] / Рысбеков Т.З., Жанасов А.А. // БҚМУ Хабаршысы = Вестник ЗКГУ. - №4. - 2016. - С. 311-320.
443. Рысбеков Т.З. Шығыстағы ұлт-азаттық қозғалыстың жалғасы [Текст] / Т. З. Рысбеков // Дана. kz. - 2016. - №4-5. - Б. 24-28.

2017

444. Рысбеков Т.З. Актриса яркого дарования // Приуралье. – 2017. - №19. – 18 февраля. – С. 10 [К 100-летию со дня рождения Хадиши Букеевой]
445. Рысбеков, Т. З. Ералы сұлтан және қазақ-орыс қатынастары [Текст] / Т. З. Рысбеков, М. С. Джангужиев // БҚМУ Хабаршысы . – Орал, 2017. - №1. - Б. 295-303.
446. Рысбеков , Т. З. Ералы сұлтан және кіші жүздегі саяси жағдай [Текст] / Т. З. Рысбеков , М. С. Джангужиев // БҚМУ Хабаршысы = Вестник ЗКГУ . - Орал : М. Өтемісов атындағы БҚМУ РБО, 2017. - №2. - Б. 298-310.
447. Рысбеков , Т. З. Орынбор өлкесінің генерал-губернаторы О.А. Игельстром және кіші жүз [Текст] / Т. З. Рысбеков, А. Б. Гарифуллина // БҚМУ Хабаршысы. – Орал, 2017. - №1. - Б. 273-278.
448. Рысбеков Т.З. Тяжелая судьба казахской интеллигенции [Текст] / Т. З. Рысбеков // Приуралье. - 2017. - №4. - 14 января. - С. 8.
449. Рысбеков Т.З. Тяжелая судьба казахской интеллигенции [Текст]: (Продолжение. Начало в №4 от 14.01.2017 г.) / Т. З. Рысбеков // Приуралье. - 2017. - №5. - 17 января. - С. 5.
450. Рысбеков Т.З. Тяжелая судьба казахской интеллигенции [Текст] : (Окончание. Начало в №4 от 14.01.2017 г.) / Т. З. Рысбеков // Приуралье. - 2017. - №6. - 19 января. - С. 10.

451. Рысбеков Т.З. Шолпан жұлдыз // Орал өңірі. – 2017. – №20.- 21 ақпан. – Б. 5

ПРОФЕССОР ТҰЯҚБАЙ ЗЕЙТҰЛЫ РЫСБЕКОВТЫҢ ІС – ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ӘДЕБИЕТТЕР.

ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОФЕССОРА ТУЯКБАЯ ЗЕЙТОВИЧА РЫСБЕКОВА

1965

1. Раймқұлова Т. Елге есейіп оралды // Лениншіл жас. -1965. – маусым-шілде.

1978

2. Печеных А. Растут ряда ученых // Приуралье. – 1978. – 4 января.

1992

3. Білімнің тәрбиенің ақ ордасы: «Құрмет белгісі» орденді А.С. Пушкин ат. Орал пединститутына – 60 жыл толды // Орал өңірі. - 1992. - 16 қазан.

4. Құдайбергенов Р. Ұстаздар ұлағаты ұмытылмайды: Орал педагогикалық институтына – 60 жыл // Орал өңірі. - 1992. - 30 шілде.

5. Оралдағы білім ордасына – 60 жыл: (1932-1992) // Жайық үні. - 1992. - 16 қазан.

6. Өркендеу жылдары: Т. Рысбеков Орал пединститутының ректоры, тарих ғыл. докторы, профессор: Орал пединститутына 60 жыл // Орал өңірі. - 1992. - 16 қазан.

7. Республикамыздағы байырғы білім ордасы - 60 жыл // Серпер. - 1992. - 17 қазан.

1996

8. Ғалымов А. Ғибратты ғұмыр өнінде // Орал өңірі. - 1996. - 8 маусым.

1997

9. Азаматтың үш жолы // Егемен Қазақстан. -1997. - 20 тамыз.

10. Бүркіт О., Құсайын Т. Азаматтық үш жолы // Егемен Қазақстан. – 1997.-20 тамыз.

11. К 65-летнему юбилею: библиографический указатель научных трудов ППС ЗКГУ им. А.С. Пушкина. - Уральск, 1997. - С. 12.
12. Многое еще предстоит одолеть. Рысбеков Т.З. – 50 лет // Наука Казахстана. – 1997. – 16 – 31 июля.
13. Нариков А. Годы и судьбы. Ректор Рысбеков // Приуралье. - 1997. - 24 июля.
14. Ректор Рысбеков // Приуралье. - 1997. - 24 июля.
15. Туякбаю Зейтовичу Рысбекову – 50 лет // Қазақстан жоғары мектебі. – 1997. - № 2. - Б. 121-123.

1998

16. Почтенные люди казахской земли. Кн.3. Зап.-Каз. область. – Алматы: Ниса, 1998. – С. 120-121 (сер. Биографический сборник).
17. Сдыков М. Основные проблемы истории Казахстана в работах академика Рысбекова Т.З. // Высшая школа Казахстана. - 1998. - №4. - С. 71-74.

1999

18. Рысбеков Туякбай Зейтович // Кто есть кто в Казахстанской науке: справочник / Гл. ред. А.Нысанбаев; Сост. А. Женсыкбаев и др. – Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 1999. - С. 120.

2000

19. Белый А.И. Пединститут /из воспоминаний/. - Ялта, 2000. - Ч.2. - С. 51.

2001

20. Козыбаев М. Жұлдызым менің (Рысбеков Т. жөнінде). – А., 2001. - Б. 85, 200.
21. Рысбеков Т.З. // Наука Казахстана. - Алматы, 2001.

2002

22. Адамдар және жылдар // Батыс Қазақстан Мемлекеттік Университетінің қалыптасу және өркендеу тарихы - Тоқсаныншы жылдар (Рысбеков Т. жөнінде). – Орал, 2002. - Б. 213.

23. Батыс Қазақстан Мемлекеттік Университетінің қалыптасу және өркендеу тарихы - Тоқсаныншы жылдар (Рысбеков Т. жөнінде). – Орал, 2002. – Б. 59-63.
24. Батыс Қазақстан облысы энциклопедия. - Алматы: Арыс, 2002. - Б. 453.
25. Дәулетов Е. Өнегелі өмір: Рысбеков Тұякбай Зейітұлы туралы // Орал өңірі. - 2002. - 27 шілде.
26. 90-е годы (Рысбеков Т.З.) // Западно-Казахстанский государственный университет: история становления и развития. - Уральск, 2002. - С. 60-64.
27. Люди и годы // Западно-Казахстанский государственный университет: история становления и развития. - Уральск, 2002. - С. 205.
28. Секретарь областного маслихата Рысбеков Туякбай Зеитович // Приуралье. - 2002. - 4 июля.
29. Ученые Западно-Казахстанского Государственного университета: справочник. - Уральск: РИО ЗКГУ, 2002. - С. 107.

2003

30. Батырбеков М. Высшая школа Казахстана. - Алматы, 2003. - С. 568-569.
31. Владимиров Е. С миссией дружбы и добрососедства // Приуралье. - 2003. – 15 апреля.
32. Вместе мы сила // Приуралье. - 2003. - 28 августа.
33. Дружба не знает границ // Приуралье. - 2003. – 19 апреля.
34. Чуриков Е. Из Москвы - с чувствами добрыми и яркими впечатлениями // Приуралье. - 2003. - 30 августа.

2004

35. Алтын алған университет: БҚМУ ректорымен сұхбаттасқан А. Мұратқызы // Орал өңірі. - 2004. - 31 мамыр.
36. В составе международного евразийского движения // Приуралье. - 2004. -9 сентября.

37. История Западно-Казахстанского краеведения: библиогр. указ. - Уральск, 2004. - Вып.1. - С. 52-55.
38. «Қызметке адалдық – халыққа адалдық»: БҚМУ ректоры, профессор Т.З. Рысбековпен сұхбат // Орал өңірі. - 2004. - 5 тамыз.
39. Лидер образования Казахстана. Галерея портретов. - А., 2004 – О Рысбекове Т.
40. Медальмен марапатталды: БҚМУ ректоры Т.З. Рысбеков А. Байтұрсынұлы ат. медальмен марапатталды // Орал өңірі. - 2004. - 21 қазан.
41. Награда за лучший учебник // Приуралье. - 2004. - 25 октября.
42. Новейший импульс старейшего вуза // Современное столичное образование. – 2004. - № 11. – С. 58-61.
43. Сәниұлы, Б. Ұлттық кадр мәселесін қалай шешуге болар еді?: БҚМУ ректоры Т.З. Рысбековпен сұхбат // Информбиржа. - 2004. - 2 желтоқсан.

2005

44. Ашимбаев Д. / Рысбеков Т.З. // Кто есть кто в Казахстане: биограф. энциклопедия. - Алматы, 2005.
45. Кожевникова А.А. ЗКГУ: стратегия развития // Приуралье. - 2005. - 12 апреля.
46. Мәмет С. Мұғалім боламын деген адам мамандық таңдауда қателеспей керек: М. Өтемісов ат. БҚМУ ректоры Тұяқбай Рысбеков // Орал өңірі. - 2005. – 22 қараша. - Б. 5.
47. Совершенствовать систему управления // Приуралье. - 2005. - 26 марта. - С. 2.

2006

48. БҚМУ - сенің өрлеу биігің: М. Өтемісов ат. Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті // Орал өңірі. - 2006. - 3 маусым. - Б. 3.
49. Жақсығалиев Ж. Зерделі зиялы // Орал өңірі. – 2007. – 19 шілде. - Жайық ұстазы. – қараша.

50. Западно-Казахстанский Государственный Университет (О Рысбекове Т.). – Уральск, 2007.
51. Западно-Казахстанский государственный университет имени М. Утемисова: Старейшему вузу Западного Казахстана - 75 лет // Федеральный справочник «Законодательство, государственное управление и госрегулирование, правовая система и национальная безопасность, экономика и финансы, отрасли, государственная региональная политика в Российской Федерации, регионы России, интеграция, социальная сфера, хроника полугодия: январь-июнь 2006 года». – М.: ЗАО «Родина - Про», 2006. – С. 618.
52. Нұрпейіс К. Белгілі тарихшы, ұлағатты ұстаз // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск. – 2007. – С. 82-85.
53. Нықмұқанова А. Ұяда не көрсең // Орал өңірі. - 2006. - 12 қазан.
54. Рысбеков Туякбай Зейтович // Казахстан: Национальная Энциклопедия. Т.4. / Гл. ред. Б. Аяган. - Алматы: Қазақ энциклопедиясы, 2006. - С. 438.
55. Сәбиева А. Құрметтілер: «Орал қаласының құрметті амаатары» // Орал өңірі. - 2006. - 17 тамыз. – Б. 3.

2007

56. Абжанов Х. Таразы мен Таласы Батысқа айналған азамат // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – Б. 95-98.
57. Ақайұлы, Ы. Қазақ ғылымы: кім, не, қайда, қашан? [Текст] / Ы. Ақайұлы. - 1-ші бас. – Алматы, 2007. – 397 с.
58. Аманбаев, А. С. Экологические движения: опыт и перспективы [Текст] / А.С Аманбаев // «Вопросы развития исторической науки и образования в Западном Казахстане: поиски и проблемы»: материалы респ. науч. – практич. конф., посвященной 60 летию д.и.н., акад. Т.З. Рысбекова. - Ч.1. - 2007. - С. 42.
59. Бірімжаров Б.Қ. Жайсаң жанның өмір жолындағы басты белестер // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – Б. 119-124.

60. Войлоков А.М. Труд, творчество, талант // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – С. 106-113.
61. Володина, Л. Спортивный ректор [Текст] / Л Володина // Приуралье. - 2007. – 15 сентября. - С. 4.
62. Выражая волю населения [Текст] // Приуралье. - 2007. - 11 августа. - С. 2.
63. Ғалымға құрмет: облыс әкімі Н. Әшімов Т. Рысбековты мерейтойымен құттықтады [Текст] // Орал өңірі. - 2007. – 26 шілде. - Б. 2.
64. Ғұбайдуллин, Б. Ұлттық тарихын зерделеу әлі бір жүйеге түскен жоқ [Текст] / Б. Ғұбайдуллин // Айқын. - 2007. - 28 шілде - Б. 7.
65. Есім Ғ. Азамат дос // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – Б. 85-88.
66. Жаксығалиев, Ж. Ж. Ғалымның тарих мектебі. М. Өтемісов атындағы БҚМУ - нің ректоры, академик Т. З. Рысбековтың 60 жасқа толу мерейтойына арналады [Текст]: мақалалар жинағы / Ж. Ж. Жаксығалиев. - Орал: РБО БҚМУ, 2007. – 184 б.
67. Жаксығалиев, Ж. Зерделі зиялы [Текст] / Ж. Жаксығалиев // Орал өңірі. - 2007. – 19 шілде. - Б. 7.
68. ЗКГУ им. М. Утемисова - 75 лет [Текст] / Гл. ред. Т. З. Рысбеков. - Уральск, 2007. - 236 с., илл.
69. Золотая колыбель педагогических кадров // Мысль. - 2007. - №1.
70. Иванова, М. В день рождения ректора [Текст] / М. Иванова // Приуралье. - 2007. – 26 июля.- С. 2.
71. Қаражан Қ.С. Үлгі тұтар азамат (Профессор Т.З.Рысбеков туралы) // әл-Фараби ат. ҚҰУ хабаршысы. – Тарих сериясы. – 2007. – №3. – Б. 207-210.
72. Құрманалин С.Б. Батыс Қазақстан тарихшыларының көшбасшысы // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – Б. 149-153.

73. Құсайын, Т. Тарихты шындықпен, парасатпен ғана көтеруге болады. [Текст] / Т. Құсайын // Егемен Қазақстан. - 2007. - 19 қыркүйек. - Б. 6.
74. М. Өтемісов ат. БҚМУ: тарих және жаңашылдық, БҚМУ-75 жыл [Текст] / Бас ред. Т. З. Рысбеков. - Орал: РБО БҚМУ, 2007. - 224 б., 12 б. сур.
75. Мерейтой / Т.З. Рысбековке – 60 жаста // Қазақ тарихы. - 2007. - №3.
76. Мерейтой / Т.З.Рысбековке – 60 жаста // Қазақстан жоғары мектебі. - 2007. - №3.
77. Нұрпейіс К. Белгілі тарихшы, ұлағатты ұстаз // В книге «Служение Отечеству и долгу». – Уральск, 2007. – Б. 82-85.
78. Педагог мамандығының алтын бесігі: М. Өтемісов ат. Батыс Қазақстан Мемлекеттік университетіне - 75 жыл // Ақиқат. - 2007. - №1. – Б. 95-96.
79. Рысбеков Тұяқбай Зейітұлы: биобиблиографиялық көрсеткіш / Жауап. ред. З. Мұқлисова, құраст. Г.Таушева. - Орал, 2007.
80. Сарбасова Г. Вторая молодость старейшего вуза // Современное столичное образование. - 2007. - №1. – С. 34-37.
81. Сарбасова, Г. В Париже, Оксфорде, Уральске [Текст] / Г. Сарбасова // Приуралье. - 2007. – 17 июля. - С. 3.
82. Сарбасова Г. ЗКГУ им. М. Утемисова – ключ к успеху // Успех. - 2007. - №2. - С. 37-39.
83. Сарбасова Г. В Париже, Оксфорде, Уральске...// Казахстанская правда. – 2007.
Приуралье – 2007 – 17 июля,
Өркен – БҚМУ – 2007 - № 15 – сентябрь.
84. Служение Отечеству и долгу // К 60-летию профессора Рысбекова Т.З. – Уральск, 2007. – 227 с.
85. С. Ықсанғалидің Т. Рысбековпен сұбхаты: «Шынайы дос көп болмайды» // Орал өңірі. – 2007. – 15 қараша.

2008

86. Мәмет С., Құсайын Т. Түлектер өз ауылдарына бармақ // Егемен Қазақстан. - 2008. - 3 желтоқсан. - Б. 8.
87. Орал қаласының құрметті азаматтары. – Орал, 2008.
88. Рахманов Н.Н. Академик Т.З. Рысбековтың «Өскен өлке тарихы» еңбегіндегі фольклордың орны. – Диплом жұмысы. Ғыл.жетекшісі – Р. Мұхамбетқалиева. – Орал, 2008. – 54 б.

2009

89. Біздің элита. – Т. 1. – Алматы: Қазақ университеті, 2009. – Б. 176-177.
90. Дүйсен Қ. Тағылымды тарлан // Дарабоз. – 2009. - № 10. – Б. 15-22.

2010

91. Rysbekov T. West Kazakhstan state university offer M. Utemissov. – AnnualReport, Oxford, 2010. – P. 28.

2011

92. Асылбеков А. Қазақстан Республикасында кімнің кім екені. - Т. 1. – А., 2011. - Б. 746-747.
93. Балыкова, Ж. 45 лет служения научной педагогике [Текст] / Ж. Балыкова // Приуралье. - 2011. - №134. - 22 ноября. - С. 2.
94. Ізтілеу Д. Құрметке бөленген ұстаз // Ана тілі. – 2011. – 8-14 желтоқсан. - № 49. – Б. 5.
95. Интервью гл. ред. журнала «Ректор вуза И.Довгаля» // Ректор вуза. – 2011. - № 7. – С. 46-52.
96. Мағзомов А. Ғалымға құрмет // Орал өңірі. – 2011. – 22 қараша.
97. Слово о наставнике // Приуралье. – 2011. – 10 ноябрь.
98. Султанбаева Р. 45 жыл – елеулі еңбек, қажырлы қайрат, үздіксіз ізденістер жемісі // Өркен. – Орал: БҚМУ, 2011. - № 11. – қыркүйек.
99. Ұлылығы озған, кемеңгерлігі келіскен Тұяқбай Зейітұлы жайында // Өркен. – Орал: БҚМУ, 2011. - № 11. – қыркүйек.

2012

100. Аблаев, С. Востребованный потенциал [Текст]: интервью с ректором ЗКГУ им. М. Утемисова Т.З. Рысбековым / С. Аблаев // Библиотека рекламно-информационной газеты «Информбиржа». - Уральск, 2012. - С. 142-154.
101. Ашимбаев, Д. Кто есть кто в Казахстане 2012-2013 [Текст]: биографическая энциклопедия / Д. Ашимбаев. - 12-е изд., доп. - Алматы: Ассоциация вузов РК, 2012. – 1272 с.
102. VII Дулати окулары [Текст]: халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. Т.1 = VII Дулатовские чтения: материалы междунар. науч. - практич. конф. 20-21 апреля 2012 г. / Ред. Ә. С. Ахметов. - Тараз: Тараз ун-ті, 2012. – 268 б.
103. Ихсанғали, С. Ұстаз. Ғалым. Азамат. [Текст] / С. Ихсанғали // Орал өңірі. - 2012. - №86. - Б. 4.
104. Самойлова, Г. Решать вопросы качественно [Текст] / Г.Самойлова // Приуралье. - 2012. - № 89. - 9 августа. - С. 6.
105. Самойлова, Г. Ученый по призванию и совести [Текст] / Г.Самойлова // Приуралье. - 2012. - № 80.- 19 июля. - С. 9.
106. Халелов, Р. Жайықтың жайсан азаматтары [Текст] / Р. Халелов // Игілік. - 2012. - №12. - Б. 16-19.
107. Шүйіншәлиева, М. Бақ қонған білім ордасы! [Текст] / М. Шүйіншәлиева // Жайық үні = Жизнь города. - 2012. - №48. - 29 қараша. - Б. 10. (БҚМУ-дың 80-жылдығына арналған).

2013

108. Тукешева, Н. М. Миссия исторической науки Казахстана [Текст] / Т. З. Рысбеков // Приуралье. - 2013. - №120. - 3 октября. - Б. 6.
109. Білім маршалы [Текст] // Орал өңірі. - 2013. - №158. - 31 желтоқсан. - Б. 4.
110. Ихсанғали, С. Қолдың қысқалығы көп шаруаға қолбайлау [Текст] / С. Ихсанғали // Орал өңірі. - 2013. - №73-74. - 15 маусым. - Б. 4.

111. Карагойшин, К. Маршал образования [Текст] / К. Карагойшин // Приуралье. - 2013. - №159. - 31 декабрь. - С. 6.

112. Награда ученого - во славу университета [Текст] // Өркен. - 2013. - №11. - желтоқсан. - Б. 4. (Доктор исторических наук, профессор Т. З. **Рысбеков** был удостоен победы в международном конкурсе Европейской Бизнес Ассамблеи «Best Scientist» за значительный вклад в развитие исторической науки, инновационные разработки в своей научной сфере научных знаний).

113. Сагид-уаһас Ратбек. Өсағамен әңгіме. Шежіре-баян, сыр-сұбхат. – Алматы: Айтұмар, 2013. – Б. 49-50, 52, 60 – 112.

2014

114. Горохова, Н. В числе лучших преподавателей [Текст] / Н. Горохова // Приуралье. - 2014. - №10. - 28 январь. - Б. 3.

115. Лидеры: истории успеха. – Socrates Almanac – Oxford, 2014. – P. 305.

2015

116. Бияшова Г. Жаңа кітап-оқырманға жол тартты // Орал өңірі. – 2015. – 21 наурыз.

117. Қажым, Л. Тарихи еңбек оқырманға жол тартты [Текст] / Л. Қажым // Жайық үні = Жизнь города. - 2015. - №12.- 26 наурыз. - Б. 6.

118. Табылды, Л. Новый взгляд на историю [Текст] / Л. Табылды // Приуралье. - 2015. - №34. - 28 марта. - С. 12.

119. Шарабасов, С. Тарих әдебиетші көзімен... [Текст] / С. Шарабасов // Үш коңыр. - 2015. - №12. - 20 наурыз. - Б. 3.

2016

120. Великая Россия. Российская биографическая энциклопедия. – Т. 23. – СПб., 2016. – О Рысбекове Т. – С. 352-353.

121. Избасарұлы С. Ғалымға құрмет // Орал өңірі. – 2016. - 25 маусым. – Б.16.

122. Кужабергенова, К. И. Историк и историческое познание [Текст] / Т.З. Рысбеков, А.А. Жанасов // БҚМУ Хабаршысы = Вестник ЗКГУ. - №4. - С. 331-336.

123. Рахметова А. Педагог, организатор, ученый // Приуралье. – 2016. – 28 июня.

2017

124. Әбжанов, Х. Абырой биігі [Текст] / Х. Әбжанов // Егемен Қазақстан. - 2017. - №140. - 25 шілде. - Б. 8.

125. Бәйтерек [Текст] // Орал өңірі. - 2017. - №102. - 24 тамыз. - Б. 5.

126. Кенжебаев, Ғ. Тұңғық тарихтың тамыршысы ғалым Тұяқбай Рысбеков туралы толғаныс [Текст] / Ғ. Кенжебаев // Түркістан. - 2017. - №29 . - 20 шілде. - Б. 9.

127. Мамыров, А. Тұлға [Текст] / А. Мамыров // Айқын. - 2017. - №108. - 22 шілде. - Б. 18.

128. Маратұлы, С. Ғылымға арналған ғұмыр [Текст] / С. Маратұлы // Орал өңірі. - 2017. - №87. - 20 шілде. - Б. 10.

129. Мұқтар Ә., Ахметова Ұ. Еселі еңбегімен мойындалған тарихшы // Айқын. – 2017. – №132. – 5 қыркүйек. – Б. 4.

130. Мұқтар Ә., Ахметова Ұ. Еселі еңбегімен мойындалған тарихшы // Үш қоныр. – 2017. – 25 тамыз.

131. Нұржанова Н. Белгілі тарихшы тарих ғылымдарының докторы, академик Т.З.Рысбековтың отан тарихына қосқан үлесі. – Диплом жұмысы. Ғыл.жетекшісі – Б.Н.Бақтығұлова – Орал – 2017 – 75 б.

132. Старкова, А. С уважением к родной истории [Текст] / А. Старкова // Приуралье. - 2017. - №87. - 20 июля. - С. 11.

133. Сабыр М. Білім бапкері // Түркі әлемі. – 2017. - №7-8. – Б. 7.

Абырой биігі

Ұлы Дала тұлғалары» дестесі аясында ҰҒА академигі У. Қалижановтың басшылығымен жарияланған «Абай» атты кітап жақында қолыма тиді. Мұнда заңғар жазушы М. Әуезовтің 1933 жылы алғаш жарық көрген «Абайдың туысы мен өмірі» мақаласы берілген екен. Еңбекті оқып отырып болашақ ұлы ақын балалық шағында екі шешенің — Ұлжан мен Айғыздың ортасында өскендіктен үлкендер «Телқара» атағанын білгенде, есіме әріптес ағам Тұяқбай Рысбеков түсе кетті.

Бұл әсте кездейсоқтық емес еді. Тәкеннің мерейтойы жақындап келе жатқанын білетінмін. Телефон арқылы сөйлескенімізге де көп уақыт өте қойған жоқ - тын. Ең бастысы, ол Оңтүстік пен Батыстай екі өңірдің, университеттік және академиялық екі ғылымның ортақ перзенті бола алған телқара екендігі.

Тұяқбай Жамбыл облысына қарасты Талас ауданының Ақкөл ауылында жетпіс жыл бұрын дүниеге келіпті. Бұл - соғыстан кейінгі қиын кезең. Адамдар бір-біріне көмек қолын созуға әзір уақыт қой. Осыны көрген балалар да қамқор, мейірімді болып өсті.

Тұяқбай ауыл мектебінде білім алды. Балалық шақпен қоштаспай жатып, Жамбыл қаласындағы Абай атындағы педагогикалық училищеге оқуға түседі. Білімді азамат болу сол уақыттағы қазақ қоғамының ұлттық идеясы десек, артық айтқандық емес. Балаң жігіт білім нәрінен сусындауға барын салады. Педучилищені үздік дипломмен бітіріп, еңбек жолын бастауыш мектеп мұғалімдігінен бастағанда да әрі қарай оқу керектігін бір сәт естен шығармайды.

Асыл арман оны Алматыға, қазіргі әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің тарих факультетіне алып келді. Міне, тап осы студенттік шақта Тұяқ- бай оқу мен өнердің, білім мен ғылымның телқарасы бола алды. Университеттегі «Жеті муза» қоғамының, театр студиясының, «Аққу» ансамблінің белсенді мүшесі оқуды үздік үлгеріммен көмкерді. Тіпті, М.Әуезов театрында «Беу, қыздар- ай» пьесасы қойылғанда доцент Қасен рөлін ойнауға тартылғаны бар.

Университеттегі оқуын академиялық ортаға енумен үштастырды. Қазақ КСР Ғылым академиясының табалдырығынан аттаған сәтті күні кешегідей әлі жадында. Еңселі ғимаратта орналасқан Ш.Уәлиханов атындағы тарих, археология және этнография институтының ғалымдары жас студентті жатырқаған жоқ. Әйгілі этнограф Х.Арғынбаев экспедицияға шақырып, қазақ отбасын зерттеудің тамаша мектебінен өткізді.

1971 жылы университетті аяқтаған жас тарихшының тағдырындағы жаңа кезең Орал пединститутына жолдама арқылы қызметке орналасумен басталды. «Айхай жиырма бесінде» Таласы мен Қара- тауын, Алатауы мен Есентайын артта қалдырып, Еділ мен Жайықтың жағасына жайғасқан Тұяқбай жалғыз емес еді. Жанында құдай қосқан қосағы Баян Ғаббасқызы бар

болатын.

Содан бері де жарты ғасырға жуық уақыт тұлпардай зулап өте шығыпты. Жас маман есейді, қызметте өсті, ғылымда кемелденді, отбасында қамқор әке, ақыл-гөй ата атанды. 1977 жылы өзі оқыған Қазақ университетінің тарих факультетінде кандидаттық диссертациясын қорғаған соң, Орал пединститутында кафедра меңгерді, жаңадан ашылған тарих факультетін басқарды. Ал 1990 жылы Ш.Уәлиханов атындағы тарих және этнология институтындағы мамандандырылған кеңесте тарих ғылымдарының докторы дәрежесіне диссертациясын қорғайды. Мұнда академиктер К.Нұрпейіс пен М.Асылбековтің қамқорлығына бөленгенін Тәкең күні бүгінге дейін тебіреніспен еске алады.

Диссертацияларында ұлттық тарихымыздың осынау тағылымын жан-жақты зерделеген Т. Рысбеков оны, Мұқағали ақын айтқандай, замана талабына лайық шапан жауып, туған халқына қайтарды. 1991 жылы Орал пединститутына ректорлыққа сайланған ол қысқа мерзім ішінде жоғары оқу орнын университет мәртебесіне жеткізді, жаңа мамандықтар мен кафедралар ұйымдастырды, профессор - оқытушылар құрамын нығайтты. Түйіп айтар болсақ, Т. Рысбеков 20 жылға жуық ректор болған уақыт ішінде М.Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті еліміздегі маңдайалды білім мен ғылым орталығына айналды, әлемдік интеллектуалды кеңістікте алғашқы қадамдарын жасады. Кәсібіне қатысты ізденісі мен жетілуін бір сәтке тоқтатқан жоқ. Біріншіден, теориялық-методологиялық ұстанымдарды жаңа-ғырту оңайға соқпады, екіншіден, деректерді жаңадан сүзіп шығуға және оқуға тура келді, үшіншіден, тарихтағы ақтандақтарды жоюға белсене араласты. Нәтижесі бүгінде кімді болсын тәнті қылғандай. 600 - ден астам ғылыми және ғылыми - көпшілік еңбектерін жариялады, беделді ғылыми форумдарда баяндамалар оқыды, тарихшы ғалымдардың Батыс өңіріндегі танымал мектебін қалыптастырды, шетелдерге іс-сапарға шығып, интеллектуалды әлеуетті арттырудың әлемдік тәжірибесін кәдеге жаратты. Қалалық және облыстық мәслихаттардың бірнеше дүркін депутаты ретінде тәуелсіздігіміздің демократиялық бастауларын бекемдегені өз алдына бөлек әңгіме.

Бүгінде Батыс Қазақстан аумағының білімі мен ғылымын, руханияты мен қоғамдық-саяси өмірін, тарихи өлкетануы мен тұлғатануын Тұяқбай Рысбековтің есімі мен тындырған ісінсіз елестету мүмкін емес. Қаратаудың кешегі қарадомалағы, Жетісудың қыран бүркіті, Еділ мен Жайықтың, Абай ұлықтағандай, «толық адамы», тарих ғылымдарының телқарасы еңбегімен, ақылымен аялап, баптап өсірген жасыл бағының саясында елінің берекелі ертеңіне тілек қосуда.

**Ханкелді ӘБЖАНОВ,
ҰҒА академигі**

(«Егемен Қазақстан» №140, 25 шілде 2017ж.)

КЕЛБЕТ ТҰЛҒА

Түбі бір түркі жұртының мақтанышы Махмұд Қашқаридың «Ұлым, саған айтайын, өсиетін дананың, білімдіні таны да соңына ер, қарағым» тәмсілі өсер елдің бойтұмарына айналса, білім мен ғылымға ұмтылған сан шәкіртті соңына ертіп, бағыт беріп, жағдай жасап, мектеп қалыптастырып отырған академик Тұяқбай Рысбековті ғылым көгіндегі темірқазыққа айналған тұлға десек артық айтқандығымыз емес.

Қазіргі таңда 85 жыл тарихы бар Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде ректордың кеңесшісі қызметін атқарып отырған Тұяқбай Зейітұлының университеттің заманауи келбет алуына, имидж қалыптастыруына сіңірген еңбегі орасан екендігін ел біледі. Аталмыш университет тізгінін тоқсанның тоқырауында қолға алып, министрдің емес, ұжымның қалауымен ректор болып сайланған Рысбековтің жиырма жыл жұмыс ырғағын жор ғасынан жаңылдырмаған сұсы мен топтан торай алдырмаған тұсын ұстаздар ұстаханасы аңыз қылып айтып жүр.

Өткен ғасырдың отызыншы жылдары республикадағы екінші жоғары оқу орны болып ашылған университет тарихын парактап, қалыптасу, даму жылдарына назар аударар болсақ, ректорлар тізімімен, тындырған ісі туралы ақпаратпен қанығарымыз анық. Бір анығы, іркіліссіз ілгерілеудің барын түйсініп, тәубе айтасың. Жоғары оқу орынның көрсеткішін материалдық базасымен бірге, ғылыми әлеуетіне қарап танимыз десек, Тұяқбай Зейітұлы басшылық еткен жылдары университет жаңа кезеңге аяқ басып, бұрын болмаған мүмкіндіктерге ие болғандығын аңғаруға болады. Соның бірі — Отан тарихы мамандығы бойынша алғашында тарих ғылымдарының кандидаты, кейіннен докторы ғылыми дәрежесін беретін біріккен Диссертациялық кеңестің университетте ашылуы. Бұл университет тарихындағы ректорларға алдыртпаған асу болатын. Шектеулі уақытқа ректор болу бар да, елдің шектеусіз құрметіне бөлену бар екендігін уақыт сыншы дәлелдеп беріп отырғандығын республика көлеміндегі жоғары оқу орындары ректорларының тарихына үңілсек анық көреміз. Көпті көрген көшелілігімен көпшіліктің ықыласын аударған ректорлар көшін Өмірбек Жолдасбеков, Евней Букетов сынды тұлғалар бастап тұрса, сол санатта дауылпаз ақын Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетін ұзақ жылдар басқарған Тұяқбай Зейітұлы Рысбеков те бар.

Кейіпкеріміз ой толғауымыздың тақырыбы етіп алып отырған тұлға мәселесін өзінің «Тарихи тұлғалар: уақыт және өмір жолдары» атты зерттеу еңбегінде өмірден түйгенін өз өмірімен байланыста тінін тірліктің шүйкесімен бір ескенін түйсінеміз. Әңгімеміздің арқауына айналар авторлық толғаныстан бір үзік келтірейік. «Жалпы тұрғыдан алып қарағанда, тарихи тұлғалар былайша анықталады, бұлар — жағдайлардың күшімен және жеке басының сапаларымен тарих тұғырына көтерілгендер. Олар — тек іс-әрекеттің және саясаттың қайраткерлері ғана емес, сонымен қатар ойлағыш адамдар, не қажет және не уақтылы және өзінің соңынан басқаларды,

бұқараны ерте алатын рухани басшылар. Бұл адамдар тарихи қажеттілікті сезінеді және қабылдай алады».

Біз сілтеме жасап отырған тұжырымдамада тұлғалардың жағдайының күшімен және жеке басының сапаларымен тарих тұғырына көтерілетіндігі айтылады. Енді осыны кейіпкерімізбен қабыстырсақ. Әңгімеміздің басында Тұяқбай Зейітұлының университет ректоры болуына ұжымның ықпалы, яғни қалауы болғандығын айтқан болатынбыз. Бұл сонау тоқсаныншы жылдар саясатындағы қайта құру, демократиялық жаңғыру әсерімен жүзеге асқан оң құбылыс еді. Бұлай дейтін себебіміз, сол кездегі А.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты 60 жылдық тарихында алғаш рет 1991 жылы наурыз айында ұжымның жалпы жиналысында тікелей сайлау нәтижесінде өз басшысын өзі сайлады. Тұлғалардың анықталуындағы жағдайлардың күші дегенде осыны айтпақпыз. Тұжырымдамадағы екінші жеке басының сапаларымен тарих тұғырына көтерілу мәселесін таратсақ. Тұяқбай Зейітұлы туралы жазылған мақалаларда құрдастары мен тұстастары студенттік жылдарды сағына еске ала отырып, Төкеңнің сан қырлылығы мен өнерге жақындығы, топтағы көшбасшылығын ат жалын тартып мінгелі барлығын қызықты етіп баяндайды. Алғаш Жамбыл педучилищесі, кейін қазіргі әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті студенттік жылдар естелігі адами қасиеттерімен ортаға танылудың алғашқы баспалдақтары болса, бұл арнайы жолдамамен 1971 жылы Орал пединститутына ұстаздық қызметке келген жылдардан шыңдала түскендігін байқаймыз. Отыз жасында орда бұзып, кандидаттық диссертация қорғауының өзі сол кезең үшін шет аймақтағы Орал пединститутында екінің бірі жете алмайтын ғылым жолындағы нәтиже болатын.

Оның ұжым басқарудағы тәжірибесі мен жеке басының сапалық қасиеттері 1979 жылы кафедра меңгерушісі болып тағайындалуымен толыса түсті. Он жылдай кафедраны басқарып, 1988 жылы дербес шыққан тарих факультетінің деканы қызметіне жоғарылатылған Тұяқбай Зейітұлы мансап биігінде ғана емес, ғылым жолында да ілгерілегенін 1990 жылы отандық тарих ғылымының қара шаңырағы Шоқан Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институтында докторлық диссертациясын сәтті қорғап шығуынан көреміз. Ұжым басқару мен ғылымды нәтижелі қатар алып жүруі Абайдың «Екі кеме күйрығын, ұста жетсе бұйрығын» афоризмін еске түсіреді. Тәуелсіздік таңы жақындаған тұстағы демократиялық жаңару ықпалымен ректорлыққа кандидатура ұсынылған тұста білім ордасының ұжымы лайықты азамат деп Тұяқбай Зейітұлын таңдады. Міне, бұл да «жеке басының сапаларымен тарих тұғырына көтерілу» тұжырымдамасы тұғырнамасының растығын дәлелдейді.

Уақыт талабына сай тұлғаны анықтайтын іс-әрекет пен саясаттағы қайраткерлік Тұяқбай Зейітұлы келбетін ректорлық қызметке келуімен шындай түскендігін аңғарамыз. Әрине, мұны бір мақала көлемінде таратып айту мүмкін емес. Түрлі деңгейдегі дөңгелек үстел басындағы кеңестер мен ғылыми конференцияларды ұйымдастыру, баяндама жасау, сондай-ақ қалалық, облыстық маслихат депутаты ретінде халықтың аманатын орындау жылдары кейіпкеріміздің тарихи тұлға деңгейіне көтерілгендігін анықтайтын іс-әрекет пен саясаттағы қайраткерлік көрінісі.

Тұяқбай Зейітұлы — ел тәуелсіздік алғаннан кейін жоғары және орта мектептерде оқу процесін заман көшіне сай ұлттық болмысқа басымдық бере отырып дамыту бағытын ұстанған басшының бірі. Ол кезде Оралда мұрты едірейіп шыға келетін қызыл қалпақты казактардың көбесі әлі де сөгіле қоймаған қалада жалғыз ғана қазақ мектебі бар кез болатын. Батыс Қазақстан облысында да қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімдері жетіспейтіндігіне көз жеткізген Тұяқбай Зейітұлы 1992 жылы ректорлық тәжірибесі бір жылдығына қарамастан көрегенділік танытып, профессор М.Тілеужанов екеуі министрлікке облыстағы кадр тапшылығын түсіндіріп, сол жылы қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 5 курсы мен 4 курсы қатар бітіртіп, облыстағы қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының бойына қан жүгірткендігін қауым ел және осы жолдардың авторы жақсы біледі.

Кеңестік жүйенің ыдырауы ел экономикасын шатқаяқтатып, ішкі және сыртқы миграция толқынын арттырғаны белгілі. Тарихи отанына кетушілер мен жан бағу қамымен ауыл-аймақ ата қоныстан аудан, облыс орталығына ағылған ел білім жүйесіндегі тепе-теңдікті де бұзып кетті. Осы кезде білікті басшы Тұяқбай Зейітұлы шағын мектептерге әмбебап педагог кадрлар дайындау ісін шұғыл қолға алып, өзінің ойлағыштығын, қоғамға не қажеттігін дер кезінде шеше білетін үйлестірушілік қабілетін танытты. Кейін бұл бастама республика көлемінде шағын мектептерге әмбебап педагог кадрлар дайындау ісінде жетекшілік мәнге ие болды.

Облыс көлеміндегі дарынды балаларды орталықтандырып, терендетілген арнайы бағдарламен оқытатын мектеп ашу ісінде де Тұяқбай Зейітұлы аз тер төккен жоқ. Қаламыздағы дарынды балаларға арналған физика-математика бағытындағы мектеп жеке отау тікпес бұрын қазіргі М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті жанында көп бағытты лицей-мектеп болып Рысбековтің бастамашылығымен 1993 жылы іргетасы қаланған болатын. Мұндай жарқын істердің нәтижесі деп университеттің жетістіктерін, алдыңғы қатарлы оқу орындарымен иық теңестіріп халықаралық деңгейге көтерілуін, кредиттік оқыту жүйесінің дәстүрлі оқу жүйесімен сабақтастырылуын айтсақ болады. Бүгінгі күні «ұлдың өзі болғандай, қыздың өзі толғандай» болуы мүмкін ақиқатында университет тарихындағы күрмеуі қиын күрделі мәселелердің көреген ректор Тұяқбай Зейітұлы сақасының иіріп тастағанда алшысынан тұрып, оңтайлы шешімін тапқандығы көптің жадында.

Тұяқбай Зейітұлы тұлға туралы толғанысында «Олар — өзінің соңынан басқаларды, бұқараны ерте алатын рухани басшылар. Бұл адамдар тарихи қажеттілікті сезінеді және қабылдай алады» деп ойын қорытындыласа, тұлға деп танып отырған кейіпкеріміздің рухани көшбасшылығы, тарихи қажеттілікті сезінуі туралы сөзімізді Жүсіп Баласағұнның «Ғалымдар серке секілді қайда бастаса да тура жолға бастайды» тәмсілімен тұздықтауды жөн көріп отырмыз.

Ғұмыры ғибратты ғалымның — тарихшы ғалым ретінде өзін ғылыми ортада мойындатқан тұлға. Бұған жазған еңбектері мен ғылыми жетекшілігімен қорғалған 2 докторлық, 20 кандидаттық, 24 магистрлік диссертациялар дәлел. Осыншама адамды ғылым жолына тарта білуі — рухани басшылығын танытса, кеңес идеологиясы айтқызбаған тарихи

ақтандақтарды жазуы, шәкірттеріне тақырып етіп ұсынуы тарихи қажеттілікті сезінуі және қабылдай алуы.

Тұяқбай Зейітұлының жарияланымдары мен шәкірттерінің зерттеу нысандарына қарасаңыз сабақтастықты, бірін-бірі толықтыруды байқарыңыз анық. Үңіле түссең Батыс Қазақстан аймағының үш ғасырдан астам тарихи энциклопедиясына жолығасыз. Тұлғалар, жер-су қоныстар, алыс- беріс, дала-қала халқының ахуалы, ағарту, ақпарат, шаруашылық, өндіріс, тағы да басқа аймақ тарихының ғасырлар тынысын аңғартатын еңбектер — осының дәлелі. Жақандану дәуірінде тілін тұғырға қонғызып, тарихын түгелдеп таразылаған халық қана келер жүз жылдықтардың табалдырығынан аттай алады. Мәңгілік ел болу, ұлттық кодымызды сақтау, кейінгі буынды соңынан ерте білетін, тарихи қажеттілікті сезіне алатын уызынан ұлттық болмысқа жарыған рухани көшбасшыларға байланысты. Соның бірі Батыс Қазақстан аймағындағы тарих ғылымының шамшырағына айналған, мектеп қалыптастырған ұлтымыздың ұлық ұлдарының бірі — Тұяқбай Рысбеков.

Мұны бізден әлдеқайда бұрын көрнекті ақын Күләш Ахметова «Таластың сәлемі» өлеңінде «Ұлтының мүддесін ойлаған, Ұл едің тұлғалы» деп айтқан болатын.

Тұяқбай Зейітұлы еңбектерінің хронологиялық көрсеткішіне қарасақ 40 жылдан астам тарих ғылымына талмай қызмет етіп келе жатқандығын көреміз. Сол жылдар аралығында ғалым 600- ден аса ғылыми және ғылыми-әдістемелік басылымдар жариялады. Ақиық ақын Төлеген Айбергеновтің «Өлең жазу онай ма дейсің қарағым» дегеніндей қаншама архивтің шаңын қағып, ғылыми шығармашылық жұмыспен айналысудың азабы мен рахатын осы жолда жүргендер ғана біледі.

Тарих ғылымдарының докторы, профессор, бірнеше отандық және алыс-жақын шетелдер академиясының академигі, «Парасат» орденінің кавалері Тұяқбай Зейітұлының білім мен ғылым саласындағы көп жылғы еселі еңбегі Білім және Ғылым министрлігі, ҚР үкіметі тарапынан сан рет марапатталды. Ел ағасының ресми билікпен қоса, елдің де алғысын алғандығын көзбен көрген жайым бар. Орал қаласындағы Чапаев көшесінің тұрғыны, қарт ана Төкеңе тұрған үйінің терезесі тозығы жетіп тұрғандығын айтып қолғабыс сұрайды. Тілегі орындалған ананың тілегі тәңірім Тұяқбайжанның көңіл терезесін кірлетпе, көлеңкеңді түсірме болды. «Батаменен ер көгереді» деген осы болса керек. Бүгінгі таңда тарихи тұлғаға айналып отырған Тұяқбай Зейітұлы — әулеттің ғана әкесі емес, елдің де рухани әкесі. Бұған білімнің қара шаңырағында қара ормандай бой түзеген шәкірттері дәлел.

Алты алаштың баласы жиналғанда ұстаздың орны төр болса, қазақтың тарихын, руханиятын төрге тартып жүрген тұлға, ұстаз Тұяқбай Зейітұлының 70 жылдық мерейтойы қазақ баласының ұқсап бағып, бой түзейтін бір төрі болуы керек.

Тілек біреу, төрт құбылаңыз аман болсын, түйін біреу: «Тұлға да — пенде. Ендеше, оның бойында да басқа адамдарға тән олпысолпы іс-әрекеттер болуы — заңды. Мысалы, заман ағымын дер кезінде түсінбеу, дұрыс қабылдай алмау жағдайлары да кездесе береді. Бұларға әр адамның бойында болатын жеке қасиеттері мен болуға, болмауға тиіс әрекеттерді қосыңыз. Осы ұстанымды

қабылдасақ, тарихи әділдік болар еді. Жігерлі, қайратты, ақылды адамдардан көп нәрсені күтуге болады, бірақ ойымызға алғанның бәрін күту — әбестік».

**Азамат МАМЫРОВ,
Батыс Қазақстан
инновациялық-технологиялық
университетінің доценті**

(«Айқын» №108, 22 шілде 2017ж.)

Ғылымға арналған ғұмыр

Хакім Абайдың: «Парасаттылықтың мәні – ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек, білім, оның ішкі нәрі, сыртқы шырайы және әрі» деген сөзі бар. Осындай талапқа сай келетін тұлғалардың бірі, саналы ғұмырын ұрпақ тәрбиесіне және тарих ғылымына арнаған ғалым – Тұяқбай Рысбеков. Білімге, еңбекке деген құштарлығының арқасында ол ауыл мектебіндегі бастауыш сынып мұғалімінен бастап университет ректоры дәрежесіне дейін көтеріліп, тарих ғылымдарының докторы, профессор, академик атанды.

XIX ғасырда ғұмыр кешкен армян жазушысы Хачатур Абовяның «Ормандағы еменнің алыптығы оның өсіп, өркен жайған топырағымен тығыз байланысты» деген сөзін біздің бүгінгі кейіпкерімізге қарата айтуға болады. Саңырық батыр, Сапақ датқа, Бөлтірік шешен, ақын-жазушылар Өкім Жайлауов, Шона Смаханұлы, Әбдірахман Асылбеков, Серік Әбдраймов, Күләш Ахметова, ғылымның асқарында үлкен із қалдырған мемлекет және қоғам қайраткері Мырзатай Жолдасбеков, Ауданбек Көбесов, Құралбек Құлжанов, Жанқара Дәдебаев сықылды тұлғалар шыққан Жамбыл облысының Талас ауданының ол да төл перзенті. Нақтылап айтсақ, 1947 жылдың 25 шілдесінде Ақкөл ауылында қарапайым еңбек адамдары Зейіт пен Дәнеқыздың отбасында дүниеге келді. Адамгершілік қасиеттерімен, еңбекқорлықтарымен көпшіліктің ілтипатына бөленген ата-анасы оның болашағынан үлкен үміт күткен-ді. Сол сенім ақталды.

Тұяқбай Зейітұлы Ақкөл ауылында 7-сыныпты аяқтағаннан соң Жамбыл қаласындағы Абай атындағы педучилищеге оқуға түсті. Осында студент бола жүріп, өнер мен спортты жанына серік етті. Білім құмарлығын, ізденгіштігін байқаған ұстаздары оны оқу орнында шығатын «Мұғалім» деген газеттің редакторлық қызметіне бекітті. Осылайша оның қаламы да ұштала бастады...

Оқуын бітірер кезде елге танылған педучилищенің мақтан тұтар түлектерімен кездесу кеші ұйымдастырылмасы бар ма. Оған қазақтың белгілі ғалымдары Мәулен Балақаев пен Төлеген Тәжібаев та келді. Олардың әңгімесінен зор әсер алған зерек жас «Мен де осындай ғалым боламын» деп алдына үлкен мақсат қойды...

1965 жылы педучилищені үздік тәмамдап, Үшарал ауылындағы мектепте еңбек ете жүріп, ЖОО-ға түсуге дайындалды. Ғалым ағаларының баталары себепші болған шығар, талабы оңғарылып, бағы жанып, келесі жылы С. Киров атындағы ҚазМУ-дың тарих факультетінің студенті атанды.

Тұяқбай ағамыздың курстастарының айтуынша, Тұқаң өзінің зеректігімен, адамгершілік қасиеттерімен студенттер мен оқытушылар қауымының құрметіне бөленіп, үздік студент атанды. Бірінші курстың соңында ол Қазақ

КСР Ғылым академиясы, Ш. Уәлиханов атындағы тарих, археология және этнография институты жанынан ұйымдастырылған академик Әлкей Марғұлан басқарған ғылыми экспедицияның құрамына еніп, еліміздің шығыс және орталық аймақтарында болды. Ол жақта халқымыздың салтдәстүрі, ауыз әдебиеті, шешендік сөздері, шежірелерін жинақтауда белсенділік танытты. Осындай этнографиялық экспедициялар, оқу орнындағы ғылыми атмосфера жас жігітті шыңдай түсті. Университет жанынан ұйымдастырылатын түрлі қоғамдық іс-шараларға да белсене қатысуы оның таным көкжиегін кеңейтіп, ұйымдастырушылық қабілетін қалыптастырды. Ұйымдастырушылық демекші, университеттегі студенттік кәсіподақ комитеті төрағасының орынбасары бола жүріп, студенттердің емдеу-сауықтыру бағытындағы шараларды жоғары деңгейде әрі жүйелі ұйымдастырғанын оның замандастары әлі күнге дейін ілтипатпен еске алады. Осындай қарбалас тірліктің арасында жүріп, ол ҚазМУ-дың халық театрының актері, «Аққу» ансамблінің әншісі болды. 1969 жылы Харьков мемлекеттік университеті базасында ұйымдастырылған КСРО университеттері студенттерінің өнер байқауында Н. Тілендиевтің «Алатау» әнін тамылжыта орындағаны үшін лауреат атанды.

Оралға жолдама

1971 жылы диплом алған кейіпкеріміз Қазақ КСР Жоғары және орта арнаулы оқу орындары министрлігінің жолдамасымен А. Пушкин атындағы Орал пединститутына келеді. Айта кету керек, оқуда озат, қоғамдық жұмыста белсенді болған Т. Рысбековтың Ақ Жайық өңіріндегі іргелі оқу орнына жолдануы тегін емес.

Өңірімізге, республикамызға танымал тарихшы ғалым, көп жыл бойы Тұяқбай ағамызбен дос болған марқұм Бақтығұл Бірімжаров бұл туралы кезінде естелік айтқаны бар еді. Өткен ғасырдың алпысыншы жылдарының аяғы, жетпісінші жылдардың бас кезінде пединституттың тарих факультетінде қазақ және орыс топтарының оқу үлгерімдері тең болмауына байланысты дау туындапты.

Нақтылап айтқанда, ауылдардан келіп оқып жатқан қандастарымыздың оқу үлгерімі, оқу-әдістемелік іс-шараларды игеруі орыс тобындағы студенттермен салыстырғанда көп артта қалған. Факультет басшылығы осы мәселені институттың ғылыми кеңесіне шығарып, қазақ тобын жауып, оның есебінен орыс тілінде оқытатын қосымша топ ашу жөнінде ұсыныс айтады. Бұл ұсыныс ғылыми кеңес тарапынан қолдау тауып, ол министрлікке жолданады. Мәселенің күрделілігіне байланысты Қазақ КСР Жоғары және орта арнаулы оқу орындары министрі Қ. Біләловтың тікелей басқаруымен арнайы комиссия құрылады. Комиссия тексеру жұмыстары кезінде тарих факультетіндегі оқу процесін ұйымдастыруда орын алған біраз кемшіліктерді анықтайды. Олардың арасында қазақ тілді оқытушылардың жетіспеушілігі, оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдардың аздығы, негізгі пәндердің бірыңғай орыс тілінде

оқытылуы бар. Сондай-ақ факультет басшылығы ауылдан, әсіресе, алыс елді мекендерден келген студенттердің білім деңгейлерін толық ескерілмегендігі, яғни оларды қаладағы және қала маңындағы аудандардағы орыс мектептерін бітіргендермен білімдері тең дәрежеде деп қарауы сынды олқылықтар да болған. Осылайша комиссия шешімімен факультетті ұлттық кадрлармен қамтамасыз ету міндеті қойылады. Міне, Тұяқбай Зейітұлы Оралға осылайша келді. Онымен бірге және кейін де біраз мықты тарихшылар Ақ Жайық өңіріне көш түзеді. Пединститут тарихында олар «70 — жылдықтар» деген атпен қалды. «70 — жылдықтардың» қатарында Тұяқбай ағамыздың жары Баян Шынтемірова да бар. Жас мамандар өздеріне артылған сенімді толығымен ақтап, факультеттегі қазақ топтарындағы студенттердің білім деңгейінің көтерілуіне, олардың институттың қоғамдық өміріндегі белсенділіктерінің артуына айтарлықтай үлестерін қосты.

«Өмірде бақытты әйел болса, ол мендей-ақ шығар»

Тұяқбай Зейітұлы туралы мақала жазып отырып, оның өмірде үлкен табысқа жетуіне, ғылым биігіне көтерілуіне көп үлес қосқан өмірлік серігі туралы айтпай кетуге болмас. Бұған қоса қос ғалымның шаңырақ көтергеніне биыл 45 жыл!

Қазталов ауданының тумасы болып табылатын Баян Ғаббасқызы болашақ жарын ҚазМУ-да жолықтырды. Өзінің сөзімен айтсақ, тағдыр адамды табыстырайын десе, ештеңеге қарамайды екен.

Оған уақыт та, жердің қашықтығы да, басқа да әр түрлі жағдайлар әсер ете алмайды. Екі жас сонау алпысыншы жылдардың аяғында Алматыға білім іздеп барып танысты. Екеуі тарих факультетінің бір тобында оқыды. Тұяқбай Зейітұлы топ старостасы болған екен. Соңғы курста жүргенде алдағы уақытта бірге болуға, өмірдің ащысы мен тұщысын бірге татуға сөз байласты. Екеуі бірге Оралға келіп, пединститутқа қызметке тұрды. 1972 жылы екі жастың бақыт тойы тойланды.

– Алдымнан Тұяқбайды кездестірген тағдырыма ризамын. «Поэзия махаббатпен басталып, парасатпен аяқталады» деп Мұқағали айтқандай, біздің өміріміз де жібектен ескен ботаның бұйдасындай махаббатпен басталып, парасатпен жалғасын тапты. «Осынша уақыт аралығында бізді не біріктірді?» деп кейде өзіме сұрақ қоямын. Ойлап отырсам, бізді біріктірген жағдайлар көп екен.

Біз рухани тұрғыдан бір-бірімізге жақын, үйлесімді адамдар болып шықтық. Екеуміз де ұстаздық мамандықты, тарих ғылымын шексіз жақсы көреміз. Осы жолды таңдағанымызға ризамыз. Ол өзі ғана ғылымның биігіне көтеріліп қойған жоқ, маған да үлкен талаптар қойып, өзімен қатар өсуіме, отбасында жарасымды қарым-қатынастың қалыптасуына жағдай жасады. Жылдар өтсе де, жасымыз біразға келсе де, менің бұрынғыша әдемі, жинақы

жүргенімді қалайды. Осы арқылы уақыт ағынын тежеп, менің жастығымды ұзартқысы келетін шығар деп ойлаймын. Маған сыйлық жасағанды ұнатады. Сыйлық жасағанда, мейрамға, туған күнге байланысты құтыла салу емес. Міндетті түрде таңмен ерте тұрып, жеті ақ раушан гүлін сыйлайды. Азаматтың өз жарына мәңгілік көктем сыйлауы деген осы емес пе?! Екеуміз театрға, өнер кештеріне барғанды сүйеміз. Сапарға шыққанды, табиғаттың аясында болғанды жақсы көреміз. Алыс жолдан оралғанда, бір-бірімізді қарсы алу біздің дағдымыз. Айта берсек, біздің ұқсастығымыз, бір-бірімізді толықтырар нәрселеріміз көп-ақ. Өмірде бақытты әйел болса, ол мендей-ақ шығар деп ойлаймын. Өзім кейде осыны айтуға да қорқамын. Кез келгеннің алақанына түсе бермейтін, екінің бірінің бақшасында пісе бермейтін әйел бақыты деген өте нәзік нәрсе ғой. Сол үшін де күніне Құдайға мың рет шүкіршілік етемін, – дейді тарих ғылымдарының докторы Баян Шынтемірова.

Оксфорд пен Кембриджді мойындатқан тұлға

Тұяқбай Зейітұлының Орал педагогикалық институтындағы ұстаздық жолы оның әрі қарайғы өмір жолына айналғаны белгілі.

Оның жоғары теориялық, әдістемелік деңгейде оқыған дәрістері мен жүргізген семинар сабақтарынан студенттер қалмауға тырысатын. Ал әріптестері, соның ішінде О. Гришина, В. Ивакин, С. Өтешев сынды кафедраның белді оқытушылары бұл еңбектеріне жоғары баға берді.

Т. Рысбеков Қазақстанның мемлекеттік құрылымы мен тарихи мәселелерін жіті зерттеп, 1973 жылы ҚазМУ-дың жанындағы аспирантураға қабылданды. Аспирантураны мерзімінен бұрын аяқтап, кандидаттық диссертациясын қорғады. 1979 жылы кафедра меңгерушісі ретінде он жылға жуық уақыт қызмет атқарғаннан кейін факультет деканы болып тағайындалды. Үздіксіз ізденіс нәтижесінде 1990 жылы ғылым докторы атанды.

Танымал тілші-ғалым, Батыс Қазақстан гуманитарлық университетінің проректоры болған марқұм Отар Әлі Бүркіт кезінде «Егемен Қазақстан» газетіне біздің кейіпкеріміз туралы «Азаматтың үш жолы» деп мақала жазғаны есімізде. Онда Т. Рысбековтың ұстаздық, ғылымдық және басшылық жолдары турасында өзінің ой-пікірімен бөліседі. Басшылық жолы жөнінде баяндаған кезде 1990 жылдар Орал педагогикалық институты үшін күрделі кезең болғанын айтады. «Министрліктің бұйрығы бойынша жіберілген ректорлар тұрақтамай, бірінен соң бірі ауысып жатты. Басшысы жиі ауысқан оқу орнынан береке кетеді екен. Осындай кезде ұжымның тікелей сайлауымен тарих факультетінің деканы Т. Рысбеков ректор болып тағайындалды. Ол институтта жаңа мамандықтардың ашылып, жаңа кафедралардың құрылуына ұйытқы болып, білім ордасының абыройын асқақтатты. Осынау қиын заманда тарих және шет тілдері факультеттері үшін дербес оқу ғимараттары берілді. Институт жанынан ауыл балалары үшін педагогикалық лицей ашылды. Жас оқытушылар

ғылыми орталықтарға, аспирантураларға жүйелі түрде жолданды. Ректор Рысбековтың табандылығының арқасында 1996 жылы 65 жылдық тарихы бар оқу орны Батыс Қазақстан гуманитарлық университеті дәрежесіне ие болды», – деп қалам тербеген еді ғалым.

Ал Тұяқбай Зейітұлының 50 жасқа толу мерейтойына орай құттықтау жолдаған сол кездегі ҚР Премьер-министрінің орынбасары, Білім және мәдениет министрі Иманғали Тасмағамбетов оның ғылым докторы, профессор ретінде Ақ Жайық өңірінде үлкен ғылыми мектеп қалыптастырғанын баяндаған. Сонымен қатар Т. Рысбековтың Батыс Еуропа, АҚШ мемлекеттерінің білім беру жүйелерімен танысып, оларды еліміздің білім беру жүйесін ізгілендіру мен ұлттық мәдени дәстүрге негіздеуге шебер ұштастыра білгенін мақтаныш тұтатынын жеткізген...

Тұяқбай Зейітұлының білім беру саласындағы ерен еңбегі жоғары бағаланып, «ҚР Білім беру саласының үздігі», «Қазақстанның еңбек сіңірген қызметкері» атанды, бірнеше салалық академияның мүшелігіне сайланды.

Тұяқбай ағамызды көпшілік басшы ғалым, ұстаз ғана емес, сонымен қатар облыс, республика көлеміндегі қоғамдық істердің ұйытқысы ретінде жақсы біледі.

Облыс орталығының қоғамдық өміріне белсенді араласқаны үшін оған «Орал қаласының құрметті азаматы» атағы берілді. Бертін келе «ҚР Тәуелсіздігіне 10 жыл» медалін, «Парасат» орденін өңіріне тақты. Сонымен қатар Ресейдің «Ақпараттық қоғамды дамытуға қосқан үлесі үшін» деген халықаралық орденін, Францияның «SPI алтын медалін», Ұлыбританияның «Европалық интеграцияның дамуына жеке үлесін қосқаны үшін» халықаралық марапатын алды. Ал Кембридж университеті оған «2007 жылдың кәсіпқой маманы» деген атақ берді.

Академик Т. Рысбековтың депутаттық қызметте жүріп те атқарған қызметтері бір төбе. Онымен бірге халық қалаулысы болып сайланған әріптестерінің айтуынша, Тұяқбай Зейітұлы ашықтылығымен, адалдылығымен, парасаттылығымен ерекшеленеді. Депутаттық міндетіне жауапкершілікпен қарап, әр мәселеге жете назар аударуға тырысады.

Оның, әсіресе, еліміздегі білім жүйесіне қатысты заңнама талаптарынан хабары мол. Сол себепті аталмыш сала бойынша өңіріміздегі бюджеттік бағдарлама әкімшілері тарапынан жан-жақты зерттелмей дайындалған жоспарлары мен есептері сан мәрте кері қайтарылды. Осылайша ол мәслихат депутаттарының талқылауларына ұсынылатын құжаттардың талапқа сай әзірленуіне ұйытқы болып келді.

Биыл өзінің жетпісінші жазын қарсы алып отырған Тұяқбай Зейітұлының өңірімізге әбден сіңісіп, батысқазақстандықтардың өз адамы болып кеткені

мәлім. Тарих ғылымдарының докторы, Л. Гумилев атындағы Еуразия университетінің профессоры Хангелді Әбжановтың сөзімен айтсақ, оның кіндік қаны тамып, балалық шағы өткен Таразы мен Таласы Батысқа айналды. Сөйтіп, «Өзі жақсыға қай-қайда да бір кісілік орын барлығын» өнегелі өмірімен дәлелдеді.

Сәкен МҰРАТҰЛЫ,

(«Орал өңірі» №87, 20 шілде 2017 ж.)

С уважением к родной истории

Туякбай Зеитович Рысбеков в представлении не нуждается – его заслуги как выдающегося педагога и общественного деятеля отмечены не только в нашей области и стране, но и за ее пределами. На пороге своего 70-летия Туякбай Зеитович по-прежнему полон сил и планов на будущее.

На счету Т.З. Рысбекова – 640 научных и научно-методических трудов, в том числе 11 монографий и очерков, 26 учебных и методических пособий, 384 публикации в научных сборниках и журналах, 142 публикации в СМИ. Большинство его работ издавались в Казахстане, некоторые труды также изданы в Англии, Германии, России и поэтому известны широкой научной общественности в мире. Также ученый является редактором 16 книг, рецензентом 58 научных работ.

Туякбай Зеитович получил педагогическое образование, год отработал в школе села Акколь Джамбульской области. Встреча с видными учеными Казахстана Толегеном Тажибаевым и Мауленом Балакаевым раз и навсегда определила его жизненное призвание – путь в науку. Т. Рысбеков окончил КазГУ имени Кирова, был направлен молодым преподавателем в Уральский педагогический институт имени А.С. Пушкина. В 1977 году он защищает кандидатскую диссертацию, вскоре после этого получает звание доцента. А в 1990 году Туякбай Зеитович становится доктором исторических наук. С сердечной теплотой вспоминает он своих учителей и наставников, давших ему путевку в жизнь. Это знаменитые историки Манаш Козыбаев, Кенес Нурпеисов, первый научный руководитель молодого аспиранта Дина Исабаевна Дулатова. Ранние труды Туякбая Зеитовича посвящены советской истории, культурно-просветительской деятельности того времени, становлению образования, охватывают достаточно широкий исторический период.

Т.З. Рысбеков является автором многочисленных научных исследований, посвященных становлению казахской государственности, тюркской культуре в соответствии с орхонскими памятниками письменности, раннефеодальным отношениям в казахской истории, формированию казахстанского патриотизма в новейший исторический период и др.

Трудовую династию педагогов блестящий ученый сформировал и в собственной семье – преемственность, честность и преданность делу стали главными принципами. Его супруга Баян Шинтемирова, является для него мощной поддержкой, коллегой и единомышленницей. Состоялись в научной стезе и три дочери профессора. Средняя дочь, Ляззат Рысбекова, помимо научной среды, также последовала примеру отца и в общественной деятельности, став депутатом Уральского городского маслихата.

Как признается сам Т.З. Рысбеков, совмещать активную общественную, научную деятельность, обязанности руководителя с родительским долгом и

заботой о семье стало для него делом многолетней привычки, строгого порядка и самодисциплины.

Несмотря на то, что Туякбай Зеитович находится на заслуженном отдыхе, он по-прежнему в строю, ведет активную общественную деятельность, участвует в жизни области и страны. Так, с 1995 года он избирался неоднократно депутатом, представлял интересы жителей городских избирательных округов и сельской местности. Немало труда Туякбай Зеитович посвятил решению проблемных вопросов Казталовского района касательно ремонта автомобильных дорог, улучшения водоснабжения, борьбы с безработицей, обеспечения сел надлежащей инфраструктурой.

Также Туякбай Зеитович входит в общественный совет по координации вопросов изучения национальной истории, который работает в области с 2013 года. Как отметил Т.З. Рысбеков, многие исторические вопросы приобретают новую актуальность в связи с программной статьей Президента «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания».

– Глава государства поставил задачу воспитания нового казахстанского патриотизма, формирования исторического самосознания. Сегодня историческая наука вступает в качественно новый этап своего развития. По поручению Президента инициированы проекты «100 новых лиц Казахстана», «Туған жер». В стороне от этой важной работы не могут быть и ученые, преподаватели истории, студенты, представители интеллигенции области. Изучение истории необходимо не только для науки как таковой, а прежде всего для извлечения уроков из прошлого, без которого немыслимо понимание настоящего и предвидение будущего. В свете новых задач, стоящих перед исторической наукой мы должны изменить методологию исследований. Есть темы, требующие критического осмысления и систематизации. Среди них – история ранних государственных образований на территории современного Казахстана, существовавших до создания Казахского ханства. Недостаточно исследованы побудительные мотивы национально-освободительных восстаний, всколыхнувших казахскую степь. Мало исследована деятельность западного крыла движения Алаш Орды, – сказал Туякбай Зеитович.

В настоящее время вышли в свет две книги, посвященные личности ученого и его научным открытиям, – «Рысбеков Туякбай Зеитович – библиографический указатель ученых Казахстана», где освещены основные периоды жизни и научно-педагогической деятельности, а также хронологический указатель трудов, научных статей, список докторских, кандидатских и магистерских диссертаций, выполненных под руководством профессора, и второе издание книги «Исторические личности: время и жизненный путь». Готовятся к выпуску избранные произведения Т.З. Рысбекова в пяти томах.

Туякбай Зеитович Рысбеков является академиком Академии гуманитарных наук (1995 г.), Академии социальных наук РК (1996 г.), Балтийской педагогической Академии (1996 г.), Академии социальных и педагогических наук (Москва, 1997 г.), Международной академии наук Высшей школы (1997 г.), членом-корреспондентом Петровской академии (2003 г.), Академии информатизации (2005 г.), Академии высшей школы Казахстана (2006 г.), Международной Евразийской академии (2007 г.), членом Политсовета Международного Евразийского движения (2004 г.), Клуба ректоров европейских вузов (2006 г.). Его заслуги отмечены множеством наград и присвоением почетных званий. Немало было сделано и в Западно-Казахстанском государственном университете имени М. Утемисова в то время, когда его возглавлял Т.З. Рысбеков. Ректорству в ЗКГУ профессор посвятил 18 лет своей жизни. Первые шаги вуза в Болонский процесс были сделаны под его руководством.

Находясь на заслуженном отдыхе, ученый по-прежнему много времени уделяет изучению истории, особенно его интересуют мало изученные факты из жизни Западного региона, который стал колыбелью становления многих исторических личностей и развития исторических процессов, так или иначе повлиявших на страну в целом. Туякбай Зеитович является поборником исторической правды, много его трудов посвящено личности хана Жангира, народным восстаниям, истории голодомора и насильственной коллективизации в Приуралье.

– Это весьма увлекательно – шаг за шагом изучать историю Приуралья по всем проблемам, закрывая белые пятна в ней, изучая документы, которые долгое время были скрыты в архивах под грифом «Секретно». В отношении истории, конечно, есть, над чем целенаправленно поработать. Ведь история может быть историей только в том случае, если она правдива. Когда ее страницы не переписываются под чьим-то влиянием, тогда от нее будет большая польза. Ход истории – все наши лишения, ошибки, пути становления – все они играют роль в дальнейшем развитии нашей страны. Чтобы быть убедительными и правдивыми в изложении и анализе различных исторических событий, специалистам-историкам необходимо дать возможность работать с теми материалами, которые до сих пор являются засекреченными, недоступными. Правда не должна скрываться от населения. Тогда и история принесет большую пользу, – уверен Т.З. Рысбеков.

Антонина СТАРКОВА,

(«Приуралье» № 87, 20 июля 2017 г.)

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ

Тұңғыық тарихтың тамыршысы.....	4-7
Т.З. Рысбековтің өмірі мен ғылыми-педагогикалық қызметінің негізгі белестері	8-12
Основные даты жизни, научно-педагогической и творческой деятельности Т.З. Рысбекова	13-17
Профессор Т. З. Рысбековтың еңбектерінің библиографиясы.....	18-20
Библиография трудов профессора Т.З.Рысбекова	18-20
Электронды оқулықтар.....	21
Электронные учебники.....	21
Профессор Т.З. Рысбековтың халықаралық, республикалық конгресс, конференцияда жасалған баяндамалар, ғылыми хабарлары.....	22-57
Доклады и научные сообщения, с которыми выступил профессор Т.З. Рысбеков на международных, союзных, республиканских конгрессах, симпозиумах, конференциях	22-57
Профессор Т.З.Рысбековтың ғылыми жетекшілігімен жазылып жатқан докторлық диссертациялар.....	58
Докторские дассертации готовящиеся под научным руководством профессора Т.З.Рысбекова.....	58
Профессор Т.З. Рысбековтың ғылыми жетекшілігімен қорғалған кандидаттық диссертациялар	59-60
Кандидатские диссертации, выполненные под научным руководством профессора Т.З.Рысбекова	59-60
Профессор Т.З.Рысбековтың ғылыми жетекшілігімен орындалып жатқан магистрлік және кандидаттық диссертациялар	61-64
Магистрские и кандидатские диссертации готовящиеся под научным руководством профессора Т.З.Рысбекова.....	61-64
Профессор Т.З.Рысбековтың еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші	65-90
Хронологический указатель трудов профессора Т.З.Рысбекова.....	65-90
Профессор Т.З.Рысбековтың іс – қызметі туралы әдебиеттер.....	91-101
Литература о жизни и деятельности профессора Т.З.Рысбекова.....	91-101
Абырой биігі.....	102-103

Келбет тұлға.....	104-108
Ғылымға арналған ғұмыр.....	109-114
С уважением к родной истории.....	115-117

Басылымға жауапты:

Юров О.В. – саясат ғылымының кандидаты, ғылым және халықаралық байланыс жөніндегі проректоры

Редакторлар:

Макулбаева А.А – редакциялық баспа орталығының жетекшісі

Құрастырған:

Қалменов М.Д. - тарих ғылымдарының кандидаты

Алимбекерова Т-Қ. Е. – Ғылыми кітапхананың директоры

Джанбаева Г.И. – Ақпараттық - библиография бөлімінің менгерушісі

Кенжеғалиева А.М. - Ақпараттық - библиография бөлімінің библиографы

Хибашева Г.Ш. - Ақпараттық - библиография бөлімінің библиографы

Шарипова Г.К. - Ақпараттық - библиография бөлімінің библиографы

Ответственный за выпуск:

Юров О.В. – кандидат политических наук, проректор по науке и международным связям

Редакторы:

Макулбаева А.А. – руководитель редакционно-издательского центра

Составители:

Қалменов М.Д. – кандидат исторических наук

Алимбекерова Т-К.Е – Директор Научной библиотеки

Джанбаева Г.И. – Зав.отделом информационных технологий и библиографии

Кенжеғалиева А.М. - библиограф информационно-библиографического отдела

Хибашева Г.Ш. - библиограф информационно-библиографического отдела

Шарипова Г.К. - библиограф информационно-библиографического отдела

